راتلونکی

اسلامي نظام به څنګه وي؟

مشر به يې څوک وي؟

څنګه به غوره کېږي؟

حکمتیار

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راټولونکی

اسلامي نظام به څنګه وي؟

مشر به ئې څوک وي؟

څنګه به غوره کېږي؟

حکمتيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان **صفحه**

سریزه -- ۱
اسلامي خلیفه به څنګه؟ او د چا له لوري غوره کېږي؟------------- ۱۱
لومړی بنسټ: ------------------------------------ ۱۲
دوهم بنسټ: ------------------------------------ ۱۳
دریيم بنسټ:------------------------------------ ۱۵
اهل الحل و العقد ---------------------------------- ۱۹
آیا د مشر لپاره موده ټاکل جائز دي؟-------------------- ۲۵
د مشر لپاره القاب --------------------------------- ۲۹
د مشر مواصفات---------------------------------- ۳۰
اسلامي شوری ----------------------------------- ۳۷
آیا امیر یا خلیفه د شوری د پرېکړو په مراعات مکلف دئ؟---------- ۴۰
آیا قرآن کافي او بشپړ نه دئ؟------------------------- ۵۵
آیا د امیر تر څنګ د صدراعظم ټاکل صحیح دي؟ ---------------- ۷۷
موږ څنګه نظام غواړو؟-------------------------------- ۸۵
اسلامي نظام که غربي جمهوریت؟ ----------------------- ۹۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناسم تعبير د غلطي ادعاء بنسټ ------------------------------- ۱۰۱
د اسلامي خليفه او امير اطاعت------------------------------ ۱۰۶
په يوه وخت کي له دوو خلفاوو سره بيعت ------------------- ۱۰۸
د خليفه او امير عزلول ----------------------------------- ۱۱۳
متغلب څوک دئ؟ ------------------------------------ ۱۱۹
د مسلمانانو وژل په کومو حالتونو کي روا دي؟----------------- ۱۲۴
دا پوښتنه چي پرون رباني متغلب وو؟------------------------ ۱۲۶
په قرآن کي د مشر او قائد مواصفات------------------------- ۱۲۹
۱ـ امانت-- ۱۳۰
۲ ـ کفائت-- ۱۳۲
۳ ـ علم --- ۱۳۵
۴ ـ قائد بايد د ولس لپاره قدوه او بېلګه وي ------------------ ۱۳۷
۵ ـ يوازي له الله تعالی د اجر او بدلې طمعه ------------------ ۱۳۹
۶ ـ توکل -- ۱۴۶
۷ ـ شجاعت -- ۱۴۹
۸ ـ د الله تعالی په لار کي د اذيتونو ګالل -------------------- ۱۵۲
۹ ـ د خلکو د هدايت تلوسه او د ملګرو په اړه زړه سوی: ---------- ۱۵۴
۱۰ـ حساس ضمير ------------------------------------ ۱۵۶
۱۱ـ فصاحت --- ۱۵۹
تتمه --- ۱۶۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه

د اسلامي نظام په اړه څو ابتدايي پوښتني چي له هر مسلمان او غير مسلمان سره شته؛ دا دي:

مشر به ئې څوک وي؟ مواصفات به ئې څه وي؟ د چا له لوري او د څومره مودې لپاره به غوره کېږي؟ صلاحيتونه ئې کوم، مسئوليتونه ئې کوم او امتيازات ئې کوم دي؟

د عزل موجبات ئې کوم دي؟ د عزلولو صلاحيت ئې چا ته سپارل شوی؟ که خلک هغه د مشرۍ وړ ونه مومي او عزلول ئې وغواړي څنګه به ئې عزلوي، څوک به ئې د عزلولو پرېکړه کوي؟

آيا په دې نظام کي شوری شته که نه؟ شوری به څنګه جوړېږي؟ غړي به ئې د چا له لوري غوره کېږي؟ دا شوری د ولس استازيتوب کوي که غړي ئې د مشر مشاورين دي چي په خپله خوښه ئې غوره کوي؟ آيا د شوری پرېکړي ملزمي دي او مشر د هغوی په وړاندي مکلف دئ او مخالفت ئې نشي کولی؟ که ئې پرېکړي غيرملزمي دي او د مشر توافق او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښي ته پرېښودل شوې؟

آيا په اسلامي نظام کي انتخابات شته؟ آيا انتخابات د بيعت بديل ګڼلی شو؟ آيا مشر د عام بيعت له لاري ټاکل کېږي که هغه د خواصو له لوري او له نورو لارو غوره کېږي او عام ولس له هغه سره په بيعت کولو مکلف دئ؟

آيا د زور او ځواک په کارولو سره قدرت تر لاسه کول جائز دي؟ آيا په زور قدرت ته رسېدلی واکمن شرعي امير ګڼلی شو؟ آيا د ده اطاعت واجب دئ او مخالفت ئې ناروا؟

دا پوښتني بايد ځواب شي، ټول هغه خلک بايد دې پوښتنو ته واحد ځواب ولري چي په افغانستان کي د يوه واقعي اسلامي نظام قائمول ئې د ژوند او جهاد ستره موخه او هدف دئ. دغو پوښتنو ته د ځواب په موخه د حزب اسلامي له لوري د اسلامي دولت اساسي قانون خپور شو او په هغه کي دغو پوښتنو ته په ايجاز او اختصار سره ځواب وويل شو، د اساسي قانون ترڅنګ د (کوم اساسي قانون د منلو وړ دئ؛ د طالبانو که د اوسني حکومت؟) په نامه يوه وړه رساله هم خپره شوه؛ د دې لپاره چي د دغو قوانينو هغو برخو ته د افغان خدای پال ولس توجه معطوف کړو چي هم له اسلام سره مغايرت لري او هم د روان بحران د ختمولو په ځای مزيد ستونزي راولاړوي. انتظار دا وو چي طالبان او د کابل چارواکي به عکس العمل ښيي او د دې رسالې مضبوطو او پر قرآن او سنت ولاړو دلايلو ته به د ځواب موندلو هڅه کوي، د کابل چارواکو او د دوی بهرنيو حاميانو خو وويل چي له مخالفينو سره په دې شرط خبري کېدی شي چي د دولت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اساسي قانون ومني، وسله تسليم کړي او له جګړي لاس واخلي او د طالبانو له لوري نږدې يو کال وروسته يوه رساله خپره شوه چي د ښاغلي ليکوال مستعار نوم ئې محمدايوب همدرد دئ، ويل کېږي چي د طالبانو د اساسي قانون مسوده هم د ده له لوري ليکل شوې، نو ځکه له هغه نه د دفاع لپاره ئې د دې رسالې د ليکلو زحمت هم قبول کړی. ما په شوق سره پرانيسته، په دې موخه چي وګورم طالبان د خپل اساسي قانون له هغو برخو څنګه دفاع کوي چي نيوکي پرې کېږي او د قرآن او سنت خلاف ګڼل کېږي. که څه هم ځينو خلکو ته په دې موضوع بحث له وخته مخکي بريښي او ځيني ئې د اختلاف باعث ګڼي خو حقيقت دا دئ چي دا بحث د اوس مهال تر ټولو ضروري او مهم بحث دئ، ترڅو چي د هېواد د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه د ټولو مؤثرو اړخونو او لږ تر لږه د مجاهدينو توافق نه وي راغلی نه يووالی او وحدت راتلی شي او نه د احتمالي نښتو او منازعاتو مخه نيول کېدی شي. په داسي حال کي چي د کابل د امريکايي حکومت چارواکي او د دوی بهرني حاميان وايي چي د دولت له مخالفينو سره په هغه صورت کي خبري کېدی شي چي اساسي قانون ومني او طالبان هم له خلکو غواړي چي د دوی اساسي قانون ومني او د دوی مشر د شرعي او دائم العمر امير په توګه قبول کړي؛ څنګه کولی شو پر دې موضوع بحث غيرضروري وګڼو او پر دغو اساسي مسائلو سترګي پټي کړو او ترې تېر شو؟!! دا ډېر مناسب او د وخت له غوښتنو سره مطابق کار وو چي د حزب اسلامي له لوري د اسلامي دولت اساسي قانون ولس ته وړاندي شو، افغان ولس ته په عامه توګه او مجاهدينو ته په خاصه توګه ضروري دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي په دې اړه واضح موقف غوره کړي، دا ځکه چي نه يوازي د روان جنګ پايلي په دې موضوع پوري تړلې دي بلکه د دوی او د هېواد راتلونکې او برخليک ورپوري تړلی دئ. د همدې لپاره د اسلامي دولت د اساسي قانون او د طالبانو او اوسني حکومت د قوانينو تر منځ د مقايسې په توګه هغه رساله خپره شوه، په کار وه چي موافق او مخالف لوري پر دې موضوع داسي ژوري څېړني کړې وی چي په ترڅ کي ئې د يوه واقعي، جامع او پر قرآن او سنت مبتني اساسي قانون رامنځته کېدو او پر هغه د ټولو مخلصو اسلام غوښتونکو لوريو د توافق لپاره لار آواره شي.

که څه هم ښاغلي محمد ايوب همدرد په خپلي رسالې کي يوازي دا هڅه کړې چي د امارت اسلامي پر اساسي قانون هغو اعتراضونو ته ځواب ووايي چي د حزب اسلامي له لوري خپرې شوې رسالې کي ورته ګوته نيول شوې، خو موږ ئې د دې هڅي قدر کوو؛ له نورو درنو ليکوالانو، علماوو او د نظر له خاوندانو نه دا هيله کوو چي دې لوري ته پام واړوي او د غيرضروري بحثونو پر ځای دا موضوع وڅېړي؛ خو نه د اختلاف راولاړولو او تشديد لپاره، نه د ړوند تعصب په حکم او نه د کينې او رخې په وجه، بلکي د ډاډمن وحدت په طمعه، د ټولو هغو جګړو او نښتو د مخنيوي په هيله چي پر دغي اساسي مسئلې د اختلاف په سبب راولاړې شوې او راولاړېږي.

د همدرد صاحب په رسالې کي څو د پام او بحث وړ خبري مومو چي ليکوال پرې ترکيز کړی:

- امير د اهل حل و عقد له لوري ټاکل کېږي نه د عام ولس په خوښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د امارت لپاره موده ټاکل جائز نه دي!!
- امیر د شورې په وړاندې دا مکلفیت نه لري چې د اکثریت رأیي ته به درناوی کوي او هغه به وروستۍ پرېکړه ګڼي بلکې د شورې د غړو آراء به اوري او پرېکړه به دی په خپله کوي!!
- د امیر ترڅنګ صدراعظم درلودل نه یوازي جائز دي بلکې د خلافت عامه په دور کې دا کار شوی او ځینو خلفاوو دا کار کړی!!
- د قرآن الفاظ محدود دي او قضایا بې حده ډېر، نو ځکه مجبورېږو چې د نویو نویو قضایاوو په اړه نوې نوې پرېکړې وکړو!!
- د نظام د څرنګوالي په اړه پرېکړه او خاص نوم ورته غوره کول؛ مسلمانانو ته پرېښودل شوي چې د خپلو شرایطو مطابق به په دې اړه مناسب تصمیم نیسي!!

لیکوال د خپلې رسالې په سریزه کې لیکلي چې له یوې مودې ئې غوښتل د اسلامي نظام د څرنګوالي او په دې پورې اړوند پورتنیو مسایلو څه ولیکي، دا ځکه چې مخکنیو علماوو او محققینو په دې اړه تفصیلي بحث نه دئ کړی، خو ناڅاپي د حکمتیار صاحب هغه وړه رساله په لاس راغله چې عنوان ئې دا دئ: کوم اساسي قانون د منلو وړ دئ؛ د طالبانو که د کابل د اوسني حکومت؟، د دې رسالې په لوستلو سره ئې پرېکړه کړې چې همدا اوس په دې اړه خپل مخکنی تصمیم عملي کړي او څه ولیکي. له دې نه معلومېږي چې دا لیکنه ئې د اسلامي امارت په امر او دستور نه ده لیکلې، حال دا چې د رسالې له عنوانه هر لوستونکی دا انتباه اخلي چې دا کار ئې د اسلامي امارت په امر کړی. دا ځکه چې محترم لیکوال د خپلې رسالې لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نوم غوره کړی:

د افغانستان اسلامي امارت په دستور:

د حکمتیار د نیوکو

علمي څېړنه

د دې عنوان په لیدو سره هر لوستونکی دا گمان کوي چې ښايي لیکوال به دا رساله د افغانستان د اسلامي امارت په دستور (امر) لیکلې وي؟! خو کله چې رساله ولولي نو پوهېږي چې خبره داسي نه ده بلکي هغه د افغانستان اسلامي امارت پر دستور (قانون) د حکمتیار نیوکي څېړلې دي؟! (په دستور) یوه معنی لري او (پر دستور) بله معنی لري، لیکوال غوښتي چې د خپلې رسالې لپاره داسي نوم غوره کړي چې وښيي د اسلامي امارت پر اساسي قانون ئې د حکمتیار نیوکي په علمي توگه څېړلې دي خو اشتباهاً ئې داسي الفاظ غوره کړي چې دا معنی نه افاده کوي. همداراز هغه په عنوان کي له دستور نه وروسته دا (:) علامه راوړې؟ دا علامه په هغه ځای کي کارول کېږي چې د مخکني مطلب شرحه ورپسې وي! نه پوهېږو چې دلته ئې له راوړو نه د لیکوال مقصد څه دئ!!

که څه هم داسي ټکیو ته گوته نیول ضروري نه وو خو د دې لپاره مو اشاره ورته وکړه چې لوستونکي متوجه کړو چې که د یوې رسالې په عنوان کي دومره ستونزي وي نو په متن کي به ئې څومره وي؟!!

حقیقت دا دئ چې ځیني خلک هم د خپل مطلب په افادې او بیانولو کي ستونزي لري او هم د بل د وینا په مطلب پوهېدو کي، نه د خپل زړه خبره په داسي الفاظو کولی شي چې بل پرې سم او ژر پوه کړي او نه د بل

(c) ketabton.com: The Digital Library
خبره سم تعبيرولی شي، څوک چي د خپل زړه ترجماني په دقيقه توګه نشي کولی نو د بل خبره مخصوصاً د الله تعالی او د هغه د پيغمبر وينا به څنګه په دقيقه توګه تعبير او تفسير کړی شي؟!!

د دې لپاره چي زموږ په ټولني کي ځيني خلک د دغو قضاياوو په اړه د همدرد صاحب په څېر انګېرني لري، ځينو ته خو خپل تصورات داسي برېښي چي ښايي سل په سلو کي به د اسلامي شريعت مطابق وي او ځيني خو لا داسي دي چي د خپلو دغو تصوراتو خلاف د هيڅ خبري اورېدو ته هم چمتو نه دي، هغه څوک ورته په څلورو کتابونو له اسلامه وتلی برېښي چي په دې اړه د دوی په څېر فکر نه کوي، وجه ئې له علمي پلوه کمزوري او له قرآن او سنت نه د دوی بې خبري ده، دغو ترخو حقايقو ته په پام سره پر دغو مهمو قضاياوو بحث ضروري دئ، د علم او قلم خاوندان بايد راوړاندي شي او دا تشه ډکه کړي، په ځانګړې توګه په دې حساس پړاو کي چي موږ د حاکم امريکايي نظام د نړولو او پر ځای ئې د يوه واقعي اسلامي نظام د قائمولو لپاره ملا تړلې او هغه ورځې رانږدې شوې چي إن شاء الله بهرني ځواکونه به وځي او مجاهدين به د اسلامي نظام د جوړولو موقع ترلاسه کوي.

زه د نوموړې رسالې عنوانو او موضوعاتو ته په پام سره د دوی او د ټولو هغو افغانانو پوښتنو او تشويشونو ته د ځواب موندلو هڅه کوم چي د اسلامي نظام په اړه ئې انګېرني دغه محترم ليکوال ته ورته دي، هدف او هيله مي دا ده چي ټول مجاهدين د اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه خپل اختلافات حل کړي، په يوه داسي واحد او متفق عليه نظر توافق وکړي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library
د قرآن او سنت له غوښتنو او لارښوونو سره په بشپړه توگه مطابقت ولري، نه له شخصي سليقو راولاړ شوی وی او نه پر مذهبي، قومي او حزبي تعصباتو ولاړ وي. ليکوال او لوستونکو ته ډاډ ورکوم چي د مسلمانانو له يووالي او د حقيقي اسلامي نظام په څرنگوالي د مجاهدينو له فکري او عملي وحدت نه پرته بله موخه او غرض نه لرم. زه له هغو وروڼو سره په بشپړه توگه متفق يم چي اوس بايد ټوله توجه اصلي دښمن ته واړوو، په فرعي قضاياوو کي خپل وخت او فرصتونه او امکانات ضايع نه کړو، له هغو بحثونو ډډه وکړو چي د مجاهدينو په ليکو کي اختلافات زيږوي، خو د ليکوال له دې خبري سره موافق نه يم چي ليکلي ئې دي: په دغو قضاياوو بحث داسي دئ لکه چي "د بخت نصر د حملې په مهال د يهودو دا بحث چي ويل ئې د حضرت عيسی (عليه السلام) .... پاک وو که ناپاک؟ او يا د تاتاريانو د يرغل په وخت کي د بغداد په لارو او کوڅو کي د مسلمانانو دا بحثونه چي حضرت علی غوره دی که حضرت معاويه؟"، دا مقايسه په هغه صورت کي صحيح گڼل کېدی شوی چي بحث د تېري زمانې په داسي فرعي قضاياوو باندي وی چي د يهودو او د عراق په کوڅو کي د عراقيانو بحثونو ته ورته وی، حال دا چي موږ په داسي مهمي قضيې بحث کوو چي زموږ يووالی او زموږ د جهاد برخليک ورپوري تړلی دئ، ښايي لږ افغانان به داسي وي چي خبر نه دي د حزب اسلامي له لوري د يووالي او يوې داسي متحدي اسلامي جبهې د جوړولو لپاره چي ټول مجاهد، خدای پال او وطنپال افغانان په کي راغونډ شي، د دښمن په ضد او د راتلونکي افغانستان په اړه ئې دريځ يو وي، څومره هلي ځلي شوې، خو د دې لپاره ئې نتيجه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

درلوده چي ځينو لوريو ته خپلي حزبي تګلاري، ګټي، پرېکړي، بيعت، امارت، دستور او ... ارزښت درلود، يوازي داسي يووالی مني چي نور د دوی په ډلي کي شامل شي، دې ته چمتو نه وو چي د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي او د هغه د اساسي قانون او سياستونو په اړه دي يوه معتبره، متحده او لويه اسلامي شوری تصميم ونيسي. تاسو ووايئ: په هغه صورت کي به يووالی او وحدت څنګه راځي چي يو لوری وايي: د خواصو له لوري د امير ټاکنه صحيح نه ده او هيڅ شرعي مبناء نه لري، خو بل ورته د واجب په سترګه ګوري او ادعاء کوي چي د دوی امير د اهل حل و عقد له لوري ټاکل شوی؛ پر ټولو واجبه ده چي له دې امير سره به بيعت کوي!! يو وايي چي د امير لپاره موده ټاکل ضروري او مفيد ده او د هغو فتنو د تکرار مخه نيسي چي د عثمان او علي رضی الله عنهما په شهادت منتج شوې، خو بل وايي چي امير بايد دائم العمر امير وي او موده ورته ټاکل حرام دي!! يو وايي د شوری رأيه ملزِمه ده او په دې عقيده دئ چي امير د ولس له معتمدو استازو سره په شوری مکلف دئ او د اکثريت پرېکړي ته به هرومرو غاړه ږدي او خپله رأيه به پر نورو نه تحميلوي، خو بل وايي چي امير کولی شي ځان ته د خپلي خوښي شوری جوړه کړي، د هغوی رأيه ځان ته معلومه کړي خو پر دې مکلف نه دئ چي د اکثريت رأيه به مني؛ بلکي په خپله خوښه به وروستۍ پرېکړه کوي، که يو په دې عقيده وي چي امير کولی شي خپل ځای ناستی وټاکی او بل په دې باور وي چي د وصيت په اړه د دې دوست انتباه غلطه ده، نه پيغمبر عليه السلام ځای ناستی ټاکلی او نه راشدينو خلفاوو، ابوبکر رضی الله عنه او عمر رضی الله عنه خپل ځای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناستي نه دي ټاکلي بلکي د امارت لپاره ئې مناسب شخصيتونه نومولي، د دوی په اړه وروستۍ پرېکړه په جومات کي او د مسلمانانو په اتفاق شوې، له بيعت نه وروسته اميران شوي، نه فقط د دوی له لوري په نومولو سره، يو وايي چي بيعت د امارت لپاره شرط دئ، يوازي د بيعت په نتيجه کي څوک امير کېدی شي، نه دا چي يو څوک به له نورو لارو امير کېږي او بيا به خلک د بيعت مراسم ترسره کوي!! خو بل وايي چي لومړی امير ټاکل کېږي او بيا د بيعت مراسم ترسره کېږي، بيعت د امارت لپاره د شرط په توګه نه بلکي د خلکو د واجب په توګه ئې وړاندي کوي .... آيا له داسي ژور اختلاف سره سره به د يووالي هيله څنګه ترسره کېږي؟! آيا له دې پرته بله چاره لرو چي لومړی دا اختلاف پای ته ورسوو، يو بل ته د وروری لاس ورکړو او بيا په ګډه مخکي ولاړ شو؟!!

زه د ليکوال د رسالې د عنوانونو ترتيب ته له پامه پرته؛ هر عنوان په بېله توګه څېړم، هغه تر نورو رامخکي کوم چي ليکوال ته تر ټولو علمي بحث برېښېدلی او له کوم آيت او حديث نه ئې هم د هغه په ګټه د خپلي خوښي تعبير او تفسير وړاندي کړی.

حکمتيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي خلیفه به څنګه؟ او د چا له لوري غوره کېږي؟

لیکوال تر پورتني عنوان لاندي له یوې خوا داسي لیکي: په دې باب د اسلامي امت د وړاندینو اسلافو او مجتهدینو کړې هڅي بس دي، هغوی په لوړ علمي دیانت او ایمانداری سره اسلامي شریعت د تعبیر او تشریح ډګر بشپړ کړی. کومي نوې تشریح ته او تعبیر ته اړتیا نشته!! او له بلي خوا بیا د شاه ولي الله رحمه الله په رأیي استناد کوي او لیکي چي هغه د اسلامي خلیفه د ټاکلو څلور طریقې په ګوته کړې دي!! مخکي له دې چي دا طرحي وڅېړو جناب ته څو عرایض لرو:

- تا خو د خپلي رسالې په مقدمه کي لیکلي دي چي د مخکنیو علماوو هڅي کافي نه دي، تشریح ته ضرورت لري نو ځکه تا د دغي رسالې د لیکلو زحمت ایستلی!! اوس څنګه لیکې چي د دوی هڅي بس دي او تشریح او تعبیر ته ضرورت نشته؟! مخکنۍ خبره دي هېره کړې او که دا چي غواړې ووایي: تا او ستا په څېر کسانو ته دا کار جائز دي او نورو ته نه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ستا استادانو خو د اجتهاد لړۍ د شاه ولي الله رحمه الله تر دورانه ډېر د مخه ختمه ګڼلې، ته څنګه شاه ولي الله د داسي مجتهدينو په لړ کي نيسې چي رأيه ئې بشپړه ده، شريعت ئې بشپړ کړی او تر ده وروسته هيچا ته د دې حق نشته چي د ده د آراوو په اړه څه ووايي؟!
- راشه چي ستا هغه څلور (بنسټونه) واقعاً په علمي توګه وڅېړو چي د اسلامي خليفه انتخاب دي په هغوی کي منحصر کړی!

لومړی بنسټ:

د اهل الحل و العقد له لوري د خليفه ټاکنه:

دا خبره کاملاً بې بنسټه او بې دليله ادعاء ده چي ابوبکر رضی الله عنه د اهل حل و عقد لخوا غوره شوی، دا ادعاء يوازي په هغه صورت کي د منلو وړ وه چي د صحابه څو محدود مشران، په داسي ځای کي راغونډ شوي وی چي عامو خلکو ته د ورتلو او څه ويلو اجازه نه وه او د دوی له لوري ابوبکر رضی الله عنه انتخاب شوی وی!! حال دا چي خبره کاملاً د دې عکس ده، د سقيفه بني ساعده په داسي عامي غونډې کي د خليفه د انتخاب په اړه بحث شوی چي هر چا په کي برخه اخيستی شوه، ابوبکر او عمر رضی الله عنهما هم ډېر وروسته ورغلي، علي رضی الله عنه د رسول الله صلی الله عليه و سلم د غسل او تکفين په چارو مصروف وو، د غونډې اکثريت برخه وال انصار او په ځانګړې توګه خزرجيان ول، لږو مهاجرينو په کي برخه اخيستې وه، په هغي غونډې کي د خليفه د تعيين په اړه بېل بېل نظريات وړاندي شوي، په پای کي د غونډې برخه والو د ابوبکر رضی الله عنه په خلافت توافق کړی، خو هغه د دې غونډې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

توافق له مخې د خليفه په توګه نه دئ ټاکل شوی، بلکې هغه مهال د خليفه په توګه غوره شو چې خلکو په جوماتونو کې له ده سره بيعت وکړ، نه په سقيفه بني ساعده کې خاص مشران د اهل حل و عقد په نامه راغونډ شوي او نه په جوماتونو کې، څوک چې د ابوبکر رضی الله عنه انتخاب د اهل حل و عقد له لوري ګڼي بې بنسټه، غيرعلمي او د حقايقو خلاف ادعاء کوي، ډېره عجيبه ده چې څوک په جوماتونو کې د يوه چا انتخاب ته د اهل حل و عقد له لوري د انتخاب نوم ورکوي!! موږ خو د ابوبکر رضی الله عنه د انتخاب څرنګوالي ته په پام سره وايو چې د امير انتخاب بايد په جوماتونو کې وي نه د تړلو دروازو تر شا، بايد د ټولو هغو مسلمانانو په خوښه وي چې جوماتونو ته تللی شي نه د څو کسانو له لوري، د معلن او غير مکره بيعت په نتيجه کې به امير کېږي نه له بيعت نه مخکې يا له بيعت نه پرته.

دا جنابان دې هغه روايت هم په پام کې ولري چې وايي: ابوبکر رضی الله عنه تر هغه ځان خليفه ونه ګڼلو چې د يمن خلکو هم خپل بيعت ورته راوليږلو.

دوهم بنسټ:

دا چې موجود خليفه راتلونکی خليفه ونوموي:

په دې کې شک نشته چې ابوبکر رضی الله عنه له ډېرو جليل القدره صحابه وو سره له مشورو وروسته او د دوی د تشويشونو له رفعه کولو او قناعت ترلاسه کولو وروسته مسلمانانو ته وصيت او سپارښتنه وکړه چې عمر رضی الله عنه د خليفه په توګه غوره کړي، خو پوښتنه دا ده چې عمر رضی الله عنه له همدې سپارښتنې نه وروسته د خليفه په توګه غوره شوی

(c) ketabton.com: The Digital Library
که په جومات کي د ټولو حاضرو مسلمانانو له بیعت نه وروسته؟! حقیقت دا دئ چي د ابوبکر رضی الله عنه سپارښتنه او وصیت ملزمه او واجبي سپارښتنه نه وه، عمر رضی الله عنه د دې سپارښتني په اساس نه دئ خلیفه شوی بلکي له هغه وروسته امیر شو چي د خلکو بیعت ئې ترلاسه کړ، د ابوبکر رضي الله عنه لخوا څخه د ده انتخاب یوازي یو وړاندیز وو، هغه ولس ته د عمر رضي الله عنه د غوره کولو وړاندیز وکړ، خلکو دا وړاندیز قبول کړ، عمر رضی الله عنه ئې د خلافت لپاره تر ټولو غوره وګڼلو او په خپله خوښه ئې له هغه سره بیعت وکړ او له همدې بیعت نه وروسته هغه د مسلمانانو خلیفه شو. څوک چي له دې نه پرته بل تعبیر وړاندي کوي څو پوښتني ترې لرو: که بالفرض محال ابوبکر رضی الله عنه خپل زوی ځای ناستی ټاکلی وی او مسلمانانو له هغه سره بیعت نه وی کړی او تر هغه ئې عمر رضی الله عنه غوره ګڼلی وی او له ده سره ئې بیعت کړی وی نو کوم یو به شرعي او قانوني خلیفه وو؟ که احیاناً عمر رضی الله عنه په جومات کي داسي څه ویلي وی چي مسلمانان ترې ناراضه شوي وی او له ده سره ئې بیعت نه وی کړی موږ ته ووایئ چي له دې سره سره به عمر رضی الله عنه قانوني او شرعي خلیفه وو؟ که ستاسو دا ادعاء ومنو نو بیا خو به یزید ته هم د قانوني او شرعي خلیفه په سترګه ګورو ځکه چي د موجود امیر لخوا انتصاب شوی وو!! بیا به د هغو صحابه وو دا موقف څنګه توجیه کوو چي له یزید سره ئې بیعت ونه کړ؟! آیا دوی د بیعت نه کولو حق درلود؟ که دا منې بیا خو بیعت کول د خلکو حق دئ، دوی حق لري چي د نومول شوي کس اهلیت ته په پام سره پرېکړه وکړي، عمر رضی الله عنه ئې اهل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼلی بيعت ئې ورسره وکړ او چا چي يزيد نااهله ګڼلی له بيعت نه ئې ډډه کړې، په دې کار سره ئې ګناه نه بلکي د ثواب کار کړی!! که داسي نه وي نو بيا به د حسين رضی الله عنه په اړه څه وايو چي له بيعت نه ئې ډډه وکړه، شهادت ئې قبول کړ خو د يزيد په لاس بيعت ته تيار نشو؟!! د دې معنی خو دا ده چي يو کس هغه مهال د موجود امير له لوري د سپارښتني په نتيجه کي شرعي امير کېدی شي چي: ۱-د خلافت اهل وي او ۲- خلک ورسره بيعت وکړي.

دريم بنسټ:

موجود خليفه يوه داسي ډله غوره کړي چي د دوی له منځه به يو کس د امير په توګه غوره کېږي.

په دې اړه لاندي وضاحت ضروري ګڼو:

د عمر رضي الله عنه له ټپي کېدو وروسته او له شهادت نه مخکي ځينو صحابه وو ترې وغوښتل چي د مسلمانانو لپاره خليفه وټاکي، هغه په ځواب کي ورته وويل: که زه څوک ونه ټاکم او لاړ شم نو د هغه چا په سنت به مي عمل کړی وي چي تر ما غوره وو (يعني رسول الله صلی الله عليه و سلم) او که ئې وټاکم د هغه چا په سنت به مي عمل کړی وي چي هغه هم تر ما غوره وو (يعني ابوبکر رضی الله عنه)، إراده ئې دا وه چي څوک ونه نوموي، خو د نورو د اصرار په وجه ئې هغه شپږ کسان ونومول چي د خلافت لپاره تر نورو غوره او هر يوه ډېر پلويان درلودل، خپل زوی ته ئې هم وويل چي په دې ډلي کي برخه واخلي خو د امير کېدو حق به نه لري، دوی ته ئې وويل چي له خپل منځ نه په يوه کس توافق وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا دغه کس د بیعت لپاره ولس ته معرفي کړي. له دغو شپږو کسانو نه درې د دریو نورو په گټه تېر شول، په پاته دریو کي عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه په دې شرط تنازل وکړ چي د پاته دوو په اړه به ده ته د پرېکړي صلاحیت ورکول کېږي، ده د عثمان رضي الله عنه او علي رضي الله عنه په هکله د مدینې له خلکو نه؛ د ښځو په شمول؛ تر درېو ورځو مسلسل پوښتني وکړې، د دوی رأیه ئې ځان ته معلومه کړه، په جومات کي ئې دا خبره اعلان کړه چي د مدینې ډېری خلک د عثمان رضي الله عنه په امارت راضي دي، زه له دوی دواړو نه تاسو ته عثمان رضي الله عنه غوره کوم، خلکو توافق وکړ، بیعت ترسره شو او له دې وروسته عثمان رضي الله عنه خلیفه شو.

له دې بهیر نه چي کومي نتیجې ترلاسه کېدی شي نو هغه دا دي:

- که د امارت لپاره تر یوه نه زیات مستحق کسان موجود ول او هر یوه ئې یو شمېر پلویان درلودل او هغه ئې د امارت لپاره تر نورو غوره گڼلو، د دوی له منځ نه د یوه انتخاب به داسي ترسره کېږي لکه د عثمان رضی الله عنه انتخاب، یا به د کاندیدانو تر منځ د توافق او په یوه کس د اتفاق کولو له لاري ستونزه حل کوو او یا به له خلکو پوښتنه کوو او هغه څوک به راوړاندي کوو چي د مسلمانانو ډېری ئې تر نورو غوره گڼي.
- خو نه د کاندیدانو خپلمنځي توافق کافي دئ او نه د هیئت له لوري د اکثریت رأیه معلومول او د یوه کس نومول، بلکي وروستۍ پرېکړه به په جومات کي او د عامو مسلمانانو په خوښه او توافق کېږي.
- له دې نه معلومېږي چي د (نومولو) او (ټاکلو) تر منځ فرق دئ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نومول شوي کېدی شي تر یوه زیات وي خو د دوی له منځه د یوه ټاکل به د مسلمانانو په خوښه، په معلني غونډې کې او له بیعت نه وروسته ترسره کېږي.

د عثمان رضی الله عنه له شهادت نه وروسته ځیني خلک علي رضی الله عنه ته ورغلل چي بیعت ورسره وکړي؛ هغه په ځواب کي ورته وویل: دا د ټولو مسلمانانو په توافق او خوښي پوري مربوط دئ او پرېکړه ئې باید په جومات کي وشي. همداسي وشول، علي رضي الله عنه په جومات کي او له بیعت نه وروسته خلیفه شو.

دا بهیر مونږ ته ښيي چي بیعت د امارت لپاره شرط دئ، یوازي له بیعت نه وروسته څوک امیر کېدی شي نه له بیعت نه مخکي. له دې بهیر نه دا هم معلومېږي چي بیعت څرګند کار دئ نه پټ، د عامو خلکو کار دئ نه د خاصو، په جومات کي تر سره شوی نه په کوم قصر کي، ټول هغه خلک په کي برخه اخیستی شي چي جومات ته ئې په راتلو بندیز نشته.

څلورم بنسټ: استیلاء:

لیکوال تر دې عنوان لاندي لیکي: یو داسي تن چي هغه د خلافت د شرایطو درلودونکی (جامع) وي هغه پر خلکو غلبه ومومي او پر واک قبضه ټینګه کړي، نو په دې توګه هم خلافت جوړېږي، د راشدینو خلفاوو څخه وروسته د ټولو خلفاوو خلافتونه په دې توګه منعقد شوي!!

د محترم لیکوال په ځواب کي باید ووایو:

- دا ډېره د حیرانتیا خبره ده چي تاسو هغه چا ته د (خلیفه) نوم ورکوئ چي پیغمبر علیه السلام د (ملک) نوم ورکړی، هغه چي په زور

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلط شوي، امارت ئې په میراث ترلاسه کړی، په جومات کي نه بلکي په قصرونو کي امیران شوي.

- له کومو لارو چي دا امراء واک ته رسېدلي یوه ئې هم شرعي لار نه وه.
- د امیرالمؤمنین علي رضی الله عنه په ضد قیام او د هغه شهادت ته جائز او شرعي بڼه ورکول لوی جسارت دئ.
- که استیلاء جائز وګڼو بیا خو به د داسي فتنو لپاره لار پرانېزو چي د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه په شهادت منتج شوې.
- د نېک او صالح انسان هغه کار د تقلید او تأیید وړ دئ چي د شریعت مطابق وي، د صحابه وو رضی الله عنهم په خپلمنځیو جګړو او د یزید په څېر امراوو ټاکني باندي استناد کول او دې ته ورته کارونه جائز ګڼل ستره اشتباه ده، هیڅ عالم او فقیه داسي غلطه خبره نه کوي.

عجیبه دا ده چي لیکوال تر همدې عنوان لاندي او څو سطره وروسته د مولانا محمد تقي عثماني دا اقوال رانقلوي: ... **خلافت** میراث نه دئ لکه څنګه چي په امپراطوریو کي دود دئ، او نه **خلافت** د عسکري ځواک په مټ ولاړو دیکتاتوریو په څېر بڼه لري... نه پوهېږو چي دا خبري او مخکنۍ څنګه سره تلفیقوي؟!! تقي عثماني صاحب خو نه میراثي **خلافت** مني او دې ته د **خلافت** په ځای د امپراطوري نوم ورکوي او نه په عسکري ځواک ترلاسه شوی **خلافت** مني!! خو لیکوال څو سطره مخکي دا دواړه امارتونه جائز او شرعي ګڼلي او د **خلافت** نوم ئې ورکړی!! نه پوهېږو چي آیا دې ته نه دئ متوجه شوی چي د (استیلاء) معنی همغه ده چي تقي

(c) ketabton.com: The Digital Library
عثماني ئي (د عسکري ځواک په مټ ولاړه واکمني) بولي او که کومه بله وجه لري؟!!

اهل الحل و العقد

لیکوال د اهل الحل و العقد تر عنوان لاندي لیکي:

"د خلیفه او امیر د ټاکلو لپاره په شریعت کي څلور لاري شتون لري: لومړی لاره دا ده چي خلیفه د اهل الحل و العقد د څښتنانو، یعني د علماوو، قبایلي مشرانو، د نظامي او پوځي چارواکو له لوري په بیعت کولو سره تعین او غوره کېږي، څنګه چي حضرت ابوبکر رضی الله عنه خلیفه شو"

د دې ادعاء په ځواب کي وایو:

- په اسلام کي خو د امیر د ټاکلو یوازي یوه لار ده، او هغه څرګند او له اکراه او جبر نه پرته د مسلمانانو بیعت دئ، نه بل څه.
- دا یوه مغالطه او د حقیقت خلاف ادعاء ده چي ابوبکر رضی الله عنه د علماوو، قبایلي مشرانو او فوځي چارواکو له لوري غوره شوی!! حقیقت دا دئ چي ابوبکر رضی الله عنه د سقیفه بني ساعده په یوې عامي او آزادي غونډي کي د امارت لپاره نومول شوی او په جومات کي د امیر په توګه ټاکل شوی. له ده وروسته خلفاء هم په جومات کي او د بیعت له لاري غوره شوي، د دوی د انتخاب ترمنځ یوازي د نومولو په طریقه کي څه توپیر وو؛ نه د ټاکلو په څرنګوالي کي، د ټاکلو لار یوه ده او هغه د مسلمانانو عام او بلااکراه بیعت دئ نه بل څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- که تاسو په قرآن، حدیث او د صحابه وو د دور په روایاتو او لیکنو کې چیري هم د اهل الحل و العقد اصطلاح او د محدودو مشخصو اشخاصو له لوري په کوم خاص ځای او د تړلو دروازو تر شا د کوم امیر د انتخاب بېلګه وښوده؛ نو ادعاء مو د منلو وړ ده، او که دا اصطلاح د امویانو او عباسیانو د دور زېږنده وي، هغه مهال رامنځته شوې وي چې امارت موروثي شو، اموي او عباسي شو، که داسي وي چې د محدودو اشخاصو له لوري د امیر انتخاب د دې دور بدعت وي، دا اصطلاح سرکاري مفتیانو د موروثي قیادت د توجیه لپاره کارولې وي، بیا خو حقیقتاً چې ټګمارانو یوې عربي اصطلاح ته داسي رنګ ورکړی چې ګواکي دا د کوم آیت یا حدیث برخه ده.
- پوښتنه دا ده چې د اسلامي شریعت له مخي ولس د امیر په ټاکلو کي څه حق او څه وجیبه لري؟ د امارت دنده د چا له لوري چا ته سپارل کېږي؟ د امارت د اهل تشخیص د چا کار دئ؟ آیا د ولس له بیعت او رضایت نه پرته د چا امارت شرعي مجوز لري؟ آیا د زور او جبر امارت جائز دئ؟ امیر په جومات کي او د عوامو په خوښه ټاکل کېږي که په قصرونو کي او د تړلو دروازو تر شا د خواصو لخوا؟ ابوبکر، عمر، عثمان او علي رضي الله عنهم په جومات کي د ټولو لمونځ کوونکو له بیعت نه وروسته د امیرالمؤمنین په توګه غوره شول که د خاصو اشخاصو له لوري؟
- آیا د عمر رضي الله عنه هغه وینا مو اورېدلې چې د سقیفه بنی ساعده په غونډې کي ئې وکړه: "فمن بایع أمیرا عن غیر مشورة المسلمین فلا بیعة له ولا بیعة للذي بایعه تغرة أن یقتلا: که څوک د مسلمانانو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشورې پرته له کوم امیر سره بیعت وکړي نه د ده بیعت ارزښت لري او نه د هغه چا چي بیعت ئې ورسره کړی، د دې وېره شته چي دواړه ووژل شي" !! د عمر رضي الله عنه دا وینا ډېر پرېکنده او قاطع حجت دئ د هغه چا په ضد چي د ټولو مسلمانانو له موافقې او مشورې پرته د څو کسانو بیعت د امارت لپاره کافي ګڼي، دا یوازي د درباري مفتیانو رأیه کېدی شي نه په دین د یوه پوه انسان رأیه. دا رأیه د سلاطینو په خدمت کي بوختو مفتیانو هغه مهال ورکړه چي د امیر انتخاب له جومات نه قصرونو ته او له عوامو نه درباري خواصو ته انتقال شو او په نتیجه کي ئې امارت موروثي او خانداني شو او یزید امیرالمؤمنین!! شو.

په دې اړه روایت داسي دئ:

عن ابن عباس قال : انقلب عبدالرحمن بن عوف إلى منزله بمنى في آخر حجة حجها عمر بن الخطاب فقال : إن فلانا يقول : لو قد مات عمر بايعت فلانا .... قال عمر : إني قائم العشية في الناس وأحذرهم هؤلاء الذين يريدون أن يغصبوهم أمرهم قال عبدالرحمن : فقلت : لا تفعل يا أمير المؤمنين فإن الموسم يجمع رعاع الناس وغوغاءهم وإن أولئک الذين يغلبون على مجلسک إذا أقمت في الناس فيطيروا بمقالتک ولا يضعوها مواضعها أمهل حتى تقدم المدينة فإنها دار الهجرة فتخلص بعلماء الناس وأشرافهم وتقول ما قلت متمكنا ويعون مقالتک ويضعونها مواضعها

فقال عمر : لئن قدمت المدينة سالما إن شاء الله لأتكلمن في أول مقام أقومه ....

له ابن عباس رضی الله عنه نه روایت دئ چي عبدالرحمن بن عوف د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمر رضی الله عنه په وروستي حج کي؛ په منی کي خپل ځای ته راګرځېدو وروسته عمر رضی الله عنه ته وویل: فلانی وايي چي که عمر مړ شو نو له فلاني سره به بیعت کوو، ... عمر رضی الله عنه وویل: زه ماخستن خلکو ته وینا کوم او خبرداری ورکوم چي ځیني خلک غواړي په دوی پوري اړوند کار (د دوی حق) ترې غصب کړي، عبدالرحمن وايي ما ورته وویل: اې امیر المؤمنینه! دا کار دلته مه کوه، دلته عام خلک راغونډ شوي، ستا د خبري په مطلب به سم پوه نشي، په ناسمه توګه به ئې تعبیر او نورو ته انتقال کړي، صبر وکړه او په مدینه کي دا کار وکړه هلته علماوو او مخورو ته خپله خبره وکړه، ستا د خبري په مطلب به پوه شي او .... عمر رضی الله عنه وویل: که مدینې ته روغ ستون شوم نو په لومړی وینا کي به دا خبره کوم... همداسي وشول، هغه په مدینه منوره کي د لومړی جمعې په خطبه کي د نورو خبرو په ضمن کي وویل:

إنه بلغني أن فلانا منكم يقول : والله لو قد مات عمر لقد بايعت فلانا فلا يغرن امرءا أن يقول : إن بيعة أبي بكر كانت فلتة فتمت فإنها قد كانت كذلک إلا أن الله وقی شرها وليس فيكم من تقطع إليه الأعناق مثل أبي بكر وإنه كان من خيرنا حين توفي رسول الله صلی الله عليه و سلم ....

ما ته دا خبره رسېدلې چي فلانی وايي: قسم په خدای که عمر مړ شو نو له فلاني سره به بیعت کوو، هیڅوک دي په دې نه غولېږي چي ووايي: د ابوبکر بیعت همداسي ناڅاپي او غیرمترقبه وو، هو همداسي وو، خو الله ئې له شره وژغورلو، خو اوس د ابوبکر په څیر داسي څوک نشته چي ټول پرې قانع وي، ...

(c) ketabton.com: The Digital Library
ګورئ چي دلته عمر رضی الله عنه د ځینو کسانو دا وینا غندي چي غواړي د سقیفۀ بني ساعده په څېر څوک راوړاندي کړي او بیعت ورسره وکړي، دا خطرناکه لوبه ګڼي، غواړي خلکو ته ووایي چي مه پرېږدئ ستاسو حق د ځینو کسانو له لوري غصب شي، د سقیفۀ بني ساعده غونډه هم یوه ناڅاپي، غیر مترقبه او عجولانه غونډه بولي، وایي چي الله تعالی په خپل فضل سره د هغې له شره وژغورلو، دا خبره هم کوي چي د ابوبکر په څېر داسي شخصیت نه مومو چي ټول خلک پرې قانع او راضي وي، او په پای کي وایي: که څوک د مسلمانانو له مشورې پرته له کوم امیر سره بیعت وکړي نه د ده بیعت ارزښت لري او نه د هغه چا چي بیعت ئې ورسره کړی، د دې وېره شته چي دواړه ووژل شي" !!

- ځیني خلک وایي: عوام د امیر په ټاکلو کي د څه ویلو حق نه لري، په دوی کي ځیني دومره غلو کوي چي عوامو ته د جاهلانو او احمقانو خطاب کوي او وایي چي د امیر د انتخاب حق جاهلانو او احمقانو ته نه دئ سپارل شوی!! ځیني خو دا خبره په ښه نیت کوي خو په دې نه پوهېږي چي د ښه نیت خبره باید په ښو الفاظو وکړي او داسي څه ونه وایي چي الله او د هغه پیغمبر ته وي ویلي او له اسلام نه د عوامو زړه تور کړي!! دې دوستانو ته وایو:

- موږ خو ټول قرآن په ډېر دقت سره لوستلی، ستا دا وینا مو نه صراحتاً او نه اشارتاً په کي موندلې، صحاح سته مو لوستلي؛ داسي حدیث مو نه دئ لیدلی چي ستا دغه وینا تأیید کړي، قرآن خو وایي چي الله تعالی د یوه (امي) قوم له منځه یو (امي) پیغمبر غوره کړ، د دې لپاره چي د ټولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړۍ غوره امت ترې جوړ شي، او همداسي وشول، همدا امي او په ليک لوست نه پوهېدونکی قوم د ټول عالم لارښود شو، قرآن خو د اهل کتابو هغه علماء او مشايخ په سختو الفاظو رټي، چي ځان ئې تر نورو غوره ګڼلو او ويل به ئې: زموږ سيني له علومو ډکي دي، حتی له هغو خرو سره ئې تشبيه کوي چي کتابونه پرې بار وي!! قرآن خو ايمان او عمل د فضيلت لامل ګڼي نه بل څه، څلور راشد خلفاء خو په جومات کي د هغو خلکو لخوا غوره شوي چي د اهل کتابو احبارو به عوام کالانعام ورته ويل، همغه اصطلاح چي نن ئې د دوی ملګري کاروي!!

- دا دوستان دې ته متوجه نه دي چي احتياط بايد په دې کي وشي چي نومول شوي اشخاص اهل او د امارت وړ وي، نه دا چي څوک رأيه ورکوي. که له دوو داسي اهل شخصيتونو څخه چي د امارت لپاره وړ او مناسب وي، ټول ضروري مواصفات ولري، د علم، تقوی، امانت او اهليت په ګاڼې سمبال وي، يو ئې د عوامو په خوښه او د اکثريت په رأيه غوره شي، څه تاوان مو کړی؟ اشکال خو هغه مهال راولاړېږي چي اهليت په پام کي ونه نيول شي او يوازي د رأيو اکثريت ته اعتبار ورکړی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا د مشر لپاره موده ټاکل جائز دي؟

د لیکوال د دې ادعاء په اړه چې د امارت لپاره موده ټاکل جائز نه دي!! باید ووایو:

- لومړی باید په دې پوه شو چې د شریعت له مخې حرام او ناجائز څه ته وايي؟ ټول فقهاء او علماء په دې متفق دي چې یوازې هغه څه ته حرام او ناجائز ویلی شو چې الله تعالی او د هغه پیغمبر علیه السلام حرام کړي وي او د هغه پر حرام والي صریح او واضح نص دلالت کوي.
- څوک چې د امارت لپاره توقیت ناجائز ګڼې باید د تحریم نص ئې وړاندې کړي، په داسې حال کې چې په ټول قرآن او د پیغمبر علیه السلام په احادیثو کې هیڅ ځای نه صراحتاً او نه اشارتاً داسې نص موندلی شو چې توقیت حرام وګڼې، نو دا ښاغلي ولې له خپله ځانه هغه څه حرام بولې چې نه الله تعالی ورته حرام ویلي او نه د هغه پیغمبر علیه السلام؟! آیا دې ته متوجه نه دي چې جائز ته ناجائز ویل همدومره لویه ګناه ده لکه حرام ته حلال ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ځوک چي وايي په دې دليل دا کار ناجائز دئ چي صحابه وو نه دئ کړی!! دوی ته بايد ووايو چي هيڅ په دين پوه عالم او فقيه دا خبره نه کوي چي کوم څه صحابه وو نه وي کړي هغه حرام دي!! ټول پر دې متفق دي چي پرته له هغه څه چي الله تعالی او د هغه پيغمبر حرام کړي هر څه حلال دي، په حل او حرمت کي اصل دا دئ چي يوازي هغه څه حرام دي چي الله تعالی او د هغه پيغمبر حرام کړي. اصل دا نه دئ چي څه صحابه وو نه وي کړي هغه حرام دي، په سلګونو داسي کارونه شته چي صحابه وو نه دي کړي؛ لکه دا چي: دوی د پيغمبر عليه السلام احاديث د کتابونو په بڼې کي نه وو راغونډ کړي، دوی د فقهي کتابونه نه وو ليکلي، دوی په لوډسپيکر کي آذان نه دئ کړی، په موټر، الوتکو او بېړيو کي حج ته نه دي تللي، زموږ په څېر جامې، کميس او پرتوګ ئې نه دي اغوستي، ټوپک، بمونه، باروت ئې نه دي کارولي، داسي شهادت طلبانه عمليات ئې نه دي کړي چي له باروتو ډک واسکټ واغوندي او د دښمن خوا ته چاودنه وکړي، که محترم ليکوال په ټولو فقهاوو کي داسي ځوک په ګوته کړ چي ويلي ئې وي: څه چي صحابه وو نه دي کړي حرام دي؛ نو بيا دی ملامت نه دئ، خو که دا خبره ئې له ځانه کړې وه نو بايد تجديد نظر وکړي. که دی په دغه عقيده وي نو بيا خو ترې پوښتنه کوو چي تا د خپلي رسالې په ۲۹صفحه کي ليکلي: "د شرعي سياست هغه احکام چي په قرآن او سنت کي راغلي هغه دا دي: چي اسلام د حکومت کوم ځانګړی شکل نه دئ مخصوص کړی او نه ئې کوم خاص منهج د ټولو تفصيلاتو او جزياتو سره تعيين کړی. بلکي اسلام د حکومت کولو لپاره مبادي، اصول، او عامه

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام په ګوته کړي، چي خامخا د هغو رعایتول په هر ښار او هره زمانه کي لازم دي، او د حکومت د نظام جوړولو جزیات او تفصیلات تعینول د امت خوښې ته پرېښودل شوي، خو په دې شرط چي په دې ټولو کي به د هغو اصولو، مبادیو، او احکامو تابعداري کولای شي کوم چي د قرآن او سنت په نصوصو او د راشدینو خلفاوو په سنتو کي مشروع ګرځول شوي نو د حکومت نظام په اسلام کي د اسلامي مبادیو او احکامو تابع دی، نه د کوم ځانګړي شکل، او معین منهج، چي لنډییز یې په دې ډول دی: ..."

لیکوال د پورتني استدلال له مخي ځان ته او د خپل مسلک لیکوالانو ته دا حق ورکوي چي د اسلامي نظام په اړه داسي څه ولیکي چي د پیغمبر علیه السلام او صحابه وو رضی الله عنهم په دوران کي ئې مثال او بېلګه نه مومو، استدلال ئې دا دئ چي "د حکومت د نظام جوړولو جزیات او تفصیلات تعینول د امت خوښې ته پرېښودل شوي،.."

عجیبه دا ده چي د همدې خبري ترڅنګ وایي چي د امارت لپاره موده ټاکل په دې دلیل جائز نه دي چي صحابه وو دا کار نه دئ کړی!! د دې معنی خو دا شوه چي تا ته داسي خبره کول جائز دي چي صحابه وو او مخکنیو نه ده کړې خو بل ته ناجائز!! ته د اسلامي نظام په اړه داسي څه ویلی شې چي تر تا مخکي هیچا نه دي ویلي او دلیل دي هم دا دئ چي " د حکومت د نظام جوړولو جزیات او تفصیلات تعینول د امت خوښې ته پرېښودل شوي"

خو که بل څوک دا خبره کوي چي دا مسلمانانو ته پرېښودل شوې چي څوک د امارت لپاره غوره کوي، کوم واکونه او صلاحیتونه ورکوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library
ځومره حقوق او امتيازات ورته ټاکي، د ځومره مودې لپاره ئې د امير په توګه مني، څه شرايط ورته وضعه کوي، او وايي چې امارت د خلکو امانت دئ، دا د خلکو حق دئ چې چا ته ئې سپاري، تر کله ئې سپاري او کله ئې بېرته ترې اخلي... نو دا خبره په ځلورو کتابونو ورته ناروا او ناجائز برېښي!!

ځوک چي د اسلام په حقيقت پوه وي هغه په دې عقيده دي چې د مسلمانانو مشر د دوی له لوري غوره کېږي، ده ته چي کوم صلاحيتونه او امکانات سپارل کېږي، که زکات او عشر دئ، که غنيمت يا فی دئ، که له کورنيو او بهرنيو لوريو سره کومه معامله وي، د جنګ يا د سولي، دا د ټول ولس (امانتونه) دئ، په دې امانتونو کي هر راز تصرف به د ولس په مشوره کوي، هر هغه تصرف چي د ولس د مشورې خلاف ئې کوي خيانت دئ، دا د ولس حق دئ چي ده ته ځومره واک ورکوي او تر کله ئې ورکوي او کله ئې بېرته ترې اخلي. دي د ولس خادم، وکيل او کفيل دئ نه آقا او بادار.

که موږ د راشدو خلفاوو ابوبکر صديق، عمر، عثمان او علي رضی الله عنهم په څېر امين او متقي شخصيتونه پيدا کړل نو موږ به ئې هم د صحابه وو په څېر دائم العمر خلفاء ټاکو، او چي دا ممکنه نه ده، نو بيا خو د احتياط تقاضاء دا ده چي د امير لپاره موده وټاکو، که په خپل کار کي موفق وو بيا ئې غوره کړو او که نه د ده په ځای بل ځوک راوړاندي کړو او په دې توګه دې ته مجال پرې نږدو چي که ځيني خلک د موجود امير عزلول ضروري ګڼي، په هغه کي د امارت د دوام کفايت او صلاحيت نه مومي او تر ده بل کس ورته اهل برېښي نو د مسلحانه پاځون لار غوره نه کړي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغسي پېښې رامنځته نشي چي د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه په شهادت منتج شوې.

د مشر لپاره القاب

لیکوال له مقدماتي خبرو وروسته بحث له دې پیل کړی چي د مسلمانانو د مشر لپاره اسلامي القاب او اوصاف کوم دي؟ درې نومونه ئې اسلامي القاب ګڼلي: خلیفه، امیرالمؤمنین او امام، په قرآن کي د خلیفه او امام ذکر راغلی، ابراهیم علیه السلام ته د امام او داؤد علیه السلام ته د خلیفه نومونه راغلي، د امیرالمؤمنین ذکر نه په قرآن کي شته او نه د پیغمبر علیه السلام په احادیثو کي، البته صحابه وو دا نوم د عمر رضی الله عنه لپاره غوره کړ، په قرآن کي د مسلمانانو مشران د اولي الامر (چارواکو) په نامه یاد شوي. د صحابه وو له لوري د یوه نوم غوره کول ښیي چي مسلمانان کولی شي خپل مشران په بل هر نېک نوم یاد کړي، په دې کي هیڅ مانع او حرج نشته. د قرآن او حدیث له مخي معلومېږي چي د (ملک: پاچا)، (ملک الملوک: شاهنشاه)، او داسي نومونه چي یوازي له الله تعالی سره ښايي او د مشر د واک او ستاینې په اړه غلو په کي شوې وي؛ ناجائز دي. لکه اعلیحضرت، والاحضرت، خو نور نومونه لکه مشر، ولس مشر، قائد، رئیس، سالار او دې ته ورته نومونه غوره کول هیڅ مانع نه لري. دې ته باید متوجه وو چي د صحابه وو په دور کي د نومونو او القابو په اړه ډېره سادګي لیدل کېده، تاسو که روایات وګورئ نو د هیچا لپاره به له غلو او ستاینې ډک القاب ونه مومئ، هر څوک ئې په خپل ساده نوم او کله

(c) ketabton.com: The Digital Library
هم په خپلي کنيه ياد کړی، دا هم د وروستيو زمانو بدعت وو چي اوږده اوږده القاب رايج شول، لکه علامة الدهر، قطب الاقطاب، شيخ القرآن والحديث، شمس المفسرين، آيت الله العظمی، حجة الاسلام والمسلمين، ... د کتاب په جلدونو باندي به وګورې چي د ليکونکي لپاره ئې څو سطره القاب کارول شوي.

د مشر مواصفات

وړپسې د خليفه او امير د صفاتو په لړ کي د شاه ولي الله رحمه الله د حجة الله البالغه په استناد ليکي چي د امير صفات دا دي: ١- هغه به عاقل او بالغ وي، ٢- هغه به آزاد وي غلام به نه وي، ٣- خليفه به نارينه وي او ښځينه به نه وي، ۴- خليفه به زړه ور وي بزدل به نه وي، ۵- خليفه به ليدل، کتل، اورېدل کولی شي، ۶- خليفه بايد له هغو خلکو څخه غوره شي چي د هغوی شرافت او برتري په خلکو کي منلې وي د هغه د فرمانونو په منلو کي عار او نفرت محسوس نه کړي. ٧- په خليفه به خلک دا باور لري، چي هغه د حکومت په چارو کي د حق پلوي او پيروي کوي، ٨- خليفه به مسلمان، د علم څښتن او متقي وي، او په پای کي ليکي چي ٩- د پيغمبر عليه السلام هغه وينا (حديث) ته په پام چي "أئمه به د قريشو څخه وي" ضروري ده چي راشد خليفه قريشي وي.

دلته څو خبري ضروري ګڼو:

- څوک چي نن د شاه ولي الله رحمه الله په نظرياتو استناد کوي د دوی استادانو پرون هغه په دې دليل تکفير کړی وو چي ولي ئې پر مخکنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهي اکتفاء ونه کړه، ولي ئې نوي نظريات وړاندي کړل، ولي ئې د قرآن د ترجمې او تفسير جسارت وکړ؟

- موږ په داسي حال کي چي د شاه ولي الله درونډ او علمي شخصيت ته درناوی لرو، هغه ته د استاد په سترګه ګورو ځکه چي د قرآن له هغي فارسي ترجمې مو ډېره استفاده کړې چي ده ليکلې، له الله تعالی نه د هغو زحماتو اجر ورته غواړو چي اسلام ته د دعوت په لار کي ئې ايستلي او د هغو اذيتونو هم چي د جاهلانو له لوري ورسره مخامخ شوی. دلته بايد ووايو چي په څلورو لومړنيو مواصفاتو کي ورسره موافق يو، د پنځم په اړه دومره وايو چي که څه هم د امارت لپاره (صحت او قوت) ضروري شرطونه دئ، قرآن فرمايي: "إن خير من استأجرت القوي الامين: تر ټولو غوره کس چي استخداموې ئې هغه دئ چي قوي او امين وي"، خو دا چي ځيني تر هغه چا چي په يوه لاس، پښه، غوږ او سترګي معيوب وي؛ روغ او سالم کس او يا د جذابي څېرې خاوند تر بل غوره ګڼي، موږ ئې د لازمي شرط په توګه وړاندي کول بې ځايه تکلف او له ځانه جوړ شوي شرايط ګڼو. د شپږم او اوم په اړه وايو چي له دې معلومېږي چي شاه ولي الله رحمه الله د امير په اړه د خلکو باور او اعتماد او دا چي هغه به په خلکو کي منلی او مخور وي ضروري ګڼي، له دې نه دا پوښتنه راولاړېږي چي که د خلکو باور او اعتماد شرط وي او له دې پرته څوک د امارت وړ نه دئ نو څنګه به پوهېږو چي خلک د فلان کس په اړه دا باور لري چي منلی او مخور دئ او د حق پلوي او متابعت کوي؟ آيا له خلکو نه له پوښتني پرته دا حقيقت معلومېدی شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د نهم شرط په اړه څو خبري کول ضروري ګڼو:

د دې روایت په اړه ټول محققین موافق نه دي، ځیني ئې نه متن صحیح بولي او نه اسناد، او ځیني ئې د هغه مهال له شرایطو څخه ګڼي؛ نه په هره زمانه او هر ځای کي او د هر ملک په کچه ضروري شرط، له دې کبله چي د مدینې د انصارو اوس او خزرج تر منځ اوږدې جګړې تېري شوې وې؛ ګرانه وه چي د سعد بن معاذ رضی الله عنه له وفاته وروسته له دوی نه داسي امیر غوره شوی وی چي ټولو له زړه نه منلی وی، د حل یوازنۍ لار دا وه چي امیر له مهاجرینو څخه وی، دا محققین وایي که پیغمبر علیه السلام قریشیت د امارت لپاره ضروري شرط ګڼلی نو ولي ئې د انصارو د درونډ او نومیالي مشر سعد بن معاذ رضی الله عنه په اړه فرمایلي چي که هغه ژوندی وی نو د مسلمانانو د مشر په توګه به مي ټاکلی وو.

څوک چي وایي امیر باید قریشي وي او قریشیت د امارت لپاره شرط ګڼي هغه ته وایو:

- دا رأیه د قرآن له صریح نص سره تصادم کوي، قرآن ټول خلک د یوه نسب خاوندان ګڼي، مکرر وایي چي ټول انسانان له یوه مور او پلار نه پیدا شوي، له یوه نسل څخه دي، بېل بېل قبایل او عشایر ئې د تعارف لپاره دي نه د تفاخر او تفاضل لپاره، هیڅ قبیله پر بلې هیڅ فضیلت نه لري مګر په تقوی سره، په اسلام کي نَسَبي فضیلت او یو تر بل په نَسَبي بنسټ ځان غوره ګڼل مردود دي.
- که دا رأیه ومنو بیا خو باید یهودانو ته هم دا حق ورکړو چي ځان تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو قومونو په دې دليل غوره وګڼي چي د ابراهيم عليه السلام اولاد دي او ډېر پيغمبران په دوی کي مبعوث شوي!! خو قرآن هغه مهال دوی تر ټولو قومونو غوره ګڼي چي ايمان ئې راوړی او د الله تعالی په لار کي ئې هجرت او جهاد کړی او هغه مهال ئې د نړۍ تر ټولو ذليل قوم ګڼلی چي بغاوت ئې کړی او د شرک او نفاق لار ئې غوره کړې، له دې نه خو په څرګنده توګه معلومېږي چي د فضيلت لاملونه نسبي نه بلکي فکري او اعتقادي دي، يوازي په نېک عمل سره يو کس يا قوم پر بل فضيلت تر لاسه کولی شي.

- که داسي وی نو پيغمبر عليه السلام به څنګه فرمايل چي که سعد بن معاذ (د انصارو درووند مشر) ژوندی وی نو هغه به مي د مسلمانانو د خليفه په توګه ټاکلی وو. څوک چي سعد رضی الله عنه پېژني او له هغو بې نظيره خدمتونو خبر وي چي ده او د ده ترمشرۍ لاندي د اوس قبيلې د اسلام او مسلمانانو لپاره کړي، پيغمبر عليه السلام او مهاجرينو ته ئې پناه ورکړه، دی او قوم ئې د الله تعالی په لار کي قربانۍ ته چمتو شول، نو يقيناً چي تر سعد بن معاذ نه به هيڅوک د خلافت لپاره زيات مستحق ونه ګڼي او که هغه ژوندی وی نو له شکه پرته به ټولو مسلمانانو د ابوبکر او عمر رضی الله عنهما په شمول هغه ته د بيعت لاس اوږدولو، خزرجيانو به هم د پيغمبر عليه السلام له پرېکړي سره توافق کاوو. د نړۍ ټول مؤمنان تر قيامته پوري د سعد رضی الله عنه او د ده د توريالي او مؤمن قوم د ستر احسان، همت، مېړاني او قربانيو پوروړي دي.

د سعد رضی الله عنه عظمت او مقام له لاندي رواياتو درک کولی شو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن جابر بن عبدالله قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اهتز عرش الرحمن لموت سعد بن معاذ

له جابر بن عبدالله نه روایت دئ چي رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: د رحمن خدای عرش د سعد بن معاذ په مړیني ولړزېدو.

کله چي هغه ټپي شو نو پیغمبر علیه السلام په جومات کي د هغه لپاره ځای جوړ کړ چي ورته نږدې وي او په خپله ئې پالنه او عیادت وکړي.

عن عائشة قالت لما أصیب سعد بن معاذ یوم الخندق رماه رجل في الأکحل (عرق وسط الذراع) فضرب علیه رسول الله صلی الله علیه وسلم خیمة في المسجد لیعوده من قریب .

عن البراء بن عازب قال: أهدي لرسول الله صلی الله علیه وسلم سرقة من حریر فجعل القوم یتداولونها بینهم . فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم (أتعجبون من هذا ؟) فقالوا نعم . یا رسول الله، فقال (والذي نفسي بیده لمنادیل سعد بن معاذ في الجنة خیر من هذا) رواه البخاری

له براء بن عازب نه روایت دئ چي رسول الله صلی الله علیه وسلم ته له وریښمو اوبدلې یوه ټوټه هدیه ورکړی شوه، خلکو په خپل منځ کي لاس په لاس کوله، رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل: آیا دې ته حیران یئ؟ وئې ویل: هو! یا رسول الله! نو هغه وفرمایل: په هغه ذات چي زما سا ئې په واک کي ده په جنت کي د سعد بن معاذ د لاس پاکولو تولیاوي تر دې ډېري غوره دي.

دا همغه سعد دئ چي ابوجهل ته ئې په مکه کي داسي غابښ ماتوونکی ځواب ورکړی وو چي چا ئې تصور هم نشو کولی، مکې ته د عمرې لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللى وو، د أميه بن خلف په کور کي ئې واړول، هغه ورته وويل: صبر وکړه، کله چي غرمه شي او خلک غافل شي ولاړ به شې او طواف به وکړې، کله چي سعد طواف کولو ناڅاپه ابوجهل راڅرګند شو او وئې ويل: دا څوک دئ چي د کعبې طواف کوي؟ سعد وويل: زه سعد يم، نو ابوجهل ورته وويل: داسي په ډاډ او امان سره د کعبې طواف کوې په داسي حال کي چي محمد او د ده ملګرو ته مو پناه ورکړې؟! خبره ئې سره کښته پورته کړه، اميه سعد ته وويل: غږ دي تر ابوالحکم مه لوړه وه، هغه د دې وادي مشر دئ، بيا سعد وويل: په الله قسم چي که مي د کعبې له طوافه منعه کړې د شام د تجارت لار به دي قطعه کړم.

انطلق سعد بن معاذ معتمرا قال فنزل على أمية بن خلف أبي صفوان وكان أمية إذا انطلق إلى الشأم فمر بالمدينة نزل على سعد فقال أمية لسعد انتظر حتى إذا انتصف النهار وغفل الناس انطلقت فطفت فبينا سعد يطوف إذا أبو جهل فقال من هذا الذي يطوف بالكعبة ؟ فقال سعد أنا سعد فقال أبو جهل تطوف بالكعبة آمنا وقد آويتم محمد وأصحابه ؟ فقال نعم فتلاحيا بينهما فقال أمية لسعد لا ترفع صوتك على أبي الحكم فإنه سيد أهل الوادي ثم قال سعد والله لئن منعني أن أطوف بالبيت لأقطعن متجرک بالشام .

دا همغه سعد دئ چي له بني قريظه سره معامله د ده پرېکړې ته پرېشودی شوه، کله چي هغه پر خپلي سپرلۍ راورسېد پيغمبر عليه السلام صحابه وو ته مخ کړ او وئې فرمايل: د خپل سالار په وړاندي ودرېږئ، هغه ته ئې وفرمايل: دې خلکو تا ته د پرېکړې واک درکړی، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل: جنګیالي دې ووژل شي او ماشومان دې د مسلمانانو تر منځ ووېشل شي. پیغمبر علیه السلام وفرمایل: د الله تعالی د حکم مطابق پرېکړه دې وکړه.

أن أناسا نزلوا على حكم سعد بن معاذ فأرسل إليه فجاء على حمار فلما بلغ قريبا من المسجد قال النبي صلى الله عليه وسلم (قوموا إلى خيركم أو سيدكم) . فقال (يا سعد إن هؤلاء نزلوا على حكمک) . قال فإني أحكم فيهم أن تقاتل مقاتلتهم وتسبى ذراريهم قال (حكمت بحكم الله أو بحكم الملک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي شورى

ليکوال تر دې عنوان لاندې ليکي چې: "په رينښتيا هم په اسلامي نظام کې د دولت د تقنيني چارو د تنظيم او ښه سمون لپاره اړتيا ده چې اسلامي شورى د يوې ځانګړې قوې په توګه شتون ولري، له دې پرته هيڅ نظام او قانون مشروعيت نشي درلودلاى... " بيا ئې د اسلامي امارت د دستور دا مادې رانقل کړې دي:

"۴۶ماده:- اسلامي شورى هغه مقننه قوه ده چې غړي ئې حد اکثر د لومړۍ درجې ولايتونو څخه درې، د دوه يمې درجې ولايتونو څخه دوه، او د دريمې درجې ولايتونو څخه يو تن تشکيلوي، چې د امير المؤمنين له خوا انتصابيږي.

۴۷ماده:- د اسلامي شورى غړي به د اهل الحل و العقد صفتونه لري.

که چيرې اميرالمؤمنين د استعفاء اراده وکړي، د خپلې استعفاء په باب به د قاضي القضات، د وزيرانو د شورى د رئيس، او د اسلامي شورى د رئيس په ګډون مجلس ته خبر ورکوي، وروسته به له ځنډه پرته د قاضي القضات، وزيرانو د شورى رئيس او اسلامي شورى د رئيس په ګډون

(c) ketabton.com: The Digital Library

غونډه کوي او تصمیم نیسي (۸-۹ مخ)"

د دې په ځواب کي باید ووایو: اعتراض دا نه دئ چي د امارت په اساسي قانون کي د شورى یادونه شوې که نه، اعتراض دا دئ چي د شورى غړي د چا له لوري غوره کېږي؟ د ولس استازي دي که د امیرالمؤمنین د خوښي استازي؟ د نړۍ تر بدو نه په بد استبدادي نظامونو کي هم شورى شته، خو د مطلق العنانو واکمنانو د خوښي داسي انتصابى شورى گانى چي د واکمنانو په خدمت کي وي او د هغوى اوامرو ته قانونى بڼه ورکوي، نه داسي شورى چي د ولس له باصلاحیته استازو څخه جوړه شوې وي. اعتراض دا دئ چي نه پیغمبر علیه السلام د خپلي خوښي انتصابي شورى درلوده او نه راشدینو خلفاوو، د انتصابي شورى گانو لړۍ هغه مهال پیل شوې چي خلافت په سلطنت بدل شو، پرېکړي له جومات نه قصر ته انتقاتل شوې او د شورى غړي د سلاطینو له خوا انتصاب شوي.

د پیغمبر علیه السلام او د راشدینو خلفاوو د شورى ځاى خو مسجد وو، کله چي د مسلمانانو شمېر زیات شو؛ نو پیغمبر علیه السلام له دوى نه د عرفاء او نقباء په نامه د دوى داسي استازي وغوښتل چي د خپل خپل قوم له لوري به معرفي کېدل، ټول هغه کسان د شورى غړي وو چي د بدر په جگړي کي ئې برخه اخیستې وه، څوک چي له دې حقیقت سره توافق نه لري نو مهرباني دي وکړئ او موږ ته دي د دې دور یوه داسي انتصابي شورى راوښیئ چي غړي ئې د پیغمبر علیه السلام او یا راشدینو خلفاوو په خپله خوښه ټاکل شوي وي! دا د اسلام په اړه ډېر کرکجن تور دئ چي وایي: اسلام یوه شخص ته دا حق ورکوي چي د مطلق العنان واکمن په

(c) ketabton.com: The Digital Library

توگه د خپلي خوښي داسي انتصابي شورى جوړه کړي چي پرېکړو ته به ئې هم التزام نه لري او يوازي هغه پرېکړي به ئې مني چي د ده خوښي وي!! اسلام خو دا د مسلمانانو يو اجتماعي صفت گڼي چي کارونه ئې په مشوره ترسره کېږي: (و امرهم شورى بينهم)، کوم عاقل يا کم عقله انسان به په دې نه پوهېږي چي هغه شورى هيڅ ارزښت نه لري چي غړي ئې د ولس معتمد استازي نه وي، ولس پرې اعتماد ونه لري او ولس د هغوى پرېکړي معتبره ونه گڼي، فقط د يوه شخص له لوري غوره شوي وي؟!

که څوک په قرآن ايمان لري نو د شورى په اړه دغه يو آيت هم ورته کفايت کوي، دا آيت شورى او مشوره د ټولو مؤمنانو او د دوى د ټولني يوه ځانگړتيا گڼي، د دې آيت له مخي هيڅوک دا حق نه لري چي کوم مسلمان په داسي چارو کي له مشورې محروم کړي چي په ټولو مسلمانانو پوري مربوط وي، يا به په خپله مخامخ پوښتل کېږي او يا د خپل معتمد استازي له لاري، پيغمبر عليه السلام د بدر د جگړي پرېکړه هغه مهال وکړه چي ټولو بلااستثناء پرې توافق وکړ، د احد په جگړي کي له خپلي رأيي تېر شو او د هغو ځوانانو رأيه ئې قبوله کړه چي غوښتل ئې له دښمن سره له مديني نه بهر مخامخ شي، که څوک د پيغمبر عليه السلام امتي وي او د هغه مبارک په سنت عمل کول غواړي نو بايد مشورې ته همدومره اهميت ورکړي، که هغه پيغمبر عليه السلام چي الله تعالى د ټولو انسانانو د معلم او لارښود په توگه غوره کړى او په هر گام کي ئې ورته وحي کوله شورى ته دومره اهميت ورکوي چي له خپلي رأيي د ځو ځوانانو د غوښتني په وړاندي تېرېږي نو د بل چا به څه حيثيت وي چي هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان عقل کل وګڼي او د شورى پرېکړو ته تابع نه وي؟!! په دې کې هيڅ شک نشته چې يوه کس ته مطلق العنان واک سپارل په اسلامي شريعت کې هيڅ مجال نلري، دا د سرکاري او درباري مفتيانو فتوى کېدى شي نه له قرآن او سنت نه راولاړه شوې فتوى. دې ته مو بايد پام وي چې کله د مسلمانانو شمېر زيات شو نو پيغمبر عليه السلام لدوى نه وغوښتل چې خپل استازي ورمعرفي کړي، دا استازي د نقباء په نامه يادېدل او دا پيغمبر عليه السلام په خپله نه غوره کول؛ بلکې ولس ته ئې ويل چې تاسو ئې رامعرفي کړئ، دا په حقيقت کې د ولس منتخب استازي ول.

بخاري ليکي: (النقباء) جمع نقيب وهو عريف القوم وناظرهم والمراد الذين اختارهم الأوس والخزرج نقباء عليهم بطلب من النبي صلى الله عليه وسلم

نقباء د نقيب جمع دئ چې د قوم پېژندوى او ناظر ته وايي او دلته مراد ترې هغه خلک دي چې د اوس او خزرج له لوري د رسول الله صلى الله عليه وسلم په غوښتنه غوره شول.

آيا امير يا خليفه د شورى د پرېکړو په مراعات مکلف دئ؟

دا د همدرد صاحب د رسالې بل عنوان دئ چې موږ کټ مټ رانقل کړى.

تر دې عنوان لاندې هغه ادعاء کوي چې "جمهور متقدمين علماء وايي: ځان ته د شورى د غړو د رأيو په معلومولو وروسته به امير پر هغه څه باندې عمل کوي کومې ته چې د هغه پوهه او بصيرت رسي، اګر که

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د شورى د غړو د رايي سره توپير او اختلاف ولري د هغوى په اند : د مشاورت كولو معنى دا نده چي امير دي د شورى د غړو تابع وي!! هغوى د الله جل شأنه په دې قول استناد كوي (و شاورهم فى الامر فاذا عزمت فتوكل على الله) هغوى وايي: دا آيت په دې دلالت كوي چي له مشاورت وروسته د عزم څخه مراد د امير عزم دئ او كه په امام باندي د شورى د غړو اتباع كول واجب واى، نو بيا به د (عزمت) په ځاى عزمتم ويل پكار و، نو هر كله چي د عزم اختيار امام ته وركړل شو، جوته شوه چي د مشاورت كولو څخه وروسته د روستۍ پرېكړي حق هم يوازي امام لري.

كه څه هم ليكوال د هغو كسانو رأيه هم رانقل كړې چي پر امام باندي د شورى د پرېكړو اتباع واجبه ګڼي او له علي رضى الله عنه نه روايت شوي هغه حديث باندي استناد كوي چي فرمايي:

له پيغمبر عليه السلام نه د دغه آيت د (عزمت) د لفظ په اړه پوښتنه وشوه چي د عزم معنى څه ده؟ او هغه وفرمايل: د رأى له خاوندانو سره مشوره او بيا د دوى د رأيي متابعت، يعني له مشورې نه چي كومه پرېكړه راوځي هغه منل او په هغې پسي تلل.

د حديث الفاظ دا دي:

روى ابن مردويه عن علي بن أبي طالب قال : [سئل رسول الله صلى الله عليه وسلم عن العزم ؟ فقال مشاورة أهل الرأي ثم اتباعهم]

د ليكوال په ځواب كي څو خبري ضروري ګڼو:

- عجيبه ده چي څوك د پيغمبر عليه السلام حديث نه مني او هغه چا ته د عالم او علامه لقب وركوي او رأيه ئې مني او عمل پرې كوي چي رأيه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم سل په سلو کې د حدیث **خلاف** ده او هم د قرآن **خلاف**!!! که ته په دې حدیث باور لرې نو بیا خو بله هره رأیه باید لري وغورځوې او مدعي ته ئې نه د عالم په سترګه وګورې او نه د **علامه** لقب ورکړې!!

- ډېر خلک داسي دي چي د دلیل په ځای د اکثریت په زور خپله خبره په نورو منل یا تپل غواړي، کله چي د کومي رأیي په اړه نه دلیل ولري او نه د کوم منلي شخصیت نوم واخیستلی شي نو وایي: دا د جمهور علماوو رأیه ده!! خو که ترې پوښتنه وشي چي له دغو علماوو نه د څو کسانو نومونه واخله نو د ګوتو په شمېر نومونه هم نشي اخیستلی. د یوې رأیي د سموالي لپاره خو دلیل دا نه دئ چي څومره کسان ئې مني، د مسلمان لپاره خو دلیل دا دئ چي له قرآن او سنت سره مطابقت ولري، که احیاناً د نړۍ ټول خلک پر یوې غلطي خبري ټینګار وکړي او هغه سمه وګڼي دا د هغې د سموالي دلیل نه شي کېدی.

راشئ وګورو چي د دغه آیت په اړه دا تعبیر څومره وزن لري چي لیکوال جمهور متقدمینو ته منسوب کړئ. د آیت الفاظ دا دي:

[illegible]

[illegible]

[illegible] آل عمران: ۱۵۹

نو د خپل رب د رحمت په وجه ورته نرم شوې او که ته بدخولی او سخت زړی وی، نو ستا له شا و خوا به خواره شوي وو، نو دوی ته عفو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کې مشوره ورسره کوه، نو چې عزم دې وکړ بیا خو په الله توکل وکړه، یقیناً چې الله توکل کوونکي خوښوي.

د دې مبارک آیت لارښووني دا دي:

د قائد لپاره په خپلو ملګرو نرمي کول د الله تعالی یوه پېرزوینه ده، ته د دغې الهي پېرزوینې په سبب په خپل امت زړه سوانده او مهربان یې، د بدخولو او سخت زړو مشرانو په څېر نه یې، د داسې مشرانو په څنګ کې یوازې ذلیل انسانان راغونډېږي، که په تا کې دا نیمګړتیاوې وی نو دا ستا په شا او خوا کې راغونډ شوي مسلمانان به ټول درنه خواره شوي وو، د دوی اشتباهات نباید د دې باعث شي چې د نرمي په ځای سختي وکړې، د خوږو خبرو په ځای ئې په ترخو او توندو خبرو استقبال کړې او د لطف او مهربانۍ په ځای ئې په خپلو غلطیو سخت ونیسې، د دوی پر غلطیو سترګې پټې کړه، له الله نه ورته مغفرت وغواړه. داسې نه چې د دوی اشتباهاتو ته په پام سره دا فیصله وکړې چې له دې نه وروسته به له دوی سره مشوره نه کوم، نه؛ په کارونو کې مشوره ستا واجب او د دوی حق دئ، ته مکلف یې چې له دوی سره به مشوره کوې، حتی له هغو سره هم چې مشورې ئې کمزورې دي او د مخکنیو کمزورو مشورو په سبب ئې څه ستونزې هم راولاړې کړې دي. د مشورې په نتیجه کې چې کومه پرېکړه په لاس درغله، د پلې کولو لپاره ئې ملا وتړه او پر الله توکل وکړه، داسې متوکلین د الله خوښ وي.

که په دې آیت کې لږ غور وکړئ نو د اسلام له نظره به د شورى په

(c) ketabton.com: The Digital Library
څرنګوالي او اهمیت ښه پوه شئ، په دې مبارک آیت کې څو اساسي ټکي زمونږ مخې ته راځي:

پیغمبر علیه السلام ته امر شوی چې مشوره به کوې، که الله تعالی خپل پیغمبر په مشوره مکلف کوي او دا د ده واجب ګڼي، نو د عادي مشر په اړه به د دې حکم تقاضاء څه وي، هغه چا ته چې الله ورته وحي کوي او د ټولې نړۍ لپاره ئې لارښود لېږلی، امت ورباندې ایمان لري او د ده په اطاعت مکلف شوی، که ده ته د مشورې کولو امر کوي؛ نو بل څوک به څه حیثیت لري چې له مشورې ځان مستثنی کړي.

دا د مشورې حکم د هغو کسانو په اړه راغلی چې ځینې اشتباهات ترې شوي، د دوی له اشتباهاتو سره سره الله تعالی پیغمبر ته امر کوي چې له همدغو سره به هم مشوره کوې.

پیغمبر علیه السلام ته ویل شوي چې تصمیم به له مشورې وروسته نیسې، داسې نه چې مخکې له مشورې کومه فیصله له ځان سره وکړې او بیا نور هسې د خوشحالولو لپاره راوغواړې او د خپلې رأیې په ګټه تأیید ترې ترلاسه کړې.

له مشورې نه چې کومه فیصله راوځي، که څه هم ستا د رأیې خلاف وي او ته په هغې کې مصلحت نه ګورې، له څه تزلزل او وېرې پرته ئې د عملي کولو لپاره ملا وتړه او پرالله توکل وکړه.

د الله محبوب متوکل هغه دئ چې مشوره کوي، له مشورې نه د راوتلې فیصلې د عملي کولو لپاره ملا تړي او پر خپل رب توکل کوي.

متأسفانه ځینې کسان د مشورې داسې تفسیر او تعبیر وړاندې کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي د ديکتاتورانو او مستبدو واکمنانو ډېر خوښېږي، هغوی وايي چي د عزم په صيغه کي خطاب مفرد ته متوجه دئ او له دې نه معلومېږي چي د پرېکړې واک زعيم ته ورکړی شوی!! حال دا چي دا ډېر غلط او کمزوری تعبير دی، په څو دلايلو:

دې ته ئې پام نه دئ کړی چي (عزم) له (شوری) نه وروسته ذکر شوی او د دې خبري معنی دا ده چي عزم او پرېکړه به د مشورې نتيجه وي، شوری به د فيصلو مرجع وي او د مشر تصميم به هم د شوری له منځ نه راوتلی وي.

دا ډېر ډېر کمزوری او بې بنسټه دليل دئ چي وايي دلته د (عزمت) صيغه د مفرد صيغه ده، نه د جمعي صيغه نو څکه تصميم د مشر کار دئ نه د شوری د ټولو غړو!! دا جنابان متوجه نه دي چي د مفرد صيغه د دې لپاره راغلې چي د آيت په لومړي سر کي خطاب يوازي پيغمبر عليه السلام ته متوجه دئ، په دې خطاب کي ټولي صيغې مفردي دي: لکه: (لنت)، (کنت)، (حولک)، (فاعف)، (استغفر)، (شاورهم)، طبيعي ده چي وروستۍ صيغه به هم (عزمت) راتله نه عزمتم.

دې ته ئې پام نه دئ کړی چي (فإذا عزمت) ويل شوي، په عربي پوه انسان پوهېږي چي د (فا) توری ښيي چي (عزم) به د (مشاورې) نتيجه وي، يعني د مشورې په نتيجه کي چي کوم تصميم نيسې نو پر الله توکل وکړه.

د (توکل) يادونه هم تلويحاً دا مطلب په ګوته کوي چي که احياناً پرېکړه ستا د رأيي خلاف راووته، پر الله توکل وکړه او له تشويش او تزلزل نه پرته د پرېکړي عملي کولو ته ملا وتړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ته ئې هم پام نه دئ کړی چې په دې آیت کې د مشورې امر په حقیقت کې د هغو خلکو په اړه شوی چې د احد په جګړې کې څه اشتباهات ترې شوي، د دې احتمال وو چې پیغمبر علیه السلام د دغو اشتباهاتو په سبب له هغوی سره تند چلند وکړي او له دې وروسته له هغوی سره له مشورې ډډه وکړي، الله تعالی ورته لارښوونه وکړه چې نرمي ورسره کوه، عفوه ورته وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کې مشوره ورسره کوه.

څوک چې ادعاء کوي چې په دې آیت سره د پرېکړي اختیار پیغمبر علیه السلام ته ورکړی شوی؛ هغه دي د پیغمبر علیه السلام له قول او عمل نه داسي کوم دلیل راوړاندي کړي چې وښیي پیغمبر علیه السلام له دې آیت نه همدا مطلب اخیستی، مشوره ئې کړې خو پرېکړه ئې د خپلي خوښي کړې!! د پیغمبر علیه السلام په ټول مبارک ژوند کي هیڅوک داسي مورد نشي په ګوته کولی، داسي حدیث نشي موندلی چې دا رأیه تأیید کړي، متأسفانه نه د آیت الفاظو او صراحتونو ته توجه کوي، نه له دې آیت نه د پیغمبر علیه السلام تعبیر ته، له پیغمبر علیه السلام نه د دغه آیت د (عزمت) د لفظ په اړه پوښتنه وشوه چې د عزم معنی څه ده؟ او هغه وفرمایل: د رأی له خاوندانو سره مشوره او بیا د دوی د رأیي متابعت، یعني له مشورې نه چې کومه پرېکړه راوځي هغه منل او په هغې پسي تلل.

آیا د دغه صریح حدیث په شته والي کي د بل چا داسي قول ته اعتناء کول چې هم د صریح آیت له الفاظو سره ټکر کوي او هم له څرګند او واضح حدیث سره، لویه بې باکي او بې ځایه جسارت نه دئ؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې آيت شرحه او تفصيل بايد لومړی په خپله په قرآن کي ولټوو او وګورو چي آيا د شوری تر څنګ دا هم ويل شوي چي پرېکړه به يو کس کوي او که په مشورې کي د شاملو خواوو په رضايت او توافق سره؟ که مو په قرآن کي په دې اړه واضح لارښوونه وموندده نو پر قرآن د ايمان تقاضاء دا ده چي بله هره رأيه به لري غورځوو، که څه هم چا جمهور علماوو ته منسوب کړې وي. قرآن په ډېر صراحت سره فرمايي چي پرېکړه به په مشورې کي د شاملو خواوو په رضايت کېږي، د البقري د سورې په ۲۳۳ آيت کي داسي راغلي:

$Jĺĩõã y$Ÿã_ Ẍù 9ã$±?r $Kḫ̈B ⱡÚ #•? `ã w$Áï #Š#'& ƀfù

او که دواړو (په خپله خوښه او رضايت) او په خپلو کي په (مشوره) له تي نه بېلول وغوښتل نو څه ګناه پرې نشته...

دا مبارک آيت له تي نه د ماشوم د بېلولو په اړه ښځې او مېړه ته وايي: په خپلو کي د (مشورې او رضايت) په نتيجه کي چي د خپل ماشوم د بېلولو په اړه کومه فيصله وکړئ نو څه الزام درباندي نشته او له مشورې پرته يا د يوه طرف د عدم رضايت په صورت کي هره پرېکړه د ګناه پرېکړه ده . يعني که مور پلار وغواړي چي د کوم ضرورت يا مصلحت له مخي ماشوم ته د تي ورکولو موده رالنډه کړي نو په دوه شرطه دا کار کولی شي: دواړه به په دې کار راضي وي او په خپلو کي به ئې مشوره کړې وي. (مشوره) او د (دواړو رضايت) او موافقه ئې شرط کړي. له دې آيت نه د اسلام له نظره د مشورې حقيقت څرګندېږي، له مشورې نه به هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېکړه راوځي چي په مشورې کي برخه وال پرې راضي او متفق وي، په کومي مشورې کي چي د طرفینو رضایت شرط نه وي، یو طرف یوازي خپله رأیه ځرگندوي او د وروستي تصمیم په نیولو کي څه حق نه لري او بل طرف یوازي د بل رأیه اوري او فیصله په خپل سر کوي، د مشاور له رضایت نه پرته، دا د استبدادي نظامونو شوری ده نه اسلامي شوری، مشوره دا نه ده چي یو طرف به له بل نه فقط نظر او رأیه غواړي او ورستۍ پرېکړه به دی په خپله کوي، مشوره د بل د رأيي معلومولو لپاره نه وي، داسي مشوره هیڅ ارزښت نه لري چي یو کس دي د نورو رأیه واوري خو پرېکړه دي په خپله او د نورو د موافقې او رضایت نه پرته وکړي، مشوره دې ته ویل کېږي چي د تفاهم او بحث په نتیجه کي د طرفینو د خوښي هغه پرېکړه ترې راووځي چي دواړهورباندي راضي او متفق وي. چي پلار خپل اولاد ته د تي ورکولو په اړه په دې مکلف وي چي له خپلي مېرمني سره به مشوره کوي، په خپل سر به فیصله نه کوي، هره پرېکړه به د دواړو په مشوره او رضایت وي، نو امیر څنگه دا حق لري چي د عام ولس د شتمنیو او په دوی پورې اړوند قضایاوو کي په خپل سر او د نورو له مشورې او رضایت نه پرته فیصله وکړي، په ټولنې کي د ده حیثیت او مقام په هیڅ صورت کي هومره نه دی لکه د پلار او مېره حیثیت او مقام په خپلې کورنۍ کې، اسلام خو پلار ته په کورنۍ کي د (قوام یا قیم) نوم ورکړی، خو د ټولني مشر یا امیر ته ئې د (قیم) په ځای د (خلیفه او امین) نوم ورکړی، دی خو د عام ولس د امانتونو امین دی، په هیڅ امانت کي په خپله خوښه د تصرف کولو حق نه دی ورکړی شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک چي وايي امير يوازي په مشورې مکلف دئ، پرېکړه به دی په خپله خوښه کوي!! دا جنابان دي له قرآن او سنت نه کوم دليل وړاندي کړي، قرآن خو وايي چي د شورى پرېکړه بايد داسي وي چي په شورى کي د برخه والو رضايت تأمين شي؛ ستا نظر خو د قرآن د دې حکم خلاف دئ!! د پيغمبرعليه السلام له فعل او قول نه کومه بېلګه وړاندي کړه چي ستا دا نظر تأييد کړي، پيغمبرعليه السلام خو هيڅکله د مشوره کوونکو د اکثريت له رأيي سره مخالفت نه دئ کړی او د خپلي خوښي فيصله ئې نه ده کړې. ابوبکر او عمر رضی الله عنهما ته وايي: تاسو دواړه چي په هرڅه توافق وکړئ زه ورسره مخالفت نه کوم:

عن عبد الرحمن بن غنم [أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لأبي بكر وعمر لو اجتمعتما في مشورة ما خالفتكما]

د خندق په جنګ کي ئې غوښتل د مدينې يهودان په دې قانع کړي چي د قريشو له ملګرتيا لاس واخلي چي په بدل کي به ئې د مديني د کجورو د يوه کال حاصل دوی ته ورکړي، په ځينو رواياتو کي راځي چي په دې اړه ئې څه ليکلي هم وو، خو د اوس او خزرج له دوو مشرانو سره ئې پرې مشوره وکړه، هغوی ورته وويل: يا رسول الله! که دا پرېکړه د وحي له مخي کوې نو موږ پرې اعتراض نه لرو، خو که ستا خپله رأيه وي نو په خدای قسم چي موږ د شرک په زمانه کي دوی ته باج نه دئ ورکړی اوس چي په ايمان سره الله تعالى موږ ته عزت راکړ څنګه به دوی ته جزيه ورکوو، پيغمبر عليه السلام له خپلي رأيي تېر شو او هغه پاڼه ئې وشکوله.

هيڅوک داسي مثال نشي وړاندي کولی چي پيغمبر عليه السلام دي

(c) ketabton.com: The Digital Library
له چا سره مشوره کړې وي خو پرېکړه دې د نورو له موافقې پرته په خپله خوښه کړې وي.

ځيني خلک د حديبيې په صلحي په غلطه توګه استناد کوي او وايي: پيغمبر عليه السلام دلته له مشورې پرته هغه معاهده امضاء کړه، نو دا ښيي چي امير په شورى او د شورى د پرېکړو په متابعت مکلف نه دئ!!
دې جنابانو ته وايو:

- آيا دې ته متوجه يئ که نه چي دا معاهده چېري او په کومو شرايطو کي امضاء شوې؟ آيا پوهېږئ چي حديبيه د مکې جزء ده او قريشو پرې حکومت کولو؟ مسلمانان هلته د جګړې لپاره نه بلکي د عمرې لپاره تللي وو، د جګړي لپاره ئې تيارى نه درلود، دښمن هڅه کوله چي ښتنه رامنځته شي، ډېر شرارتونه ئې وکړل خو د پيغمبر عليه السلام د حکيمانه قيادت په وجه د دوى شرارتونه شنډ شول او د ښتنې مخنيوى وشو.
- د جنګ په ميدان او حالت کي مشر ته فوق العاده صلاحيت ورکول دا طبيعي او ټولو خلکو ته د منلو وړ کار دئ، په ټولو هېوادو کي ګورئ چي د جنګ په حالت کي حتى منتخب پارلمانونه منحل شي او زعيم ته د قانون له مخي فوق العاده صلاحيتونه ورکړى شي، د استثنائي حالت په مقرراتو د عام او عادي حالت قوانين قياسول اشتباه ده.
- دا هم په پام کي ولرئ چي دا يوازنى مورد دئ، په دې کي هم ډېرى صحابه، حتى چي د عمر رضى الله عنه په څېر شخصيتونه هم له هغي معاهدې سره موافق نه ول، خو نه چا اعتراض کړى او نه مخالفت، که پيغمبر عليه السلام مشوره کړې وي او بيا ئې د اکثريت له رأيي سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخالفت کړی وی؛ یا صحابه وو خپل مخالفت څرگند کړی او پیغمبر علیه السلام د هغوی څرگند مخالفت ته هیڅ اعتناء نه وی کړې، نو ستاسو وینا او استدلال په ځای او وارد وو، خو داسي نه دي شوي او په دې پېښي باندي استناد سره هیڅوک د دې ادعاء حق نه لري چي امیر د شوری د غړو رأيي په متابعت مکلف نه دئ، دا ناسم تعبیر او غلط قیاس دئ.

• راتلونکو پېښو وښوده چي د پیغمبر علیه السلام پرېکړه ډېره حکیمانه او پر ځای وه، الله تعالی د همدې پرېکړي په تأیید کي د الفتح مکمله او جامع سوره نازله کړه او د غي معاهدې ته ئې د فتحي او بریا نوم ورکړ.

قرآن د غیر اسلامي نظامونو د معرفي په لړ کي د هغوی یوه ځانگړتیا همدا ښيي چي د پرېکړي وروستی مرجع واکمن وي، درباریان د مشورو په دوران کي هغوی ته همدا وایي چي موږ خپله عاجزانه رأیه ستا حضور کي وړاندي کوو خو پرېکړه ستا کار دئ، واکمن هم ځان ټولواک گڼي او خپلو مشاورینو ته وایي: سمه خبره همغه ده چي زه ئې درته وایم! قرآن دا دواړه خبري د فرعون او د سبا د ملکې په اړه راوړې دي، د سبا د ملکې درباري مشاورینو او سرکاري مفتیانو ورته وویل: موږ جگړي ته چمتو یو خو پرېکړه ستا کار دئ، وگوره چي خوښه دي څه ده او څه مناسب گڼې، د قرآن الفاظ دا دي:

[illegible]

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملکې) وویل: اې درباریانو! په دې کار کې مې مشوره راکړئ، زه خو تر هغه د کوم کار پرېکړه نه کوم چې تاسو حاضر وي!

هغوی وویل: موږ ځواکمن یو او کلک جنګیالي، او کار تا ته محول دئ، نو وګوره چې څه امر کوې!!

په دې مبارکو آیتونو کې په یوه غیر اسلامي نظام کې د شورى څرنګوالى په ډېره دقیقه توګه ښودل شوی، چې څو خبرې ئې ډېرې جالبې دي:

- ملکه وايي: زما د دې کار په اړه څه مشوره راکوئ؟ داسې نه وايي چې د دغه کار چې په ټول ولس او هېواد پورې تړلى دئ؛ څه رأیه لرئ؟ له دې الفاظو معلومېږي چې ملکې په ضمني توګه خپله پرېکړه دوی ته اعلان کړې.
- ورته وايي چې زه خو ستاسو په غیاب کې پرېکړه نه کوم، تل تاسو راغواړم او ستاسو په وړاندې فیصله کوم!!
- درباریان ورته وايي: موږ ځواکمن یو، توریالي یو او جګړې ته چمتو، خو پرېکړه ستا کار دئ، څه چې ستا خوښه وي هغه به کوو!!

دا قصه د دې لپاره راغلې چې مسلمانان د دغو غوړه مالو او ذلیلو درباریانو په څېر نشي او شورى ئې د پاچایانو شورى ته ورته نه وي.

فرعون ته هم یوه داسې درباري چې په پټه ئې ایمان راوړی وو، غوښتل ئې له موسى علیه السلام نه دفاع وکړي او فرعون د هغه له وژلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

منعه کړي، څو نېکي مشورې ورکړې، خو فرعون په ځواب کي ورته وويل: زه همغه څه تاسو ته وايم چي ښه پرې پوه شوی يم او زه چي تاسو ته کومه لارښوونه کوم هغه د ترقي او کمال په لوري لارښوونه ده!! د قرآن الفاظ دا دي:

Ä Ũ . `Ë $RŽÇÇ Zƒ `Jù ÇĴ öR $'Î `ƒÌg» ß Pöx $Ä 7 ÚÊ $Na9 Éö)»ƒ

žvĵ ö$Rƒ‰d $Br 3“ ‘& $B žvĵ Nä3ƒÍ‘é& $B bäöãd A$% $Rä!` bĵ ‹ $

ÇËÈ Ï$©S9$# Ÿ@‹Î6™

(هغه (مؤمن درباري) وويل: نن خو پاچايي ستاسو ده؛ په داسي حال کي چي په دې سيمي برلاسي او غالب يئ، خو که د الله عذاب راشي څوک به مو مرسته وکړی شي؟ فرعون وويل: زه همغه څه تاسو ته وايم چي پرې پوه شوی يم او يوازي د رشد او هدايت لار درښيم!!

آيا دغه آيتونه کفايت نه کوي چي ووايو: غيرملزمه شوری د غيراسلامي نظامونو ځانګړتيا ده، فرعونان داسي شوراګاني خوښوي؟!!

قرآن د فرعون او د سبا د ملکې دا قصې د دې لپاره رااخيستي چي موږ ته ووايي: په غيراسلامي نظامونو کي واکمن ټولواک وي، وروستۍ پرېکړه د ده له لوري کېږي، هغه ځان عقل کل ګڼي، خپله رأيه تر ټولو غوره او لوړه ګڼي، شوری ئې ملزمه نه وي، ټولواک د شوری پرېکړو ته په التزام مکلف نه وي. او د دې لپاره چي موږ ته ووايي: په کوم نظام کي چي دا خصوصيات وي، هغه اسلامي نظام نه بلکي فرعوني نظام وي، خلافت نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکي ملوکيت وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آيا قرآن کافي او بشپړ نه دئ؟

د ليکوال د دې خبري په ځواب کي چي وايي: د قرآن الفاظ محدود دي او قضايا بې حده ډېر، نو ځکه مجبورېږو چي د نويو نويو قضاياوو په اړه نوې نوې پرېکړي وکړو!! څو وضاحتونه ضروري ګڼو:

- موږ له هغو خلکو سره قطعاً موافق نه يو چي د داسي الفاظو په کارولو سره غواړي وښيي د قرآن لارښووني د ژوند د ټولو قضاياوو په اړه کافي او بشپړي نه دي، يوازي مبادي او کليات ئې ذکر کړي، تفصيلات او جزئيات ئې خلکو ته پرېښي!! په داسي حال کي چي الله تعالى قرآن داسي معرفي کوي چي د هر څه لپاره تفصيل دئ:

$Zï‰n b‰. $B É»6ø($ ’ír[×öã ßìÃ Á‰ ’î šc ‰. %6)9

äó« Èà2 Ÿ@‹Ågø?r ïƒ‰ƒ ûü/ “ï‰$,ƒï‰Á ? `Å6 »9r 2” ŽIøã

ÇÊÈ bqãZBsã÷Šqö)j 9ª‹ r “ %Ïdr

يقيناً چي د دوی په قصو کي د عقل خاوندانو ته ځانګړی پند او عبرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

(پروت)دئ، دا هسي له ځانه جوړه شوې وينا نه ده، بلکي تر ځان د مخکنيو تصديق او تأييد دئ او د هر څه تفصيل او د ايمان راوړونکو لپاره لارښود او رحمت.

او قرآن د تورات په اړه فرمايي:

èa Ì w‹Á ÿ?r `¡ ôm& ü” ‰$’?ã BJ? = »GÅ$Ó › qã $Y÷?#ä Œê

ÇÎÍÈ bqãÏB÷sãƒ öNÍkÍh‘r Ïä!$s)Î=Î/ Nßg¯=yè©9 Zpyŷuq‘r “ ‰èdr ×ó« الانعام: ١٥٤

بيا مو موسی ته هغه کتاب ورکړ چي د غوره (ويناوو او احکامو) له پلوه بشپړ او د هر څه لپاره تفصيل وو، (د خلکو) لارښود او (د دوی لپاره د) رحمت (وسيله)، د دې لپاره چي له خپل رب سره په مخامخېدو ايمان راوړي.

او تاسو پوهېږئ چي قرآن پر تورات او انجيل او ټولو مخکنيو الهي کتابونه مهيمن دئ او د هغوی پر محتوياتو ئې احتواء کړې.

همداراز فرمايي:

$B ’Nã$Vøà NBéwj ìøm$Yg2 çüÚƒ ŠÈÛ ÿr ÇÚ öF{$’Î þ7‹Š `Ï $Br

ÇÌÑÈ šc rç³ t±øtä öNÍkÍh‘4 ’n<Î) §NèO 4 &äóÓx« `Ï É=»GÅ3Ï9$# ’Îû $uZôÛ§ù الانعام: ٣٨

او نه په زمکي کي داسي هيڅ خوځېدونکی شته او نه (په هوا کي) په دواړو وزرونو الوتونکی مرغه، چي ستاسو په څېر دي ټولی نه وي، په دې کتاب کي مو هيڅ څه نه دي پرېښي، بيا به د خپل رب لوري ته ورټول کړی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د هغو خلکو په ځواب کي ویل شوي چي داسي معجزه غواړي چي انکار تري ممکن نه وي او هر لیدونکی ایمان راوړو ته اړ کړي، په ځواب کي ورته ویل شوي:

- الله تعالیٰد داسي معجز ې پهښودلو هم قادر دئ ، خو دا کار د ده د سنت مطابق نه دئ.
- الله تعالی هر مخلوق له ځانګړو خصوصیاتو سره پیدا کړی، ژوي ئې د بېلو بېلو ځانګړتیاوو سره ټولي ټولي پیدا کړي، لکه دا چي ځیني حیواناتپر زمکه خو ځېږي او لکه مرغان چي پر ځېلو وزرونو الو ځي، انسان ئې هم له خاصو ځانګړتیاوو سره پیدا کړی، د ده ستره ځانګړتیا دا دهچي انتخاب کولی شي ، که دا د انتخاب ځانګړتیا ترې واخیستل شي او د کومي خبري په منلو مجبور کړی شي، بیا خو د ده امتیاز له منځه ځي او د نورو مجبورو او بې اختیارو حیواناتو په څېر ګرځي، الله تعالی نه غواړي له انسان سره داسي معامله وکړي.
- په قرآن کي ټول هغه دلایل ویل شوي چي عقلمن او د هدایت په لټه کي انسان ته کفایت کوي.

د دغو دوستانو ادعاء د قرآن له دې صریح وینا سره ټکر کوي چي وایي: هر څه ئې په تفصیل سره بیان کړي، هیڅ څه ئې نه دي پرېښي.

دا صحیح ده چي د قرآن الفاظ محدود دي، خو دا د قرآن اعجاز دئ چي په محدودو الفاظو سره ئې هومره حقایق بیان کړي چي د انسان هري پوښتني ته ځواب وایي، د شرحي لپاره ئې ستر ستر کتابونه هم کفایت نه کوي، تر ننه په تېرو څوارلسو پېړیو کي په زرګونو تفسیرونه ولیکل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شول، هيڅ مفسر ونه ويل چې ما د قرآن ټول اسرار بيان کړی شول، دا دئ ګورئ چې د تفسيرونو لړۍ لاروانه ده، معلومه نه ده څومره نور تفسيرونه به وليکل شي او د قرآن څومره نور اسرار به څرګند شي، ښايي بې مناسبته به نه وي چې ووايو: په ټول قرآن کې د اودس په هکله يوازې يو آيت نازل شوی، خو که تاسو د فقه کتابونو ته رجوع وکړئ وبه ګورئ چې په دې موضوع هومره مشرح او مفصل بحث شوی چې د هر فقهي کتاب يوه لويه برخه جوړوي، دا به هم بې مناسبته نه وي که ووايو: که تاسو دا مفصل او مشرح فقهي بحث، د شورى، امارت، جهاد او هجرت په څير له بحثونو سره مقايسه کړئ نو وبه ګورئ چې مقايسه ئې نشي کېدی، دا پداسي حال کې چې د دغو قضاياوو په هکله د قرآن آيتونه ډېر زيات او د اودس په پرتله څو برابره دي، زموږ درنو فقهاوو ولې دا کار کړی، د دوی د وخت شرائط همداسي وو او د دې تقاضاء ئې کوله او که کوم بل مصلحت ئې په پام کې نيولی؟ په دې هکله څه ويل نه مفيد دي او نه ضروري، مهمه خبره دا ده چې اوس بايد دا تشه ډکه شي، د قضاياوو په هکله زموږ اهتمام او شرح او توضيح ئې بايد په همغه تناسب وي چې د الله په کتاب کې ورته اهتمام شوی، د شورى په هکله بحث بايد د اودس په نسبت لږ تر لږه درې برابره وي، دا ځکه چې د اودس په هکله يو آيت راغلی او د شورى په هکله درې آيتونه.

- ليکوال د خپلي خبري د تأييد لپاره يو ځل بيا د قرآن او حديث په ځای د يوه ليکوال په رأيي استناد کوي او ليکي: وتلی محقق عالم او ليکوال علامه مناظر احسن ګيلاني رحمه الله ليکي: د الهي وحي او د نبوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مبارکه ژبه تر امت رسېدلي معلومات په محدودو الفاظو او کلماتو کي ځای کړل شوي او بل لور ته د بشري ژوندون حال دا دئ چي د هري ورځي لمر له راختو سره سم د ځینو داسي نویو او پېچلو حالاتو سره یوځای څرک وهي چي د هغو بېلګي وړاندي نه وې لیدل شوې همدغو راتلونکو نویو پېښو او حالاتو ته د فقهاوو په اصطلاح کي (الحوادث و النوازل) ویل کېږي، څرګنده ده چي یو لور ته د الهي وحي الفاظ محدودیت لري او بل لور ته حوادث او نوازل لامحدود یا پر بل سپیناوي لامتناهي دي!! د دې دواړو حالتونو تشه د اجتهاد او عقلي لاس وهني پر ته ډکول ناشوني دي...!! او په پای کي لیکي: دا هغه اړتیا ده چي د پوره کولو لپاره ئې موږ د دنیا په چارو کي نه یوازي په دیني معاملاتو کي هم اجتهاد، عقل او فقهي ته اړ یو." د دوی د دې وینا او استدلال په اړه څو عرایض لرو:

۱. دا استدلال ډېر کمزوری او ناوارد دئ. نه پوهېږو چي په دې استدلال سره دوی څنګه دا ثابتوي چي د امیر انتخاب د اهل حل و عقد دنده ده؟!

۲. که د بحث موضوع هغه حوادث او نوازل وي چي د امت په تېر تاریخ کي ئې بېلګه نه موندل کېږي؛ نو بیا خو دې استدلال څه ناڅه وزن درلود، نه پوهېږو چي دوی څنګه د امیر د انتخاب په څېر ستره موضوع په نوازلو کي شمېري؟!!

۳. دا وینا په ناسمه توګه کارول شوي چي "د الهي وحي او د نبوت په مبارکه ژبه تر امت رسېدلي معلومات په محدودو الفاظو او کلماتو کي ځای کړل شوي"، له دې وینا دا راایستل چي د نویو پېښو او قضایاوو لپاره نوي احکام راایستل جائز دي بې ځایه او ناسم استدلال دئ، موږ په دې عقیده

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو چي قرآن کامل دئ، بشپړ دئ، کافي دئ، هيڅ څه ئې نه دي پرېښي، په قرآن کي هره هغه لارښوونه راغلې چي د قيامت تروروځې انسانان ورته ضرورت لري، يا په مفصله توګه او يا په مجمله توګه، دا د قرآن اعجاز دئ چي په محدودو الفاظو کي ئې هومره لارښووني راغلې چي د انسان د ټول ژوند لپاره؛ له ټولو پېچلو او پراخو ابعادو سره ئې، د قيامت تر ورځې کفايت کوي، د پيغمبر عليه السلام په زرګونو احاديث د همدې محدود قرآن شرحه ده، د فقهي ضخيم ضخيم کتابونه له همدغو منابعو سرچينه اخلي، هغه رأيه د منلو وړ ده چي له قرآن او حديث سره سمون خوري، له دې نه آخوا چي څوک کومه رأيه ورکوي د هغه شخصي رأيه ده، هيڅوک ئې پر منلو او پلي کولو مکلف نه دي. يوازي د دليل له مخي به ئې مني، دا کافي نه ده چي څوک ووايي: فلان علامه دا خبره کړې، فلان عباسي امير دا کار کړی... نو ځکه دا د شريعت جزء ده او موږ ئې پر منلو او کولو مکلف يو!!

۴. يو مهال موږ د کمونيستانو له دې پوښتني سره مخامخ وو چي ويل به ئې: مسلمانان ادعاء کوي چي په قرآن کي هر څه بيان شوي که داسي وي نو موږ ته په قرآن کي ترافيکي قوانين راوښيئ! اوس له علامه وو او د دوی له پلويانو دې ته ورته خبري اورو چي د قرآن الفاظ محدود دي او د ژوند د لامحدودو پېښو او قضاياوو په اړه لارښووني په کي نه دي بيان شوې، د دغو پېښو په اړه اجتهاد ته اړ يو!! د دواړو د دې ورته وينا په اړه څو عرايض لرو:

- ټرافيکي قوانين؛ قوانين نه بلکي اجتماعي مقرارات او قراردادونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، په داسي مواردو کي اسلام موږ ته هغه بنسټيزي لارښوني کړې دي چي داسي مقرارات او قراردادونه ورته ضرورت لري، لکه دا چي: په ښي لاس درومه، د ژمنو مراعات کوه، بل ته ضرر او اذيت مه رسوه، په خپل حق او وار قناعت کوه، د عمد او خطاء قتل او جرح سزا به څه وي...

- يو وخت مي د يوه داسي خطيب وينا د تلويزيون له لاري اورېده چي هره خبره ئې په ډېر زور سره کوله، هغه هم په وړو وړو خبرو د ترکيز پر مهال، په دې ئې ټينگار کولو چي په قرآن کي ټول احکام نه دي راغلي، خو مقصد ئې دا وو چي ځيني احکام داسي دي چي يوازي ئې په احاديثو کي موندلی شو، د دې ادعاء د اثبات لپاره ئې وويل: په قرآن کي يوازي هغه غوښه حلاله گڼل شوې چي د ذبحي پر مهال ئې د الله تعالی نوم ياد شي، خو کب (ماهي) بې له ذبحي حلال دئ، د دې استثناء بنسټ د قرآن کوم آيت نه بلکي د پيغمبر عليه السلام حديث دئ، څو ځلي ئې دا خبره تکرار کړه چي راوښيئ د قرآن کوم آيت دا استثناء جائز گڼي؟!! ما ويل په قرآن کي دا استثناء شته خو څه وکړو چي ته نه ئې ورته متوجه شوی! قرآن ماهي د لحماً طرياً يعني تازه غوښي په نامه ياد کړی او دا ښيي چي ماهي د تازه او پاکي غوښي حکم لري، پيغمبر عليه السلام ځکه ويلي چي ماهي له ذبحي پرته حلال دئ. همداراز دې خطيب ويل چي د لمانځه ترتيب، اوقات او د رکعتونو شمېر په قرآن کي نه مومو... ما ويل: پيغمبر عليه السلام د لمانځه هر څه له قرآنه اخيستي، د الله په نامه د لمانځه پيل، قيام، تلاوت، رکوع، سجده، په رکوع او سجده کي تسبيحات، د لمانځه پنځه وختونه او د رکعتونو شمېر؛ دا ټول هغه څه دي چي په قرآن کي ورته يا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ډېر وضاحت سره یا تلویحاً اشاره شوې، خو زه او ته د ځینو منشأ درک کولی شو او د ځینو نه،

د لمانځه د ځینو برخو منشأ په قرآن کي دا آیتونه دي:

(و ذکر اسم ربه فصلی) د تکبیر تحریمه لپاره

په قرآن کي د سجدې امر اولس ځلي راغلی، د هري ورځي د فرض رکعتونو شمېر هم اولس ټاکل شوی.

تل تر سجدې مخکي د رکوع ذکر راغلی د همدې لپاره په لمانځه کي رکوع تر سجدې مخکي ده.

د الزمر د سورې په دغو دوو آیتونو کي د تسبیح لپاره څلور وخته سحر، مابنام، ماخستن او ماپشین ذکر شوي:

[illegible]

[illegible]

نو د الله تسبیح وینه ده کله چي (مابنام) او (ګهیځ) ته ننوځئ او ده ته په آسمانونو او زمکي کي ستاینه ده او (ماخستن) او هغه مهال چي(ماپشین) ته ننوځئ.

او د طه د سورې په ۱۳۰ آیت کي د مازدیګر د وخت یادونه هم شوې:

[illegible]

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÌÈ

نو په هغه څه چي دوی ئې وايي صبر وکړه او له ستاينې سره د خپل رب تسبيح وايه (تر لمر راختو مخکي) او (تر لوېدو ئې مخکي) او (د شپې په يوې برخي کي) تسبيح وايه او د (ورځي په اطراف) کي؛ چي راضي شې.

دلته د سحر، مازديگر او ماخستن يادونه په صراحت سره شوې او دوو نورو وختونو ته د اطراف النهار په لفظ اشاره شوې.

د همدې لپاره د لمانځه پنځه وخته تکامل شوي.

کله چي د الواقعة د سورې په ۷۴ آيت کي دا امر وشو:

ÇÌÈ ÉšÌàè$7 ĥ ÉÖ$Ï ã ĩ ù الواقعة: ۷۴

نو پيغمبر عليه السلام وفرمايل: دا تسبيح په رکوع کي شامله کړئ.

او کله چي د الاعلى د سورې په لومړي آيت کي دا امر وشو:

ÇÌÈ ’ ?ãR$7 ĥ Ö$Ë ĩ الاعلى: ۱

نو پيغمبر عليه السلام وفرمايل چي دا تسبيح په خپلو سجدو کي شامله کړئ.

که په قرآن کي غور وکړئ وبه گورئ چي د رکوع امر د سجدې په پرتله لږ دئ، د همدې لپاره په لمانځه کي د رکوع شمېر تر سجدې لږ دئ.

د الاسراء سورې په ۷۸آيت کي د سحر لمونځ د قرآن الفجر په نامه ياد شوی او دا ښيي چي قرائت د لمانځه اساسي برخه ده.

bĵ Ìď ÿ$ b#äö ëø$ Ë¡ î 4ĵ ä ð±9$ Ã qø9$ ô Á 9$ Éï

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÑÈ #Ÿqåž B šc %. Ìó ÿ$b#äè

په دې آيت کي له يوې خوا د ګهيځ لمانځه ته قرآن الفجر ويل شوي له بلي خوا پنځو لمونځونو ته اشاره کوي: د لمر له زواله تر ماخستن پوري څلور لمونځونه او د سحر لمونځ ئې پنځم.

له دغو آيتونو نه په صراحت سره معلومېږي چي پيغمبر عليه السلام د لمانځه هر څه له قرآنه اخيستي.

همداراز په قرآن کي د اسلامي نظام ټول مهم ابعاد ښودل شوي، د امير د انتخاب څرنګوالی، د شورى څرنګوالی، د قيادت مواصفات، د هغه مسئوليتونه، د هغه د انتخاب څرنګوالی، د هغه په وړاندي د خلکو وجايب او په سياسي نظام پوري اړوند مسايل په ډېر وضاحت او په پوره تفصيل سره راغلي، مشکل په ما او تا کي دئ چي په دغو آيتونو کي مو غور نه دئ کړی، د اودس او تيمم پر يوه او دوه آيتونو مو لوی لوی کتابونه ليکلي خو د حکومت په اړه راغلي ګڼ شمېر آيتونو ته مو لازمه توجه نه ده کړې، سطحي ترې تېر شوي يو او لږ څه مو پرې ليکلي، دا زما او ستا نقص دئ نه د قرآن، ولي خپل عيب قرآن ته منسوبوې او بې ځايه نامناسبه ادعاء کوې چي په قرآن کي هر څه نه دي راغلي؟!! د مثال په توګه لاندي دوه آيتونه ستاسو مخي ته ږدم:

Ä $Z9$ûü#/ Oçó3m #Œ Îr $gÎ‰d& #\Î ÌM»Z»BF $(rŠsêb& Nä3Ãu ©!$bÎ

$èJ‹jÏœ b%. ©!$bÎ 3ÿmÎ /3àÏè$ KèÏR ©!$bÎ 4AôèÆ$Î (q3Ká2 b&

(c) ketabton.com: The Digital Library

’Írá Aql?S9$(qã«Û&r ©$(qã«Û& (þêB#ä ûïi%$$Š7 ÇÎÈ #ŽÅ/

Ïä bÎ) Aql?S9$r « $ ’<Î ŗršã ãó« ’Î Ïä“»Z? bÎù Oä3ZÏB ÍöDF{$

ÇÎÈ x/ÍrÛ ß¡ômr ž×z 7ÏÎ ÏÅyF$Qq×9$r « $Î bqZÏBsè

النساء: ۵۸-۵۹

يقيناً چي الله تاسو ته د دې امر کوي چي امانتونه خپل اهل ته وسپارئ او کله چي د خلکو ترمنځ پرېکړه کوئ نو په عدل سره پرېکړه وکړئ، بې شکه چي الله په ډېر غوره څه تاسو ته نصيحت کوي، يقيناً چي الله بصير اوريدونکی دی.

اې مؤمنانو! د الله اطاعت وکړئ او د پيغمبر او د خپلو چارواکو اطاعت وکړئ، نو که په کوم څه کي مو په خپلو کي شخړه وکړه، نو الله او پيغمبر ته ئې راجع کړئ، که پر الله او د آخرت په ورځ ايمان لرئ، دا ډېر غوره دی او د پايلې له لحاظه ډېر ښاېسته.

په دغو دوو آيتونو کي د اسلامي نظام په هکله څو داسي اساسي لارښوونې شوې چي که په ټول قرآن کي يوازي همدا آيتونه راغلي وی نو د دې نظام د معرفي لپاره کافي وو. باور وکړئ چي که څوک د دې دوو آيتونو الفاظو ته په دقيقه توګه ځير شي او داسي ئې وڅېړي لکه ځينو فقهاوو چي د غسل او تيمم آيتونه په تفصيل سره څېړلي نو له شرحي او تفصيل نه به ئې يو ضخيم کتاب جوړ شي، زه په ايجاز او اختصار سره په دې آيتونو کي راغلي مطالبو ته ستاسو توجه را اړوم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- الله تعالی (ټول اسلامي امت) ته (امر) کوي چي (امانتونه) خپل (اهل) ته وسپاري. د امانت معنی عامه هم کېدی شي او په هر مادي او معنوي امانت ئې هم اطلاق کېدی شي، خو دلته له امانت نه مراد د واکمنۍ او اقتدار امانت دئ.
- د اسلام له نظره اقتدار يو (امانت) دئ او د اقتدار خاوند د خلکو د امانتونو يو (امين).
- دا (امانت) به د مسلمانانو لخوا هغه چا ته سپارل کېږي چي (اهليت) ئې ولري. او دا د ټول اسلامي امت مأموريت او الهي فريضه ده چي د اقتدار امانت او په هغه پورې مربوط ټول امانتونه به داسي چا ته سپاري چي د دې وړتيا او اهليت په کي وي.
- لکه څنګه چي د هر امانت اصلي خاوند دا حق لري چي خپل امانت په کومو شرايطو او د څرمره مودې لپاره (امين) ته وسپاري او کله ئې بېرته ترې واخلي، همداراز دا د خلکو حق دئ چي د امارت امانت چا ته، تر کله سپاري او کله ئې بېرته ترې واخلي.
- چا ته چي د امارت او واکمنۍ امانت وسپارل شي؛ هغه به په دې امانت کي د يوه امين په څېر تصرف کوي، نه د يوه مطلق العنان حاکم په څېر.
- دا د امانتونو امين په دې مکلف دئ چي د خلکو ترمنځ به ئې هر قضاوت پر عدالت ولاړ وي.
- که د دې امين (امير) او د امانت د اصلي خاوندانو (خلکو) ترمنځ په کوم څه کي اختلاف راولاړ شي، نو منازعه به د الله کتاب او د رسول سنت ته راجع کېږي، وروستۍ پرېکړه به د قرآن او سنت له مخي کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د قانون په وړاندې ټول برابر دي، هیڅوک دا حق نلري چې ځان له قانون نه اوچت وګڼي، قانون ځان ته تابع او ځان د وروستۍ پرېکړې وروستۍ مرجع وګرځوي.

له دغو مبارکو آيتونو نه لاندې خبرې معلومېږي:

- اسلام د امیر انتخاب هم د مسلمانانو وجیبه ګڼي او هم ئې حق. د خلکو لخوا (ښرګند) او (پټپله خوښه) بیعت ئې د امارت لپاره شرط ګرځولی.
- له امیر سره د خلکو بیعت داسې نه دی چې لومړی به هغه له کومې بلې لارې امیر کېږي او بیا به خلک د بیعت شکلې مراسم د دې لپاره ترسره کوي چې د ده په وړاندې د خپل اطاعت ښرګندونه وکړي، خبره داسې نه بلکې برعکس ده، دا بیعت دئ چې په هغه سره څوک امیر کېدی شي، تر څو چې خلک له چا سره بیعت ونه کړي امارت ئې نه شي مسلم کېدی، امیر هغه دئ چې خلک ورسره بیعت وکړي، له بیعت نه پرته مسلط شوی واکمن یو جابر او غاصب حاکم دئ.

د قرآن آيتونو، د پیغمبر علیه السلام سنت او د اصحابو رضي الله عنهم منهج ته په پام سره ویلی شو چې:

- د یوې غیراسلامي ټولنې په سیاسي حاکم نظام کې به له برخې اخیستو ډډه کوو، حتی که د دې نظام ریاست هم مونږ ته ومنلی شي.
- پدې نامسلماني ټولني کې به د انتخاباتو له لارې د تبدیلي راوستو او قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوو، دا ځکه چې پیغمبر علیه السلام داسې نه دي کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د اسلام غوښتنه دا ده چي لومړی به انقلاب راولو، غیراسلامي ټولنه به د جهاد له لاري په اسلامي ټولني بدلوو او اقتدار به له ظالمانو نه صالح کسانو ته انتقالوو، خو د انقلاب له راتلو او د اسلامي ټولني له جوړېدو وروسته به قدرت ته د رسېدو هره هڅه حرامه ګڼو، هلته به وسلې ته لاس کول او یا د زور او سازشونو له لاري قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوو، اقتدار به د مسلمانانو امانت او دا به د خلکو حق ګڼو چي قدرت د خپلي خوښي صالح او اهل کس ته وسپاري، دلته به امیر د مسلمانانو په خوښه او د دوی د بیعت له لاري ټاکل کېږي.
- د امیر انتخاب د ټولني د ټولو مسلمانانو کار دئ نه د څو محدودو کسانو کار، دا ځکه چي خلفای راشدین په جومات کي غوره شوي، نه د تړلو دروازو تر شا او د څو کسانو په خوښه.
- د امارت لپاره له یوه نه زیات کسان هم نومول کېدی شي، داسي لکه چي عمر رضي الله عنه ونومول.
- که له یوه نه زیات کسان د امارت لپاره راوړاندي کړی شول، د استفتاء او د خلکو رأيي ته د مراجعي له لاري کولی شو د دوی له منځ نه هغه څوک غوره کړو چي د مسلمانانو اکثریت ئې د امارت لپاره اهل ګڼي.
- د امارت لپاره خاص مواصفات ټاکل شوي، د دغو مواصفاتو له مخي به اهل کسان نومول کېږي، خو د اهل کسانو له منځ نه د یوه انتخاب به د مسلمانانو د اکثریت په رأیه ترسره کېږي.

دا ډېره عجیبه ده چي د دغو څرګندو نصوصو په موجودیت کي او په داسي حال کي چي د راشدینو خلفاوو د انتخاب څرنګوالی ئې په مخکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت دئ، ځيني د امير انتخاب د خواصو حق ګڼي، ځيني په موروثي امارت باور لري، ځيني ئې د قريشو حق بولي او ځيني تر دوی مخکي درومي او يوازي د علي او د ده د اولاد رضي الله عنهم مسلم او منصوصي حق ئې ګڼي او وايي چي دوی د الله له لوري غوره شوي!! دغي وروستۍ ډلي ته بايد ووايو: که دا خبره سمه وی نو لومړی خو به په قرآن کي حتماً په دې هکله صريح آيت راغلی وو، پيغمبر عليه السلام به خلکو ته په واضح الفاظو ويلي وو، صحابه وو به هغه د لومړي خليفه په حيث او د ده اولاد له ده نه وروسته د امراوو په حيث غوره کړي وو، علي رضي الله عنه به له مخکنيو خلفاوو سره بيعت نه کاوو او تر ټولو مهمه خبره دا چي په قرآن کي به دا آيت نه راتلو چي اې مسلمانانو! الله تاسو ته امر کوي چي د امارت امانت اهل ته وسپارئ، که امارت موروثي وی او امير د الله او پيغمبر له لوري غوره کېدی نو مسلمانانو ته به ولي دا خبره کېده؟! او که موروثي وی نو ميراث خو ورثه وو ته پرته له دې سپارل کېږي چي وګوري هغه ماشوم دئ که ستر، هغه روغ دئ که ناروغ، عقل لري که بې عقله دئ، په ميراث کي خو د اهليت شرط نه شي وضع کېدی. آيا تاسو نه ګورئ چي د نړۍ په ظالمانه موروثي نظامونو کي دې خبري ته ځوک نه ګوري چي د واکمن وارث د دې منصب اهل دئ که نه، زوی، لور او ښځې ته ئې په ميراث پاته کېږي. د قرآن په لسګونو آيتونه د اهل کتابو د دغي غلطي انګېرني د ترديد لپاره راغلي چي دوی په موروثي نظام او له پلار نه اولاد ته د مذهبي مقام او منزلت په انتقال باور درلود.

دا هم ډېره عجيبه ده چي ځينې وايي: د يو چا د امارت لپاره د پنځو

(c) ketabton.com: The Digital Library
کسانو بیعت هم کافي دئ، که له ټول امت نه یوازي پنځه کسان او حتی یو کس له چا سره بیعت وکړي هغه مسلم امیر دئ او په ټولو ئې اطاعت واجب!! دا هسي بې بنسټه او خوشې خبري دي هم د څرګندو نصوصو خلاف او هم د صحابه وو د منهج خلاف. دا خبري یا هغه څوک کولی شي چي دا ټول حقایق له پامه وغورځوي او یا هغه چي د کوم دربار مفتي وي.

په پورتنیو آیتونو کي امارت د امانت په نامه یادول، دا حقیقت په ګوته کوي چي امیر به په ټولو هغو امانتونو کي د مسلمانانو په مشوره تصرف کوي چي د خلکو له لوري ده ته ورسپارل شوي، هیڅوک د چا په امانت کي د امانت ورکوونکي له موافقې پرته د تصرف حق نلري او اسلام داسي تصرف په امانت کي خیانت ګڼي.

له دې حکم څخه چي د امیر او خلکو ترمنځ اختلافي قضایا به قرآن او سنت ته راجع کېږي، دا حقیقت په ډاګه معلومېږي چي امیر په مشوره مکلف دئ، د اختلاف په صورت کي ده ته د وروستۍ پرېکړي حق نه دئ ورکړی شوی، وروستۍ فیصله به د قرآن او سنت له مخي کېږي. او همدا پر الله او د آخرت پر ورځئ د ایمان تقاضاء ګڼل شوې.

خو دلته له اولوالامر منکم نه مراد د مسلمانانو کوم چارواکي دي؟ هر آمر که یوازي خلیفه او امیرالمؤمنین؟ که څه هم د اولي الامر منکم اطلاق په هر آمر کېدی شي، خو په دوه دلیله په اطمئنان سره ویلی شو چي له دې نه مراد د مسلمانانو عمومي امیر دی:

- له الله او پیغمبر نه وروسته ئې ذکر شوی.
- له نورو امراوو او چارواکو نه اطاعت په اصل کي له عمومي امیر نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اطاعت دی.

او دا چې شیعه ادعاء کوي چې پیغمبر علیه السلام په غدیر خم کې د الله تعالی په امر د علي رضی الله عنه د امارت په اړه وصیت وکړ او وایي چې لاندنی آیت په همدې ارتباط نازل شوی، د دوی په ځواب کې وایو:

د آیت الفالظ دا دي:

Mø÷7 $Jù @èÿ? Ó9©bÎr 7Î¢ `Ï B š• øŠ Aì‹Ré$B õKÅ A qÏ 9 $kš‰ ¯»ƒ

Pö)ø9$ “ Ï‰ökš Ÿw ©!$ bÎ Ä $Z9$ `Ï B š• ßJÅè‹ ª!$ r ¼çGs9$™Í‘

ÇÏÐÈ úïÍ Ïÿ»3ø9$ المائدة: ۶۷

اې پیغمبره! هغه څه ورسوه چې د خپل رب له لوري درته نازل شوي او که دې ونکړ نو د ده پیغام دې نه دئ رسولی او الله دې له خلکو ساتي، یقیناً چې الله دا کافر قوم نه هدایت کوي.

دا مطلب په دې سورې کې د پیغمبر علیه السلام په اړه درې ځلې، ۶۷، ۹۲ او ۹۹ آیتونو کې او د مؤمنانو په اړه یو ځل په ۱۰۵ آیت کې راغلی، په دې آیت سره پیغمبر علیه السلام ته ویل شوي چې خپل رسالت له خوف، وېرې، تردد او تزلزل نه پرته په بشپړه توګه پای ته ورسوه، د هغه څه په تبلیغ او ولس ته په رسولو کې هیڅ کمی او قصور مه کوه چې د خپل رب له لوري درکړی شوي، که داسې ونه کړې نو تا به خپل الهي رسالت نه وي ترسره کړی، د دښمنانو د مخالفتونو هیڅ پروا مه کوه، الله تعالی ستا ساتونکی دئ، که خلک ستا دعوت ته مثبت ځواب ونه وایي؛ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې مه مأیوسه کېږه او په خپل دعوت کي کمی مه راوله، داسي نه چي د خپل دعوت له نتایجو مأیوس شې او په نیمایي کي ئې پرېږدې، د خلکو د هدایت پرېکړه الله تعالی کوي، د دوی د عدم ایمان وجه دا ده چي الله تعالی دا کافر قوم د هدایت وړ نه ګڼي.

که څه هم په دې مبارک آیت کي خطاب پیغمبر علیه السلام ته متوجه دئ، خو هر مسلمان او مخصوصاً علماء چي د پیغمبر علیه السلام ورثه ګڼل کېږي، دا خطاب ورته متوجه دئ، باید د دې رسالت وارثان دا الهي پیغام په بشپړه توګه او له خلکو نه له وېري او خوف پرته ورسوي، باید مطمئن وي چي الله تعالی به ئې ساتنه کوي. په داسي حال کي چي د دې او دې ته د ورته آیتونو مفهوم ډېر واضح دئ، د صفا او روغ ذهن خاوندان په آسانۍ سره واضح مطلب ترې اخلي، خو متأسفانه د کږو او بیمارو ذهنونو خاوندان او هغه چي د قرآن په تحریف کي مهارت او جسارت لري، د دې آیت معنی د خپل کوږ ذهن مطابق تحریفوي او وایي: دلته پیغمبر علیه السلام ته ویل شوي چي ته ولي د علي رضي الله عنه امارت نه اعلانوې، که دا کار ونه کړې نو تا خپل رسالت پای ته نه دئ رسولی، ولي له خلکو وېرېږې، ما خو تا ته ډاډ درکړی چي له خلکو دي زه ساتم، پیغمبر علیه السلام د دغه تهدید له اورېدو وروسته خلک په غدیر خم کي راغونډ کړل او وئې ویل: د چا چي زه مولا یم علي به ئې مولا وي، علي له حق سره دئ او حق له علي سره، د علي دوست د خدای دوست دئ او دښمن ئې د خدای دښمن!! او همدا د پیغمبر علیه السلام د ځای ناستي په توګه د علي رضي الله عنه ټاکل وو!! دا په داسي حال کي چي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مولا په هیڅ قاموس کي د ولي الامر، امیر او ځای ناستي په معنی نه دئ راغلی، هیڅ خلیفه او امیر ته دا لقب نه دئ کارول شوی، صحابه وو به خپل آزاد کړي غلامان په دې نامه یادول او دا د دې لپاره چي د هغوی درناوی ئې کړی وي او د مریي په ځای ئې سالار او سردار نومولی وي.

له دې الفاظو څخه نه علي رضي الله عنه دا غلطه معنی اخیستې ده او نه صحابه وو.

پیغمبر علیه السلام ته له حجة الوداع نه د راګرځېدو په مهال دا اطلاع ورسېده چي د علي رضي الله عنه ځیني هغه ملګري چي له ده سره د زکات د راغونډولو لپاره یمن ته تللي وو، دی د یمن د غنایمو په اړه په لاسوهنو او ناروا تصرف متهموي، رسول الله صلی الله علیه وسلم ته له پوښتنو او ګروېږنو وروسته معلومه شوه چي دا کسان له علي رضي الله عنه نه په دې خفه شوي وو چي د دوی غوښتنو ته ئې مثبت ځواب نه وو ویلی او هغه څه ئې نه وو ورکړي چي ترې غوښتل ئې، نو ځکه پیغمبر علیه السلام خلک راغونډ کړل او د علي رضي الله عنه په اړه ئې دې ته ورته څو تأییدي خبري وکړې.

دغو جنابانو ته وایو: دا هم د قرآن په نسبت یو کرکجن تور دئ او هم د پیغمبر علیه السلام په اړه، نه قرآن دومره مبهم، غامض او پېچلی دئ چي هیڅوک ئې له آیتونو مخامخ مفهوم نشي اخیستی او یوازي د روایاتو په مرسته کولی شي د هغه په مراد او مقصد پوه شي، او نه پیغمبر علیه السلام د خپل رسالت په ابلاغ کي دومره غفلت کولو چي په درویشتو کلونو کي ئې د الله تعالی حکم پټ ساتلی وو، هغه هم د خلکو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېري او اوس د ژوند په پای کي، له حجة الوداع نه د راګرځېدو په مهال، د لاري په نيمايي کي، د الله تعالی د وروستي تهديد په سبب خپل د سفر ياران راغونډوي او په داسي مبهمو الفاظو دا خبره ورته اعلانوي چي له شيعه وو پرته هيڅوک نه دي پرې پوه شوي!! آيا په قرآن او پيغمبر باندي ايمان لرونکی انسان به د داسي کرکجني خبري جسارت وکړي؟!!

دوی ته وايو: د ځای ناستي نه ټاکل د اسلام او د پيغمبر عليه السلام د عظمت نښه ده، اسلام په موروثي قيادت باور نه لري، دا د جاهليت د دور پاتې شوني ئې ګڼي، په اسلام کي امارت او قيادت اهل ته سپارل کېږي، نه له پلاره زوی ته په ميراث پاته کېږي او نه د تره زوی ته، د تره زوی خو د تره په شته والي کي په ورثه وو کي هم نه راځي، د پيغمبر عليه السلام د تره عباس رضي الله عنه په شته والي کي به د تره زوی څنګه وارث ګڼل کېږي؟

که قيادت موروثي وی نو له ابوبکر، عمر او عثمان رضي الله عنهم نه به د دوی هغو زامنو ته پاته شوی وو چي ټول مسلمانان ئې په اهليت، تقوی او علم باور لري، د ابوبکر رضي الله عنه زوی محمد بن ابوبکر خو په علي رضي الله عنه تر خپلو زامنو هم ډېر ګران وو، هغه ئې د والي په توګه ټاکلی وو.

موږ نه پوهېږو د دې آيت له کوم لفظ نه دا معنی راباسئ، آيا ګمان کوئ چي قرآن دومره مبهم او غامض دئ چي يوازي د رواياتو په مرسته ئې په حقيقي معنی پوهېدی شو؟ دلته خو نه تر دې آيت نه مخکي او نه وروسته د امارت موضوع څېړل شوې او نه د علي يادونه راغلې!! د تبليغ دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

الفاظ په دې سورې کي درې ځلي او هر ځل د ما أنزل الله د تبليغ او په بشپړه توګه د رسالت د رسولو په اړه راغلي، آيا له يوه متعصب او کوږ زړي انسان نه پرته بل څوک له دې څرګند آيت نه داسي غلط مفهوم اخيستی شي؟

موږ په دې عقيده يو چي له عثمان رضي الله عنه نه وروسته د علي رضي الله عنه د انتخاب په اړه د صحابه وو پرېکړه تر ټولو مناسبه او عادلانه پرېکړه وه، تر بل هر چا زيات دی د دې مقام لپاره وړ وو، خو تر دې د مخه هغه په عمر خام وو، د مشرانو صحابه وو په شته والي کي ده ته په ځوانۍ کي دا منصب نشو سپارل کېدی.

خو متأسفانه شيعه ګان وايي: امامت منصوصي دئ او امام د الله له لوري نصب کېږي!! د دغي عقيدې له مخي دوی په غائب امام باور ته اړ شول او د حکومت جوړولو او د امام او امير د ټاکلو او غوره کولو له وجيبې نه ئې لاس واخيست، په دې حکم ئې عمل کول پرېښودو چي مسلمانان به حکومت جوړوي، د ظالمانو او مفسدينو واکمني به پای ته رسوي، اقتدار به صالح، عادل او متقي واکمنانو ته لېږدوي او د امارت او امامت منصب به داسي چا ته سپاري چي د دې مقام اهليت ولري، د دوی دا عقيده د هغه دښمن په ګټه وه چي غواړي دين له سياست نه ګوښه شي، مسلمانان حکومت ونلري او په يوه امير او امام راغونډ نشي، په داسي حال کي چي د قرآن له بشپړېدو وروسته د وحي لړۍ بنده شوه، په قرآن کي د پيغمبر د ځای ناستي يادونه نه ده شوې، له دې وروسته نه پيغمبر راځي او نه وحي، که خلک هم د امام د غوره کولو حق ونلري، نو دا امام به څنګه غوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي؟ مګر د دې عقیدې طبیعي او محتومه نتیجه دا نه ده چې خلک به انتظار کوي؟ غائب امام ته او مجهول راتلونکې ته؟ او آیا دا هغه څه نه دي چې دښمن ئې غواړي؟!! په ایران کې انقلاب راغی، چا رااووست او څنګه راغی دا بېله خبره ده، په هر صورت قدرت د مذهبي مشرانو لاس ته ورغی، خو د دې عقیدې پلویان حیران وو چې اوس دا انقلاب د خپلې عقیدې له مخې څنګه توجیه کړي؟ دوی خو په دولسو امامانو باور لري، دیارلسم امام خو د دوی په مذهب کې هیڅ مجال او توجیه نه لري؟ دوی خو په دې باور وو چې دولس امامان د وحې له لارې ټاکل شوي، خو اوس د دې باور خلاف دوی په خپله امام او رهبر او جمهور رئیس انتخابوي، دا خو ټول د دوی د عقیدې او باور خلاف کار دئ!! مجبور شول د ولایت فقیه په نامه داسې اصطلاح راوباسي چې نه ئې په خپلو مذهبي کتابونو کې نښه موندلی شوی او نه له دې مخکې د دوی هېچا دا خبره کړې وه!! نه پوهېږو ولې د یوې غلطې رأیې لپاره په قرآن داسې ملنډې وهي؟ کوم عقلمن انسان به داسې تعبیر او تفسیر ومني؟ ولې د واقعیت خلاف خبره کوي؟ ولې د داسې بې بنسټه خبرې لپاره په امت کې د اختلاف باعث کېږي؟ که اوس هم دوی دا خبره ومني چې د امام او امیر غوره کول د مسلمانانو وجیبه او حق دئ نو په امت کې به د اختلاف یو مهم ټکی ختم شي او ټولې هغه اختلافي مسئلې به حل شي چې له دغې غلطې انګېرنې راولاړې شوې!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیا د امیر ترځنګ د صدراعظم ټاکل صحیح دي؟

د لیکوال د دې ادعاء په اړه چي د امیر ترڅنګ صدراعظم درلودل نه یوازي جائز دي بلکي د خلافت عامه په دور کي دا کار شوی او ځینو خلفاوو دا کار کړی!! څو عرایض لرم:

لیکوال د امویانو او عباسیانو دورې ته د خلافت عامه نوم ورکړی او دا په داسي حال کي چي په هغه روایت ئې هم استناد کړی چي د راشدینو خلفاوو له دوران وروسته مرحله ئې د ملوکو او پاچایانو دوران ګڼلی.

راشئ هغه روایت له نظره تېر کړو:

عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُمْهَانَ قَالَ حَدَّثَنِى سَفِينَةُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « الْخِلاَفَةُ فِى أُمَّتِى ثَلاَثُونَ سَنَةً ثُمَّ مُلْكٌ بَعْدَ ذَلِكَ ». ثُمَّ قَالَ لِى سَفِينَةُ أَمْسِكْ خِلاَفَةَ أَبِى بَكْرٍ وَخِلاَفَةَ عُمَرَ وَخِلاَفَةَ عُثْمَانَ. ثُمَّ قَالَ لِى أَمْسِكْ خِلاَفَةَ عَلِىٍّ. قَالَ فَوَجَدْنَاهَا ثَلاَثِينَ سَنَةً. قَالَ سَعِيدٌ فَقُلْتُ لَهُ إِنَّ بَنِى أُمَيَّةَ يَزْعُمُونَ أَنَّ الْخِلاَفَةَ فِيهِمْ. قَالَ كَذَبُوا بَنُو الزَّرْقَاءِ بَلْ هُمْ مُلُوكٌ مِنْ شَرِّ الْمُلُوكِ. رواه الترمذي

(c) ketabton.com: The Digital Library

له سعید بن جهمان نه روایت دئ چي سفینة راته وویل: رَسُولُ اللّٰهِ -صلی الله علیه وسلم وفرمایل: زما په امت کي به خلافت تر دېرشو کلونو پوري وي بیا به له دې وروسته پاچایي وي. بیا سفینة راته وویل: د ابوبکر، عمر، عثمان او علي خلافت درواخله، نو هغه مي ټول دېرش کاله وموندل. سعید وویل: ما هغه ته وویل: امویان گمان کوي چي خلافت په دوی کي دئ! هغه وویل: دا بنو زرقاء دروغ وایي، بلکي دوی تر ټولو بد پاچایان دي.

گورئ چي د پاچایي او ملوکیت په اړه او د امویانو د واکمنۍ په اړه د صحابه وو رضی الله عنهم رأیه څه وه؟!!

څوک چي له اسلامي فرهنگ نه لږ معلومات هم لري په دې پوهېږي چي د صحابه وو په دوران کي ملوکیت ته په سپکه سترگه کتل کېدل او د پاچایانو په اړه ئې د قرآن د هغه آیت له مخي قضاوت کولو چي فرمایي: پاچایان چي هر هېواد ته داخل شي تباه کوي ئې او عزتمن خلک ئې سپکوي، د قرآن الفاظ دا دي:

\(ö& $gîÎd& o(ã& ((pè _r $drß ¡ ù(þ/ö% (qèz Š #Œî 8qè=ßJø9$#

ÇÌÍÈ šc qè=yèøÿtƒ 7Ï9ºx‹.r

وئې ویل: یقیناً دا پاچایان چي هر ملک ته داخل شي په فساد ئې اخته کوي او تر ټولو عزتمن خلک ئې تر ټولو زیات سپکوي، او همداسي کوي.

دلته قرآن په اصل کي د سبا د ملکې وینا نقل کړې خو په پای کي ئې ویلي چي هو! همداسي کوي، یعني دا د پاچایانو خصلت دئ چي تر خپل تسلط لاندي ملک کي فساد خوروي او باعزته خلک سپکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداراز قرآن د بني اسرائيلو د انحطاط د دور يوه داسي غلطه غوښتنه يادوي چي له خپل پيغمبر نه ئې د دوی لپاره د يوه پاچا د ټاکلو په اړه کړې وه، بايبل هم دا قصه په دې توګه رااخيستې ده: ... اسرائيليانو له سموئيل نه وغوښتل چي دوی ته يو پاچا وټاکي... سموئيل له خدای نه وپوښتل چي څه وکړي؟ خدای ورته وويل: دوی چي څه وايي همغسي وکړه، ځکه دوی ته نه ئې رد کړی، زه ئې رد کړی يم، نه غواړي چي زه ئې پاچا وم، ... خو پوه ئې کړه چي د پاچا درلودل څومره بدې پايلې لري!! سموئيل ورته وويل: که پاچا غواړئ نو هغه به ستاسو زامن د ځان نوکران کړي، ځيني به په ګاډيو، ځيني پر آسونو د ده خدمت کوي او ځيني به د ګاډيو مخي ته ځغلي، ځيني به په فوځ کي او ځيني په پټيو کي وګماري، تر څو زمکي يوې او حاصلات ورته راغونډ کړي.... ستاسو لوڼي به هم په کار وګماري، ځيني به ډوډۍ ورته پخوي او ځيني به ښه عطرونه ورته جوړوي، ستاسو ښې زمکي او باغونه به درنه واخلي او خپلو خلکو ته به ئې ورکړي...له تاسو به عشر اخلي او په خپلو درباريانو به ئې مصرفوي، ... ستاسو هر څه به د ځان کړي او تاسو به خپل غلامان، .. خلکو د ده نصيحت ونه منلو... دغو مطالبو ته په پام سره په دې پوهېدی شو چي صحابه وو د ملِک او پاچا په اړه څه انګېرنه او احساس درلودو او د هغه روايت معنی څه ده چي له خلافت نه وروسته دوران ته د ملوکيت نوم ورکوي. دا دور د تقليد وړ دور نه دئ، د غندلو او محکومولو دور دئ، د قرآن ، سنت او صحابه وو له منهج نه د انحراف دور دئ، څوک چي د دين له حقيقته خبر وي هيڅکله د دغه دوران د حکامو په چلند استناد سره نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي چي دا کار د دې لپاره جائز دئ چي دغو حکامو کړی، دوی صدراعظم ټاکلی نو ځکه صدراعظم ټاکل جائز دي!! موږ خو وايو: خلافت په ملوکيت بدلول، اقتدار موروثي کول او له پلار نه ئې زوی ته لېږدول، د يوه ټبر او قوم حق ئې ګڼل، قصرونه جوړول، د جومات پر ځای په قصرونو کي او د تړلو دروازو تر شا د واکمنانو غوره کول، د اقتدار په سر جګړي، د پيغمبر عليه السلام د کورنۍ اويا غړي په يو ځای وژل، بيت المال غنيمت ګڼل او په هغه کي په خلاص لاس ناروا تصرف، د شوری اصل ته شا کول، شوری غيرملزمه ګڼل، انتصابي شوراګاني جوړول، امراء غير مسئول او واجب الاحترام ګڼل او د دې لپاره صدراعظم ټاکل چي امراء عيش او عشرت ته فارغ وي او په کارونو کي د نيمګړتياوو په اړه د اعتراض ګوته دوی ته ونه نيول شي او ... دا د دغه دور هغه ځانګړتياوي وې چي هيڅ د ايمان خاوند او په اسلام پوه کس ئې نشي تأييدولی.

آيا دا صحيح ده چي څوک ووايي: د صحابه وو په څېر خلک تر قيامته نشي پيدا کېدی نو ځکه موږ بايد په دې زمانه کي د خاصه خلافت د زمانې نظام او د خلفاوو په څېر د عالي صفاتو او لوړو صلاحيتونو لرونکو شخصيتونو لټه ونه کړو؟! يعني موږ هغسي نظام نشو جوړولی، هغسي شخصيتونه نه شو موندلی، نو نه به د هغه مهال د نظام په څېر نظام غواړو او نه د خلفاوو په څېر شخصيتونه او نه واکمن ته هغسي صلاحيتونه، دندي او مسئوليتونه!! په دې اړه بايد ووايو: هو! د صحابه وو په څېر شخصيتونه نشو موندلی او د هغه مهال نظام ته ورته نظام نشو جوړولی، خو موږ په همداسي کولو مکلف يو، موږ د پيغمبر عليه السلام په څېر هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشو کېدی خو له هغه نه په اطاعت او د هغه په څېر کېدو باندي مکلف یو، حتی پیغمبر علیه السلام فرمایي چي تخلقوا بخلق الله: په الهي اخلاقو ځان سمبال کړئ، موږ په دې مکلف یو چي همغه نظام به جوړوو چي پیغمبر علیه السلام جوړ کړ، همغه چي راشدینو خلفاوو وپالو، زموږ د امیر صلاحیتونه به دومره وي چي هغوی درلودل، وظایف او مسئولیتونه به ئې همغسي وي، حقوق او امتیازات به ئې همدومره وي، د انتخاب طریقه به ئې د هغوی د انتخاب طریقې ته ورته وي، د امیر لپاره به هغه ځانګړتیاوي او مواصفات ضروري ګڼو چي صحابه وو ضروري ګڼل، دې ته مو باید پام وي چي د دوی مقام او منزلت ته رسېدل یوه معنی لري او د دوی په څېر د کېدو هڅه کول بله معنی لري، که یو ئې محال وي په بل ئې موږ مکلف یو. دا قطعاً د منلو وړ خبره نه ده چي څوک ووایي: که راشدینو خلفاوو صدراعظم نه درلود، موږ اوس داسي نظام جوړولی شو چي صدراعظم ولري او صلاحیتونه د امیرالمؤمنین او صدراعظم تر منځ په یوه تناسب ووېشل شي، ځکه دا کار کوو چي موږ د راشدینو خلفاوو په څېر شخصیتونه نشو موندلی!! نو ځکه وایو چي کولی شو د اموي او عباسي نظامونو په څېر کوم نظام جوړ کړو، په هغوی کي ځینو صدر اعظم ته ورته چارواکي درلودل نو موږ هم کولی شو دا کار وکړو!! دا یوه شخصي نظریه کېدی شي نه له اسلامي لارښوونو راټوکېدلې او په شرعي اصولو ولاړه نظریه. لیکوال لیکي چي د هارون الرشید خلیفه په زمانه کي جعفر بن یحیی برمکي د صدر اعظم لاځه چي د سلطان په لقب سره یادېدو، د خلافت امنیتي، دفاعي، او مالي چاري د هغه تر صلاحیت پوري تړلې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او همدغه وجه ده چې د تاريخ پوهانو په قول د عظمى صدارت د منصب پورې اړوند ټول فرايض او اختيارات د عباسي خلافت په دوره کې مرتب او تدوين شوي!! محترم ليکوال ته څو خبرې لرو:

- نه پوهېږو تاسو د کوم مذهب په استناد دا خبره کوئ، موږ خو په اسلامي مذهبونو کې داسې مذهب نه مومو چې د عباسي امراوو کړه وړه ئې هم د تقليد وړ مرجع ګڼلې وي، په مذهبونو کې خو ځينې يوازې قرآن او سنت او ځينې قرآن، سنت، اجماع او قياس مراجع بولې. د احنافو په علماوو کې خو هيچا ستا خبره نه ده کړې، امام ابوحنيفه خو د دغو امراوو د قضاوت دنده هم قبوله نه کړه، زندان ته تګ ئې تر دې غوره وګڼلو!!
- آيا موږ د هارون الرشيد په متابعت مکلف يو که د پيغمبر عليه السلام د سنت او د صحابه وو د منهج؟ که زموږ مخې ته دوه نظامونه کېښودی شي؛ يو ئې د راشدينو خلفاوو نظام ته ورته او بل ئې د عباسي امراوو حکومت ته ورته؛ موږ به کوم يوه ته ترجيح ورکوو؟ آيا يو متعهد مسلمان چې د دين له حقيقته خبر وي او د عباسي حکامو له هغو کړنو هم واقف وي چې د مطلق العنانو سلاطينو په توګه ئې ترسره کړي؛ دا خبره کولی شي چې هارون الرشيد صدراعظم درلود نو موږ هم صدراعظم ټاکلی شو، هارون الرشيد د عباسيانو په جابرو سلاطينو کې په نسبي توګه تر نورو غوره وو، خو هغه يو خليفه نه بلکې يو ملک او سلطان وو، اقتدار په ميراث ورته پاته وو او په ميراث ئې خپلې کورنۍ ته پرېښود. آيا کولی شو په دې کار کې هم د هارون الرشيد تقليد وکړو چې اقتدار ئې په خپلې هغې کورنۍ کې په ميراث پرېښود چې يوه ئې بل ووژلو، سترګې ئې ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library
وایستلې، د اقتدار لپاره ئې د مسلمانانو د وینو له تویولو هم ډډه ونه کړه؟!!

محترم لیکوال دا خبره نه مني چې د اوس مهال پارلماني نظام، د پاچا او جمهور رئیس تر څنګ د صدر اعظم درلودل، د دوی تر منځ په یوه تناسب د صلاحیتونو وېش له انګرېز ډوله دیموکراسۍ اخیستل شوی، خو حقیقت همدا دئ. دې نظام ته اسلامي رنګ ورکول او داسې دلایل لټول چې ثابته کړي دا نظام له اسلام سره ورته والی لري یا د هېواد او ولس په ګټه دئ؛ بې فایدې او بې ځایه هڅه ده. موږ نه د انګرېزانو پارلماني نظام او نه د امریکایانو ریاستي نظام اسلامي نظام ته ورته او نږدې ګڼو، موږ اسلامي نظام غواړو، له خپلو ټولو هغو ځانګړتیاوو سره چې د راشدینو خلفاوو په دوران کې ئې درلودل. یوازې موږ نه بلکې د افغانانو غوڅ اکثریت اسلامي نظام غواړي، د اسلام لپاره ئې قرباني ورکړې، له اسلام نه پرته په بل څه نه راضي کېږي، که بل نظام د وسلې په زور او د بهرنیو لاسوهنو، سازشونو او فشارونو له لارې د دوی په هېواد وتپلی شي پایله به ئې د شوروي اتحاد د وسلو او فوځونو په زور د تپل شوي نظام پایله وي او فقط تر هغه به دوام کوي چې افغان ولس ئې د نسکورولو توان او فرصت ترلاسه کړي.

- افغانان اوس اسلامي نظام له غیر اسلامي نظام نه تر ډېره حده پېژندی شي، د جهاد په کلونو کې دوی له اسلام نه هومره څه زده کړي چې اوس ئې څوک په آسانۍ نه شي غولولی.
- اسلامي نظام هغه دی چې په هغه کې: اسلامي شریعت د ټولو قوانینو

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوازنى مأخذ وي، ټولي شخړى او منازعات د اسلامي شريعت په رڼا کي حل وفصل شي، چارواکي په خپلو ټولو اجرءاتو کي شريعت ته التزام ولري، له ملت سره په مشوره مکلف وي او د ملت له استازو جوړه شوې شورى تر ټولو با صلاحيته مرجع وي. د چاروکو په واک کي صلاحيتونه او ملي شتمني امانت وګڼل شي، د ولس معلن او بلا اجبار بيعت او رأيه د نظام د مشروعيت مبنا وي او ولس مشر د ولس په خوښه غوره شي.

ليکوال مورږ ته طعنه راکوي او ليکي: که په اسلامي نظام او حکومت کي د صدراعظم منصب بدعت او ناروا وي؛ څنګه چي ښاغلي (حکمتيار) په خپل کتاب کي ليکلي، نو بيا خو د دې ناروا بدعت عمل ارتکاب لومړى په خپله ښاغلي حکمتيار کړى... په همدې لړ کي د ۱۳۷۵کال د جوزا په مياشت د ماهيپر هغه تړون ته اشاره کوي چي په ترڅ کي ئې د صدارت مقام حزب ته وسپارل شو... د دې صحيح اعتراض او خام استدلال په اړه دا عرايض لرو:

- اعتراض په اعتراض ځوابول نه علمي ځواب دئ او نه علمي څېړنه، دا له کيني او عقدې راخوټېدلى ځواب دئ.
- که هر څوک له پارلماني نظام سره توافق وکړي او خپل اساسي قانون د شاهي نظام له هغه قانون نه اقتباس کړي چي له انګرېزانو ئې ترلاسه کړى، اشتباه ئې کړې. د بل اشتباه ستا غلطي نشي توجيه کولى.
- د رباني له ډلي سره د حزب اسلامي هغه د روغي جوړي موقت توافق د پارلماني نظام د تأييد په معنى نه دئ.
- حزب اسلامي هغي معاهدې ته طالبانو مجبور کړ، طالبانو له شا نه

(c) ketabton.com: The Digital Library
پر حزب بریدونه کول، حزب ته په دوو جبهو کي جنګېدل ګران یا ناسم کار وو، د حزب اسلامي اهل رأی په جلال آباد کي راغونډ شول، له دوو بدیلونو څخه ئې یو باید غوره کړی وی: د کابل د چارواکو د روغي جوړي بلني ته مثبت ځواب یا انتظار، د رأیو په داسي اتفاق سره ئې د کابل بلني ته د مثبت ځواب ویلو پرېکړه وکړه چي یوه کس هم ورسره مخالفت ونه کړ، خو د دې پرېکړي نتایجو ته په پام سره حزب اسلامي وویل چي دا یوه ستره سیاسي اشتباه وه، ځکه معلومه شوه چي د کابل د هغه مهال چارواکي په خپلو ژمنو کي صادق نه ول، خپل تعهدات ئې تر پښو لاندي کړل، مسکو او تهران دې ته پرې نه ښودل چي پر هغي معاهدې عمل وکړي. همدرد صاحب له مسعود، جنرال دوستم او جنرال مالک سره د طالبانو پټ او ښکاره ائتلافونه، او د همدې غلطیو په سبب په زرګونو طالبان د مرګ کومي ته لېږل، د حزب اسلامي په ضد ناروا او بې موجبه جګړه نه یادوي خو د ماهیپر په هغي معاهدې استناد کوي چي حزب تر ده ډېر د مخه یوه اشتباه ګڼلې!!

موږ څنګه نظام غواړو؟

د دغو اصولو په رڼا کي موږ د هېواد لپاره داسي نظام غواړو چي:

- ولس مشر به د ملت په خوښه او د آزاد، معلن او غیر اجباري بیعت له لاري ټاکل کېږي، نه د محدودو کسانو له خوا او په پټه، په جومات کي به ټاکل کېږي نه په قصرونو کي، ټول خلفاء راشدین په جومات کي غوره شوي نه په کوم قصر یا پټ ځای کي، له بیعت نه وروسته خلیفه شوي نه له

(c) ketabton.com: The Digital Library
بیعت نه مخکي، بیعت د خلیفه له انتخاب نه وروسته شکلي یا رسمي مراسم نه دي بلکه خلیفه له همدې لاري غوره کېږي، خلیفه هغه دئ چي ملت ورسره بیعت وکړي، دا د کوم شخص یا کورنۍ موروثي حق نه دئ چي له پلار نه زوی ته په میراث پاته شي، دا د ملت امانت دئ چي په خپله خوښه به ئې اهل ته سپاري. هم د دې امانت د اهل تشخیص د ولس حق او وظیفه ده او هم ئې سپارل، یوازي هغه څوک د مسلمانانو جائز مشر ګڼل کېږي چي مسلمانانو په خپله خوښه انتخاب کړی وي او په خپله رضاء ئې ورسره بیعت کړی وي. په صندوق کي رأیه اچول د بیعت ښه نعم البدل دئ. ځکه مخامخ بیعت په یوې وړې ټولني کي ممکن دئ نه په سترې ټولني کي.

- منتخب مشر له یوې خوا په دې مکلف دئ چي په ټولو چارو کي به د شریعت په نسبت التزام لري، له بلي خوا له ولس سره په مشوری مکلف دئ. په اسلامي ټولني کي امور په مشوره ترسره کېږي، نه دا چي حاکم آخري مرجع وي. د قوانینو مرجع په ترتیب سره شریعت، عرف او اجماع ده، واکدار او هیچا ته دا حق نه دئ ورکړی شوی چي له خپلي خوا قوانین صادر کړي. قضایا به د شریعت مطابق حل او فصل کېږي او امور به د خلکو په مشوره تر سره کېږي. اولی الامر هم له شریعت نه د انحراف په صورت کي مستحق العزل دئ او هم د استبداد، مطلق العناني او د مشورې له اصل نه د انحراف په صورت کي.
- په دې نظام کي چارواکی د ولس مالک الرقاب او د هېواد ټولواک نه بلکي د ولس خادم او د دوی د امانتونو امین دئ. فقط په هغه صورت کي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر هغه وخته د واک امانت له ده سره پاته کېدی شي چې د امانت اصلي خاوندان یعني ولس وغواړي او په امانتونو کې ئې خیانت نه وي کړی.

- هم د ده صلاحیت د شریعت په رڼا کې او د مسلمانانو په خوښه ټاکل کېږي او هم ئې حقوق، وجائب او مسئولیتونه.
- د اسلام له نظره هغه د ولس (مستخدم) دی، نه آقا او بادار، د (خدمت) په دوران کې یوازې هومره (اجوره) ترلاسه کولی شي چې ولس ئې ورته ټاکي، واکمني ده ته په نورو مسلمانانو هیڅ مادي امتیاز نه بخښي.
- په اسلامي ټولني کې د مشر لپاره، د سلطان، پاچا، واکدار، حاکم او رئیس په ځای د خلیفه نوم او مفهوم غوره شوی، چې ځای ناستي ته وایي، دا ځکه چې په اسلامي ټولني کې مشر د خلکو له خوا غوره کېږي او د خلکو نائب او ځای ناستی وي، خلک ئې د بیعت له لارې غوره کوي، په ملي شتمنیو کې د ولس د استازي په توګه او د دوی په مشوره تصرف کوي. هغه (آمر) نه دی، (امیر) دئ، فرمانونه نه صادروي، کارونه ترسره کوي، د آمر او امیر ترمنځ فرق همدا دئ: آمر یعني امر کوونکی، حکم کوونکی او امیر یعني د امورو ترسره کوونکی او د چارو سنبالوونکی.
- نظام باید داسې وي چې په دیکتاتورۍ او استبداد منتج نه شي. داسې نه چې واک د یوه کس یا کورنۍ په لاس کې پرېوځي نو ټولواک شي او اقتدار د دغې کورنۍ موروثي حق.
- اسلام، سلطنتي نظام هم د فساد او تباهۍ عامل ګڼي او هم ئې د انساني عدالت او برابرۍ مغایر. هغه اختیارات چې په سلطنتي نظام کې یوه (پاچا او سلطان) ته ورکول کېږي، اسلام دا اختیارات فقط د الله تعالی لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مختص کړي. د اسلام له نظره پاچا هغه څوک دئ چې ځان د خدای ځای ناستی ګڼي، که څه هم دا خبره په خوله نه کوي. قرآن د فرعون په اړه وايي چې هغه ځان د خلکو (اله) او (رب اعلی) ګڼلو، یعني ځان ته ئې هغه اختیارات ورکړي وو چې یوازي له خدای سره ښايي. قرآن د فرعوني نظام څو ځانګړتیاوې بیانوي:

۱. فرعون ځان (اله) ګڼي، د حلال او حرام، جائز او ناجائز د ټاکلو وروستی مرجع.

۲. ځان ته ټولواک وايي او د مصر د ټولو شتمنیو مالک.

۳. هغه خلک په ډلو ډلو وېشلي: مرفه او حاکمه طبقه، محرومه او محکومه طبقه، فوځ او واکمنه طبقه.

- قدرت باید په مرکز کي داسي متمرکز نه شي چي څو کسان د کودتا له لاري وکولی شي دا مرکز اشغال او په ټول هېواد مسلط شي او یا بهرني ځواکونه د مرکز په نیولو سره ټول هېواد اشغال کړي، هم باید د کودتاګانو ټول امکانات د تل لپاره له منځه یوړی شي او هم بهرني ځواکونه داسي ګمان ونه کړي چي د مرکز په نیولو سره ټول هېواد نیولی شي. نه داسي نظام چي په انارشیزم منتج شي او هېواد د تجزیې په لور وخوځوی او شریر ځواکونه منطقوي، محلي او قومي استقلال او خپلواکي ته وهڅوي او یا بهرني ځواکونه د مرکز د ضعف په وجه د هېواد ځیني برخي اشغال کړی شي، نه له مرکز نه تیښته او نه په مرکز کي ذوب کېدل، بلکه د دواړو تر منځ تعادل، نه دا چي په مرکز د څو کسانو تسلط په دې منتج شي چي د هېواد او ولس هر څه د دوی د خوښي مطابق تغییر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وومومی، فرهنګ، مذهب، اخلاق، دود دستور، خارجي او داخلی سیاست، اقتصادي او اجتماعی نظام او هر څه، پنځه کمونست افسران کمونستی انقلاب اعلان کړي او پنځه د اروپا او امریکا په نایټ کلپونو کي ستر شوي د امریکا په زور په مرکز مسلط او په ټول هېواد امریکایي دیموکراسي او کوبائي اخلاق مسلط کړي، راډیو، تلویزیون، اخبار او مجلې، مسجد او منبر د دوی په لاس کي پرېوځي.

- نظام باید داسي نه وي چي اقتدار له بر نه د لاندي په لور او له مرکز نه د اطراف په لور خور شي.
- اجتماعی عدالت تأمین کړي، د مرکز او اطراف تر منځ ژور تفاوت رامنځته نه کړي. داسي نه چي ټول تسهیلات او وسایل د مرکز په واک کي وي او واکمنان او د مرکز اوسېدونکي ترې برخمن وي او د اطراف اوسېدونکي له ټولو ابتدائي تسهیلاتو نه محروم وي. داسي نه چي اطراف د مرکز قرباني شي، باید اطراف د مرکز د استحصال او استثمار وسیله نه وي، دا نه له عدالت سره اړخ لګوي او نه په هیڅ معیار او میزان کي د منلو دئ چي سړک، برق، ګاز، پاکي اوبه، روغتونونه، پوهنتون، مکاتب او مدارس، پارکونه او ... په مرکز کي وي او د اطراف خلک له دې ټولو محروم!! په دې سره له یوې خوا عدالت تر پښنو لاندي کېږي له بلي خوا خلک له اطراف نه د مرکز په لور مخه کوي، په ښارونو کي ازدحام جوړېږي، اطراف ورو ورو تخلیه کېږي، زراعت او مالداري صدمه ګوری..
- د دولت د ټولو عوایدو منبع په اصل کي خلک دي، که دا مالیه ده او که د ګمرکاتو محصول، د ګمرک اصلی تأدیه کوونکي هم خلک دي نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاجران، تاجر چي د ګمرک په نامه څه ورکوي له عام اخیستونکو نه ئې بېرته تر لاسه کوي! د عدالت غوښتنه دا ده چي له شتمن نه واخستلی شي او نادار ته ورکړی شي. اسلام هغه نظام مردود ګڼي چي له غریب نه ئې اخلي او په مرفه او بډای طبقې ئې مصرفوي. په اسلامي نظام کي دولت د محرومانو متکفل دئ، هغه مکلف دئ چي له شتمنو څخه به عشر او زکات اخلي او محرومانو ته به ئې ورکوي. قرآن د دې مخالف دئ چي سرمایه د محدودو کسانو ترمنځ لاس په لاس شي، د محروم له مجبوریت نه ناروا استفاده وشي، بډای ضروري شیان احتکار کړي او په دې سره ئې بیه لوړه او له بې وزلو نه ګټه ترلاسه کړي، اسلام سود د همدې لپاره حرام کړئ چي دا د محرومانو له مجبوریت نه د شتمنو د استفادې ذریعه ده.

- د اجتماعي عدالت معنی دا ده چي د ټولني ټول وګړي برابر وګڼل شي، له خلکو سره برابره معامله وشي، دولت په خپلو اجراءاتو کي دا برابري او عدالت مراعات کړي. واکمن دا حق نه لري چي ملي شتمني غنیمت وګڼي او په خپله خوښه په هغې کي تصرف وکړي. دا حق هم نه لري چي له دولتي حیثیت نه په استفادې سره کومه تجارتي او اقتصادي معامله ترسره کړي، داسي ګټه شریعت تحریم کړې.
- دې ته مو باید پام وي چي پارلماني نظام د بریتانیایي استعمار میراث دئ او د بریتانیا له خوا د دوی په مستعمراتو کي رائج شوی. ریاستي نظام امریکایانو معرفي کړی او دې ته ترجیح ورکوي چي په خپلو مستعمراتو کي دا نظام وګوري. دا دواړه نظامونه نه یوازي له دې ناحیې د اعتراض وړ او مردود دي چي د استعماري ځواکونو زېږنده دي بلکي له دې پلوه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي بې شمېره نواقص لري، ځيني اساسي ستونزي او نواقص ئې دا دي:

- انتخابات ئې د قمار په څېر دي، له څو کانديدانو نه يو هغه کس پارلمان ته ځي چي تر نورو ئې څو رأيې زياتي ترلاسه کړې وي، کېدی شي د ناکامو کانديدانو مجموعي رأيي تر کامياب کانديد نه زياتي وي.
- چا چي ناکامو کانديدانو ته رأيه ورکړې په پارلمان کي ممثل او استازی نه لري. په دې ترتيب پارلمان د يوه اقليت ممثل وي نه د اکثريت او نه د ټول ملت.
- دا د شتمنو او په ټولني د حاکمي طبقې سلطې ته قانوني جواز برابروي، يوازي شتمن کسان کولی شي په دې انتخاباتو کي برخه واخلي او مصارف ئې متحمل شي، په ټولو هغو ملکونو کي چي دا راز انتخابات ترسره کېږي، د ناداري طبقې نه هيڅوک د پارلمان غړيتوب نه شي ترلاسه کولی، اکثر غړي ئې د جګي طبقې او ډېر کم ئې د متوسطي طبقې څخه وي. په انګرېز دوله پارلماني نظام کي انتخابات په اصل کي د حاکم او مسلط سياسي او اجتماعي نظام د بقا او هغه ته د مشروعيت ورکولو وسيله وي. په سياسی، اقتصادي او اجتماعي لحاظ مسلطه طبقه له دې لاري پارلمان ته لار مومي.
- د هېواد صدراعظم د محدودو کسانو له خوا غوره کېږي، د محدودو کسانو اخيستل ډېر آسانه وي، هم ئې بهرني ځواکونه په آسانۍ اخيستی شي او هم هغه ډلي چي مالي امکانات ئې زيات وي او شتمن بهرني حاميان ولري. دا د افغانستان په شان يوه ملک ته چي له هري خوا د ځواکمنو رقيبانو په ولګه کي دئ له احتياط نه ډېر لري دئ چي د هېواد د مشر ټاکل په يوه محدود ټولګي پوري وتړل شي. که د هېواد د مشر ټاکل په ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت پوري مربوط وي دا تر دې ډېر ډېر مصئون دئ چي د پارلمان څو سوه غړو ته دا صلاحيت ورکړی شي.

- په پارلماني نظام کي بايد صلاحيتونه د صدراعظم او جمهور رئيس تر منځ په يوه تناسب ووېشل شي، دا له يوې خوا د دوو ځواکمنو تر منځ د تنافس او سيالۍ ډګر پرانېزي، له بلي خوا د تشکيلاتو د تراکم باعث کېږي او له بلي خوا په عام ولس کي د شخړو او منازعاتو باعث. زموږ د ګاونډيو هېوادونو تجربې زموږ مخي ته پرتې دي. په پاکستان کي انګرېزانو دا نظام په ميراث پرېښود، خو تر اوسه يوه صدر اعظم هم خپله قانوني دوره تکميل نه کړی شوه، کله جمهور رئيس عزل کړی او کله ځواکمنو جنرالانو. په ايران کي هم د پارلماني نظام تجربه ناکامه شوه، ايرانيانو د انقلاب په لومړيو کلونو کي د رهبر او جمهور رئيس تر څنګ صدراعظم هم درلود، خو وروسته مجبور شول چي د صدراعظم پست او منصب حذف کړي. خو عجيبه دا ده چي په همدې ايران پوري تړلې ډلي د تهران په وينا په افغانستان کي پارلماني نظام غواړي!! پارلماني نظام د انګلستان د ملکي په څېر يوې تشريفاتي ملکې يا پاچا ته ضرورت لري، له دې پرته نه شي چلېدی. يوه ټولنه که وړه وي که ستره، که د يوې کورنۍ په اندازه وي او که د يوه ستر ملت په اندازه، په سر کي بايد يو قيم او رئيس ولري نه متعدد رئيسان له خاصو صلاحتونو سره، دا حتماً په نزاع او شخړو منتج کېږي. قرآن وايي: که د کائناتو واګي د دوو خدايانو په لاس کي وی نو تباه کېدو او هر يوه به هڅه کوله چي عرش ته ورسېږي او په بل بر لاسی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په اسلامي نظام کي خليفه چي د ټول ولس له خوا غوره کېږي، د ولس په استازيتوب د ټولو دولتي چارو مسئول دئ. د خلفاء راشدينو په دوران کي موږ نه د خليفه ترځنګ د صدر اعظم مثال موندلی شو او نه د دوو چارواکو تر منځ د قدرت د وېش مثال.. په دې اساس په ټول جرأت سره ويلی شو چي هغه نظام له اسلام سره اړخ نه لګوي چي د نظام په سر کي دوه باصلاحيته چارواکي د صدراعظم او جمهور رئيس په نامه ولري او قدرت د دوی تر منځ په يوه خاص تناسب ووېشل شي.. داسي نظام نه يوازي له اسلام سره اړخ نه لګوي بلکي په ټولو هېوادونو کي ئې بدې پايلي درلودلې او د عدم ثبات باعث او د چارواکو او ولس ترمنځ د شخړو او سيالۍ موجب ګرځېدلي. له اسلام سره هغه نظام اړخ لګوي چي ولسمشر ئې د ولس له خوا غوره شي، د چارو واګي د ده په لاس کي وي، خو په خوا کي ئې داسي ځواکمنه او باصلاحيته شوری وي چي د ټول ملت استازيتوب کوي نه د هغو کسانو چي کامیابو کانديدانو ته ئې رأيه ورکړې، په شوری مکلف وي، قدرت او صلاحيت او په ملت پوري مربوط وسايل او امکانات امانت وګڼي او د شوری له پرېکړو سره سم په هغه کي تصرف وکړي، په شخصي ژوند او له ملي شتمنيو نه په استفادې کي له هيڅ مسلمان نه هيڅ امتياز ونه لري، هيڅ څه له مشورې پرته ونه کړي.

اسلامي نظام که غربي جمهوريت؟

محترم ليکوال وايي: زما د ناقصو معلوماتو له مخي ښاغلی حکمتيار صاحب لومړی قلم وال دئ چي په دې باب جلا او مخالف نظر لري!! د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموړي په اند د امیر ټاکل د اهل الحل و العقد دنده نه ده!! بلکي د یوه هېواد ولس مشر یا امیر د عامو انتخاباتو له لاري ټاکل شرعي بولي!! کوم چي د غربي جمهوريت او ديموکراسۍ د ستر اصل په توګه ګڼل کېږي.

د دوی په ځواب کي څو عرايض لرم:

- تا خو په خپلي رسالې کي د څو داسي علماوو په نظرياتو استناد کړی چي له ديارلسمي پېړۍ وروسته او حتی په پنځلسمي پېړۍ کي راڅرګند شوي او داسي نوي نظريات ئې وړاندي کړي چي مخکنيو نه وو ويلي، څنګه هغوی ته د نويو نظرياتو وړاندي کولو حق ورکوې او نورو ته نه؟!
- په دې اړه ستا معلومات يقيناً چي ناقص دي، ځکه چي ټولو محققو علماوو، فقهاوو او امامانو همدا خبره کړې چي د مسلمانانو معلن او بلااکراه بيعت د امارت لپاره لازمي شرط دئ، له معلن او غيرمکره بيعت نه پرته د هيچا امارت نه مسلم کېږي. تاسو د دغو ټولو د متفقه خبري په خلاف وايئ چي بيعت شرط نه بلکي د خلکو وجيبه ده، امير د څو کسانو په خوښه ټاکل کېږي او خلک پر دې مکلف دي چي له همدغه امير سره به بيعت کوي!!
- که د څو کسانو بيعت کافي وي نو ستاسو له امير نه مخکي خو داسي اميران تيار موجود وو چي په لکونو مسلمانانو ورسره بيعت کړی وو، د حزب اسلامي په انتخاباتو کي نږدې يو مليون غړو برخه اخيستې وه او له خپل امير سره ئې بيعت کړی وو، که په کندهار کي زر کسان راغونډ شو نو دا اوس د نصرت مېني په پنډغالي کي همدومره او هغوی ته ورته اهل الحل و العقد راغونډېدی شي، آيا د دوی پرېکړه منې؟ زه بلنه درکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشئ زر نه بلکي پنځه سوه اهل الرأی یا اهل الحل و العقد به په ګډه غوره کړو او هغوی ته به اختیار ورکړو چي د هېواد لپاره په اتفاق یا د رأیو په اکثریت سره امیر غوره کړي، موږ د دوی پر ېکړه منو، آیا تاسو ئې منلو ته تیار یئ؟ موږ دغه طرحه طالبانو ته وړاندي کړې وه خو هغوی ورسره موافقه ونه کړه!! که هر چا ته د خپلي خوښي خلک راغونډول او هغوی ته د اهل الحل و العقد نوم ورکول او پر نورو د دوی پرېکړه واجب التعمیل ګڼل جائز وګڼو نو دا خو سترو سترو او خونړیو فتنو، پېښو او نښتو ته لار پرانېزي!!

- د ولس له لوري د امیر انتخاب د غربي جمهوریت ابتکار نه دئ، دا د اسلام هغه ستر افتخار دئ چي تر اسلام مخکي ئې د تاریخ په اوږدو کي نظیر نه مومو، د اسلام یو ستر افتخار د غربیانو په پښو کي مه اچوئ، کله چي د انسان په اوږده تاریخ کي د لومړي ځل لپاره د مسلمانانو لخوا، د عام ولس له لوري، په جومات کي د یوه ستر ملک خلیفه غوره شو، هغه مهال په غرب کي چا د دې تصور هم نشو کولی، هغه مهال غربیان د جهل، اختناق او استبداد په تیارو کي ژوند کولو او پر غربي هېوادونو داسي دیکتاتورانو او امپراطورانو د توري او نېزې په زور حکومت کولو چي اقتدار ئې د خپلي کورنۍ مسلم او حتی الهي حق ګڼلو، له واکمن نه به اقتدار زوی، لور، ښځي او حتی د مور په رحم کي ماشوم ته په میراث پاته کېدو، همغسي لکه چي د یهودانو په لاس جوړ شوي شیعه مذهب کي اته کلن ماشوم امام شو، پنځه کلن غائب ماشوم امام زمان شو!!

- د راشدینو خلفاوو اهل الرأی خو هغه صحابه وو چي په بدر کي ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه اخیستې وه، هر اسلامي تحریک بدریان لري، د دوی بدریانو ته باید پر نورو داسي ترجیح ورکړی شي لکه صحابه وو چي خپلو بدریانو ته پر نورو ترجیح ورکوله، د افغانستان د اسلامي تحریک بدریان هغه دي چي له کمونیستانو سره ئې لومړی نښته ځلوېښت کاله د مخه په پوهنتون کي وه، یا هغه چي د داؤد په ضد ئې جهاد پیل کړ، یا هغه چي د ۱۳۵۷کال د ثور په نهمه ئې جهاد شروع کړ، یا هغه چي لومړی ډز د دوی له لوري پر روسانو وشو، لومړی شهید د دوی وو، لومړی زخمي د دوی وو، لومړی بندي د دوی وو، لومړی مهاجر له دوی څخه وو، زموږ بدریان خو هغه دي چي د اسلام او جهاد بیرغ د دوی په لاس ورپېدو، افغانان دوی راوېښ او جهاد ته چمتو کړل، دا خو ټول په حزب اسلامي کي دي، افغانانو ته خو د جهاد درس دوی ورکړی، یقیناً چي دوی به د ټولو هغو مجاهدینو په جهاد کي برابر شریک وي چي له دوی وروسته د جهاد سنګر ته راوتلي او د اسلام لپاره ئې قربانۍ ورکړې. چا چي پر حزب اسلامي برید کړی، د حزب مجاهدین ئې وژلي، ځورولي او له دوی نه ئې هغه وسلې اخیستې چي له روسانو ئې غنیمت کړې وي؛ که ترقیامته نېک عملونه وکړي دا ستره ګناه نشي جبرانولی!! څوک چي له حزب اسلامي سره جنګېدلی الله تعالی سزا ورکړې، یا ایمان ترې تللی او کمونیستانو او روسانو ته په لاس اوږدولو مجبور شوی، یا اقتدار ترې تللی، یا ئې په زرګونو هغه جنګیالي وژل شوي چي له حزب سره جنګېدلي وو، یا هغه بهرنۍ او کورنۍ کړې ترې جلا شوې او د دوی له دښمنانو سره یوځای شوې چي د هغوی په وینا له حزب سره وجنګېدل، یا ئې د اقتدار په وخت کي داسي قحطي راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د افغانستان په تاریخ کې ئې بېلګه نه وه لیدل شوې، نه یوازې د بارانونو او واورو ورېدل بند شول او د زمکې د سر اوبه وچې شوې بلکې څاګانې او کاریزونه هم وچ شول او د زمکې لاندې اوبه څو متره نورې هم لاندې ولاړې!! ځینې به دا طبیعې حوادث ګڼې، خو زموږ عقیده او ایمان راته وایې چې حوادث د الله تعالی په امر او د هغه د عادلانه پرېکړې له مخې راځې، ظالم ته سزا ورکوې او د مظلوم انتقام ترې اخلې، پاکستان د افغانستان په نیولو کې د امریکایانو ملګرتیا وکړه او پرویز مشرف خلکو ته ویل: د دې ملګرتیا په نتیجه کې به امریکا د کشمیر په اړه زموږ مرسته وکړې؛ خو څلور کاله وروسته په همغه ورځ چې امریکایانو پر افغانستان برید کړی وو داسېستره زلزله په همدې کشمیر او شاوخوا کې ئې راغله چې نږدې اتیا زره خلک په کې ووژل شول، د وژل شوو شمېر هومره وو چې د امریکایانو په لاس په افغانستان کې وژل شوې وو، په دې کې نږدې شل زره ئې د پاکستان د فوځ تر ټولو مهمو عسکرې قطعاتو غړې ول، دغو حقایقو ته په پام سره باید له دې ډېره وکړو چې حوادث یوازې طبیعې پېښې وګڼو، آیا دې ته یو تصادف ویلی شو چې د پاکستان ستره زلزله په هغه ورځ وه چې څلور کاله مخکې په همدې ورځ امریکائې ځواکونو د پاکستان له زمکې او هوا نه په استفادې سره پر افغانستان برید وکړ، په همدې ورځ د امریکا کروز میزایلونه د اسلام آباد په موافقه د پاکستان له فضاء تېرېدل او پر افغانستان وریدل، په همدې ورځ په پاکستان کې د امریکایانو له نظامې اډو نه امریکایې جازونه الوتل او پر افغانانو ئې بمونه ورول، په افغانستان کې مستقر پاکستانې افسرانو کوردینات ورکاوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکستاني چارواکو به ويل چي مونږ له امريکا سره دا ملګرتيا د پاکستان په ګټه ګڼو، د تروريزم په خلاف د امريکا په اعلان شوې جګړي کي برخه اخيستل د پاکستان له ملي ګټو سره موافق عمل دئ، پاکستان بايد د دې جګړي په لومړي خط بدل شي، همداسي وشول، پاکستان نه يوازي د افغانانو په خلاف په دې جګړي کي په لومړي خط کي ودرېدو، بلکي د افغانستان په اشغال او د افغانانو او نورو امريکا ضد مجاهدينو په نيولو او امريکا ته په سپارلو کي ئې هغه کار کړی چي امريکا ئې له کولو عاجزه وه، پاکستان نه يوازي د افغانانو په خلاف په جګړي کي شريک شو بلکي په پاکستان کي ئې هم د امريکايانو په وينا د مسلمانانو په ضد پراخ عمليات پيل کړل، له افغانستان سره په پوله ئې اتيا زره فوځيان ځای په ځای کړل، په جنوبي او شمالي وزيرستان کي ئې پرله پسې او پراخ عمليات ترسره کړل، په بې ګناه وزيرو ئې له تروريستانو سره د مرستي په نامه بمونه وورول، ګڼ شمير وزير او هغه افغان مهاجرين ئې ووژل چي له کلونو کلونو په هغي سيمي کي مېشت وو. نو دا يو تصادف مه ګڼئ چي د پاکستان زلزله په همغه ورځ پيل شوه چي امريکايانو د پاکستان له لاري پر افغانستان بريد وکړ او تر هغي ورځي د دې زلزلې وروستۍ جټکې رواني وې چي تر همدې ورځي پوري څلور کاله د مخه پر کابل او کندهار د امريکايانو پراخي بمبارۍ رواني وې. پاکستاني چارواکو به ويل چي په دې بريد کي له امريکا سره د پاکستان ملګرتيا به د دې باعث شي چي امريکا د کشمير په مسئله کي د پاکستان مرسته وکړي، خو دا دئ ګورئ چي امريکا نه يوازي د کشمير په مسئله کي د هند د دريځ ملاتړ کوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري مجاهدین تروریستان ګڼي، اسلام آباد ئې دې ته اړ کړ چې د دوی له مرستي لاس واخلي، مرکزونه ئې په ټول پاکستان کي وربند کړي او کشمیر ته له اوښتو ئې مخه ونیسي، بلکي د کشمیر د دغي غمیزي په دوران کي ئې د خپل دغه ملګري په هکله په دې سخته ورځ کي داسي بې اعتنایي وکړه چې پرویز مشرف مجبور شو ووایي: "که دا زلزله په کوم غربي هیواد کي شوې وای نو عکس العمل به دومره سوړ نه وو، مونږ مجبور یو د ایف ۱۶ طیارو اخیستل وځنډوو!!" کاش پاکستاني چارواکو د امریکا په ځای خدای ته مخه کړې وی، له امریکا نه د طمعي او وېري په ځای ئې له خدای نه طمع او وېره درلودی، د مظلومو مسلمانانو په ضد له کفري ظالم او متجاوز طاقت سره د ملګرتیا په ځای ئې او د خپل بې وزلي ګاونډي هیواد په خلاف په یوې ناروا او ظالمانه جګړي کي د برخي اخیستو په ځای له خدای نه ویریدلي وی او په دې پوهیدی چې خدای د مظلوم فریاد اوري او د هغه انتقام خامخا اخلي، خو داسي ئې ونکړل، له ظالم سره په ناروا ملګرتیا کي مخکي ولاړل، اوه سوه مظلوم مسلمانان ئې ونیول او لاس تړلي ئې امریکا ته وسپارل، د امریکایانو د خوشحالولو لپاره ئې د افغانانو په خلاف له هیڅ څه نه ډډه ونکړه، ډېر بې وزلي مهاجرین ئې په زور له پاکستانه وشړل، د ختیو کورونه ئې په بلدوزروورباندي ړنګ کړل، هیچا د دغو مظلومانو چیغي وانه وریدې، ویل ئې تر افغانستانه د تلو کرایه نلرو، هلته کور نلرو، څه چې لرو هغه ټول دلته رانه پاته کیږي، خو هیچا ورته اعتناء ونکړه، خو دا دئ ګورئ چې پاکستان له داسي پېښو سره مخامخ شو چې په همدغو کمپونو کي له سوات او باجوړ نه مهاجر

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي پاکستاني کورنۍ مېشت شوې!!

- محترم لیکوال ته وایم: ته او خدای دي مور. ته ووایه چي په کندهار کي د راغونډ شوو کسانو له منځه څومره ئې مجاهدین ول؟ ته دا نه منې چي اوس د دوی په سلو کي نوي د کابل له حکومت سره یو ځای شوي، خو زه تا ننګوم چي د هغوی له ډلي نه د یو نیم سل کسانو نومونه واخله چي اوس د امریکایانو تر واکمنۍ لاندي ژوند نه کوي او له ملا محمد عمر مجاهد سره په خپل تعهد ولاړ دي، او په روان جهاد کي عملاً برخه لري!! که تا له هغو په اصطلاح یونیم زر کسانو نه په سلو که د لسو نومونه واخیستل نو ستا خبره به صحیح وي او مور. به مبالغه کړې وي!! او که حقیقت همداسي وي چي مور. ویلي نو بیا خو دا خبره ومنئ چي محدودو کسانو ته د امیر د انتخاب واک سپارل بد او خطرناک عواقب لري، دا ځکه چي د محدودو کسانو پېر پلور آسانه او ارزانه وي، د افغانستان په څېر هېواد کي د دې کار عواقب تر بل هر ځای زیات خطرناک دي، مور. شتمنو او کینه کښو دښمنانو محاصره کړي یو، د افرادو اخیستل ورته ډېر آسان کار دئ، زه ډېر داسي کسان پېژنم چي هم ئې د هرات او کابل په جرګو کي برخه اخیستې وه او رباني ته ئې رأیه ورکړې وه او هم ئې د کندهار او په پای کي بیا د کابل په لویي جرګې کي، له ټولو ئې د خپلي رأیي په مقابل کي پیسې ترلاسه کړې، هم ئې خپل دین او ایمان خرڅ کړی او هم خپل هېواد! که د امیر انتخاب په محدودو کسانو پورې مربوط شي تل به دا ترخه تجربه تکرارېږي، هرڅوک چي د اقتدار پر کرسۍ ناست وي یا تر نورو ډېرې پیسې ولري، دوی به اخلي او د خپلي خوښي فتواوي به پرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهر کوي!!

ناسم تعبير د غلطي ادعاء بنسټ

محترم ليکوال د کوم اساسي قانون ... د رسالې يو مطلب په ناسمه توګه تعبير کړی او همدا ناسم تعبير ئې د خپلي ادعاء لپاره بنسټ ګرځولی، په رسالې کي ليکل شوي چي: "دا خبرې يا هغه څوک کولی شي چي دا ټول حقايق له پامه وغورځوي او يا هغه چي د کوم دربار مفتي وي. دا ټګماران د عربي يوه اصطلاح د اهل حل و عقد په نامه داسي کاروي لکه چي دا د قرآن د کوم آيت او يا د پيغمبر عليه السلام د کوم حديث برخه وي او ادعاء کوي چي د امير ټاکنه د اهل حل و عقد دنده ده!! په داسي حال کي چي دا اصطلاح د اموي سلاطينو او امراوو د وخت زيږنده ده، نه په قرآن کي او نه په احاديثو کي د اهل حل و عقد اصطلاح او دا چي امير به د دوی له لوري ټاکل کيږي څه نه مومو، نه په څرګندو الفاظو کي او نه تلويحاً، دا اصطلاح د اموي او عباسي حکومتونو پر مهال جوړه او رايج شوه، هغه مهال چي جابرو سلاطينو زعامت موروثي کړ، د زعيم انتخاب ئې د خپلي خوښي خواصو حق وبالو او بيعت ئې داسي شکلي مراسم چي د زعيم له ټاکلو وروسته ترسره کيږي، هغه مهال چي امراء به د جومات په ځای په قصرونو کي غوره کېدل او دا صريحاً د قرآن او سنت او د صحابه وو د منهج خلاف او يو کرکجن بدعت وو." په دې وينا کي د سرکاري مفتيانو په اړه ويل شوي چي دا ټګماران دغه عربي اصطلاح داسي کاروي لکه چي دا د قرآن د کوم آيت او يا د پيغمبر عليه السلام د کوم حديث

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه وي او ادعاء کوي چي د امير ټاکنه د اهل حل و عقد دنده ده!! خو نه پوهېږو چي ليکوال د رسالې الفاظو ته نه دئ متوجه شوی او که ئې عمداً غوښتي چي غلط ئې تعبير کړي او داسي څه ترې جوړ کړي چي د عباسيانو او امويانو د دور د هغو لوړو لوړو شخصيتونو فقهي او علمي هڅو ته ئې هم وغزوي چي زموږ امامان ئې هم په ضمن کي دي، دوی ته په درناوي سره وايو چي علمي څېړنه داسي نه وي، علمي څېړونکي هم خپله رأيه په دقت سره وړاندي کوي او هم د بل رأيه سمه او په امانت سره تعبيروي. په رسالې کي نه دي ويل شوي چي دا اصطلاح جوړول صحيح کار نه وو، بلکي ليکل شوي چي د درباري مفتيانو له لوري د سلاطينو او امراوو په ګټه د هغه کارول د ټګمارانو کار وو.

په رساله کي دا هم نه دي ويل شوي چي راشدو خلفاوو د مشورې لپاره خاص مشاورين نه درلودل، يا د خاصو مشاورينو درلودل ناجائز دي، نه پوهېږو چي محترم ليکوال دا ناسمه انتباه له کومي برخي اخيستې ده؟!! په رساله کي خو دا ويل شوي چي د اهل حل و عقد اصطلاح او بيا د دوی له لوري د امير ټاکنه د امويانو او عباسيانو د دور زېږنده ده، دا اصطلاح ټګمارو درباري مفتيانو د امراوو په ګټه کارولې، د دې خبري د ترديد لپاره د نوميالیو علماوو، تاريخپوهانو او مفسرينو په دې قول استناد کول چي راشدو خلفاوو مشاورين درلودل يعني څه؟!! د دې خبري ئې له هغي سره څه؟! ليکوال په همدې لړ کي ليکي: "د دې خبري ډېر ښه سپيناوی: چي اهل الحل و العقد د صحابه وو او عين د راشده خلافت پر مهال يو معلوم ټولی او خلک وو!! د پاکستان د جماعت اسلامي بنسټ اېښودونکي مولانا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوالاعلی مودودي صاحب کړی!!" دا خبره همدلته نیمګړې پرېږدي او د تفهیم القرآن د پښتو ژباړې د هغه تقریظ یوه برخه رااخلي چې حکمتیار صاحب لیکلی او دا نتیجه ترې راباسي چې دوی له جماعت اسلامي سره نږدې مناسبات او اړیکي لري، او بیا د مولانا مودودي صاحب دا وینا رانقلوي: د رسول الله صلی الله علیه وسلم په زمانه کې د شوری لپاره مجلس شتون درلود، وروسته د خلفاوو رضی الله عنهم په زمانه کې دې مجلس پراختیا پیدا کړه تر دې چې د ځینو ذهینو خلکو په ګډون سره د شوری کړنو او هڅو عامه قبولیت ترلاسه کړ او دا هغه خلک وو چې ورته اهل الحل و العقد ویل کېده! ....

د محترم لیکوال په ځواب کې وایو:

- په دې خبرې کې نه له تا او نه بل چا سره اختلاف لرو چې پیغمبر علیه السلام او راشدینو خلفاوو د شوری مجلسونه درلودل.
- دا ادعاء چې دوی د اهل الحل و العقد په نامه یادېدل د هیچا له لوري د منلو وړ نه ده، ځکه هغه مهال دا اصطلاح اصلاً نه جوړه شوې وه او نه کارول شوې او نه په روایاتو کې راغلې.
- هر څوک چې دا ادعاء وکړي چې راشدین خلفاء د محدودو خلکو له لوري غوره شوي د حقیقت خلاف خبره ئې کړې. دا ځکه چې ټول په جومات کې ټاکل شوي.
- د علامه ابن خلدون او مولانا مودودي پر ویناوو چې تا دلته کوم استناد کړی ناوارد استناد دئ، ځکه د بحث موضوع دا نه ده چې خلفاوو شوری درلوده که نه؟ د بحث موضوع دا ده چې آیا کوم خلیفه د محدودو

(c) ketabton.com: The Digital Library
کسانو له لوري غوره شوی که نه؟ تر دې عنوان لاندي د داسي چا رأيه رانقل کړئ چي د محدودو کسانو له لوري د امير د ټاکني ادعاء ئې کړې وي او د دې ادعاء د اثبات لپاره ئې معقول دلايل وړاندي کړي وي.

- په داسي حال کي چي موږ د مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله او هر هغه چا قدر کوو چي د اسلام لپاره ئې کار کړی حتی که په دې لار کي ئې يو ګام پورته کړی، يوه خبره ئې کړې، يو سنت ئې احياء کړی، يو آيت ئې تفسير، ترجمه او تبليغ کړی، يو کس ئې اسلام ته رابللی، جومات ته ئې راوستلی او يوه مستحب کار ته ئې هڅولی، خو موږ له جماعت اسلامي سره هيڅ تنظيمي اړيکي او مناسبات نه لرو. ستاسو د معلومات لپاره بايد ووايو چي د افغانستان ډلي په دې توګه جوړي شوې: جمعيت اسلامي په پېښور کي د جماعت اسلامي له لوري، حرکت انقلاب اسلامي په پېښور کي د جمعيت علماء اسلام له لوري، اتحاد اسلامي په پېښور کي د اخوان المسلمين له لوري، او ته په خپله ښه پوهېږې چي طالبان څنګه رامنځته شول او چا ئې مرسته کوله؟!! يوازنۍ اسلامي ډله چي د هېواد دننه، ځلوېښت کاله او تر ټولو وړاندي په خپله د افغانانو په لاس جوړه شوې حزب اسلامي دئ.

- پوښتنه کوو: آيا له جماعت سره اړيکي درلودل يا پر تفهيم القرآن تقريظ ليکل او د مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله د اسلامي هڅو قدرونه جرم دئ؟!! جماعت اسلامي خو د حزب دومره مرسته نه ده کړې لکه د طالبانو، کله چي شمالي ائتلاف د حزب په ضد جنګېدو نو جماعت اسلامي بې طرفه وو، خو هغه مهال چي طالبان له شمالي ائتلاف سره جنګېدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

جماعت د طالبانو پلوي کوله!! دا جماعت اسلامي وو چي د امريکايانو د بريد پر مهال ئې د طالبانو په تأييد کي ستري مظاهرې کولې، اميد دئ تاسو له هغو کسانو څخه نه وئ چي مولانا ابوالاعلی مودودي رحمه الله تکفيروي، جماعت اسلامي ته نږدې کسان مباح الدم ګڼي او ډېر ئې په همدې نامه وژلي!! خو هغه چا ته د خپل استاد په سترګه ګوري او درناوی ئې کوي چي جنرال پرويز مشرف ته ئې د څو جريبه زمکي په مقابل کي د اعتمار رأيه ورکړه (دا هم هغه مهال چي پرويز مشرف ستاسو په خلاف جنګ کي د امريکايانو ملګرتيا ته ملا تړلې وه، اوه سوه مجاهدين ئې لاس پښې تړلي امريکايانو ته سپارلي وو!!)، له پيپلز پارټي او عوامي نيشنل پارټي سره ئې د څو کرسيو لپاره ائتلافونه کړي او د بې نظير بهټو واکمني ئې منلې او د هغې په حکومت کي ئې برخه اخيستې!!

- موږ خو د امريکايانو د بريد پر مهال له طالبانو نه هم خپل ملاتړ اعلان کړ، په ډېرو څرګندو الفاظو مو وويل چي د طالبانو د دې اقدام ډېره قدرونه کوو چي د خپل حکومت ړنګېدل ئې ومنل خو دښمن ته تسليم نشول، اوس هم د ټولو هغو طالبانو قدر کوو او د ورونو په سترګه ورته ګورو چي د امريکايانو په ضد جنګېږي، په وار وار مو ويلي چي له دغو طالبانو سره هرراز ملګرتيا او ګډ کار ته چمتو يو، موږ دا اعلان حتی له تهرانه کړی، له هغه تهرانه چي د طالبانو په ضد له امريکايانو سره يو ځای شو!! دا په داسي حال کي چي طالبان له حزب سره جنګېدلي وو او ډېر مجاهد حزبيان د دوی په لاس په شهادت رسېدلي وو، او دا په داسي حال کي چي امريکايانو موږ ته ويل: موږ خو ستاسو په ضد نه بلکي ستاسو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمنانو په ضد جنګېږو، خو موږ ورته ویل: که مجبور شو نو د یوه افغاني رقیب سل کاله حکومت منلی شو خو د یوه بهرني اشغالګر یوه ورځ حکومت هم نه منو!! د شمالي ټلوالي او طالبانو تر منځ د جګړو په مهال ایراني چارواکو موږ ته مکرر بلنه راکوله چې په دې جګړې کې برخه واخلو خو موږ ورته ویل: که د رباني او ملاعمر له منځه د یوه منلو ته اړ شو نو ملاعمر ته سل ځله ترجیح ورکوو!! زموږ قضاوت د هر چا په اړه د ایمان او عقیدې په رڼا کې دئ؛ که دوست وي که دښمن، که خپل وي که پردی، که ملا وي که مکتبي، که جماعتي وي او که جمعیتي.

د اسلامي خلیفه او امیر اطاعت

لیکوال تر دې عنوان لاندې د بیعت او اطاعت دوه بېلې بېلې موضوع ګاني سره خلط کړې، په پیل کې ئې لیکلي: "دا چې د اسلامي شریعت له مخې بیعت خورا دروند اهمیت لري او هیڅکله یوازې رسمي دود او تشریفاتي دستور ندئ. د سپېڅلي شریعت لوی حکم دئ.... د شرعي بیعت وروسته په رعیت او اولس باندې نه یوازې د هغه اطاعت کولو تأکید کوي، بلکې د خدای جل شأنه او د هغه د رسول علیه السلام د اطاعت وروسته ئې د امیر او خلیفه اطاعت فرض ګرځولی." په همدې لړ کې ئې د ابن خلدون اقوال او د بخاري روایات د دلیل په توګه راوړې. دوی ته په دې اړه څو عرایض لرو:

- بیعت بېله موضوع ده او د امیر اطاعت بېله موضوع، یوه د امیر له ټاکلو مخکې ده او بله ئې ترې وروسته، یوه د خلکو حق دئ او بله ئې ذمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

واري او مسئولیت، په بیعت سره امیر ټاکل کېږي او بیا په همدې بیعت سره د ټاکل شوي امیر اطاعت پر مسلمانانو لازم گرځي؛ د بیعت په اړه دوه انگېرني موجود: ۱- یوه ئې دا چې امیر د بیعت له لارې ټاکل کېږي، هغه څوک شرعي امیر دئ او اطاعت ئې پر مسلمانانو لازم چې په خپله مسلمانانو غوره کړی وي او په خپله خوښه ئې بیعت ورسره کړی وي. ۲- او بله ئې دا چې امیر له نورو لارو ټاکل کېږي او بیا پر خلکو لازمه ده چې له دغه امیر سره بیعت وکړي!! یعني بیعت تشریفاتي مراسم دي چې د امیر له ټاکلو وروسته ترسره کېږي!! موږ له هغو محققینو، مجتهدینو او فقهاوو سره موافق یو او د دوی رأیه د قرآن او سنت مطابق گڼو چې بیعت د امارت لپاره ضروري شرط بولي نه تشریفاتي مراسم، او د هغو خلکو دا رأیه کمزورې او بې بنسټه گڼو چې بیعت د امیر له ټاکلو وروسته د خلکو د ذمه وارۍ او مسئولیت په توگه وړاندي کوي، دا یوه مغالطه ده چې (بیعت) او (اطاعت) سره خلطوي.

- لیکوال د دې پر ځای چې د امیر په ټاکني کي د (بیعت) اهمیت او ونډې ته اشاره وکړي او ووايي چې د امارت لپاره اساسي شرط دئ؛ بل لوري ته ځي او دا موضوع څېړي چې د امیر اطاعت پر مسلمانانو فرض دئ!!
- که بیعت د مسلمانانو حق نه وی او د دوی خوښي ته نه وی پرېښودل شوی نو نه به هغو صحابه وو له علي رضی الله عنه سره خپل بیعت ځنډولی وو چې د ده د امارت په اړه ئې څه ملاحظات درلودل او نه به علي رضی الله عنه له ابوبکر رضی الله عنه سره خپل بیعت تر یوې مودې ځنډولی وو (که

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا روايت صحيح وګڼو).

- له امير سره بيعت د بلي هري شرعي مبايعې او معاملې په څېر دئ، د طرفينو تر منځ له توافق نه وروسته اعتبار لري، لکه دا چي نارينه د ښځينه وو لپاره قيم غوره شوی خو هغه مهال ئې د ښځي قيم ګڼلی شو چي دواړه لوري د نکاح تړون ترسره کړي، له دغه تړونه وروسته مېړه د ښځي قيم شي او اطاعت ئې پرې لازم، په همدې توګه پر مسلمانانو د امير اطاعت لازم دئ خو د هغه امير اطاعت چي دوی په خپله خوښه ټاکلی او بيعت ئې ورسره کړی. که تاسو د النساء د سورې په (۵۸-۵۹) آيتونو کي لږ غور وکړئ نو متوجه به شئ چي لومړی ټولو مسلمانانو ته امر شوی چي د امانت (امارت) اهل تشخيص کړی، امانت وروسپارئ او بيا ورته ويل شوي چي د خپل اولي الامر اطاعت وکړئ، لومړی د امانت (امارت) سپارلو موضوع راغلې او بيا د اولي الامر د اطاعت موضوع، خو دا هم ويل شوي چي د هغه اولي الامر اطاعت وکړئ چي ستاسو له منځه وي، تاسو غوره کړی وي او تاسو ئې د ځان په څېر ګڼئ.

په يوه وخت کي له دوو خلفاوو سره بيعت

ليکوال تر دې سرليک لاندي ليکي: "د اسلامي شريعت پرېکړه دا ده چي هر کله د يوه خليفه او امير سره مسلمانان بيعت وکړي او د هغه په مقابل کي د خلافت او امارت لپاره بل مدعي پورته شي نو د هغه حکم دا دئ چي هغه باغي دئ ... بيا پر دغو دوو رواياتو استناد کوي:

عَنْ أَبِى سَعِيدٍ الْخُدْرِىِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « إِذَا بُويِعَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لِخَلِيفَتَيْنِ فَاقْتُلُوا الآخَرَ مِنْهُمَا ».

له ابو سعيد خدري نه روايت دئ چي رَسُولُ اللّه صلى الله عليه وسلم وفرمايل: كله چي له دوو خلفاوو سره بيعت وكړاى شي نو په هغوى دواړو كي وروستى ووژنئ»

عَنْ عَرْفَجَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللّهِ -صلى الله عليه وسلم- يَقُولُ « مَنْ أَتَاكُمْ وَأَمْرُكُمْ جَمِيعٌ عَلَى رَجُلٍ وَاحِدٍ يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَاكُمْ أَوْ يُفَرِّقَ جَمَاعَتَكُمْ فَاقْتُلُوهُ »

له عرفجه نه روايت دئ چي له رَسُولُ اللّه صلى الله عليه وسلم څخه مي واورېدل چي وئې فرمايل: څوک چي د دې لپاره ستاسو خوا ته راشي چي يووالى مو ټوټې ټوټې كړي او ډله مو خوره او متفرقه كړي حال دا چي تاسو د يوه كس (امير) په خوا كي متحد وئ، نو وئې وژنئ.

بيا ليكي چي اوس دي ښاغلى حكمتيار د دغو احاديثو د لوستلو وروسته پرېكړه وكړي چي څوک اميرالمؤمنين دئ؛ لومړنى كه وروستنى؟ (كرزى كه ملامحمد عمر مجاهد؟) د ملامحمد عمر مجاهد سره د هېواد د اهل الحل و العقد څښتنانو د ١٣٧٥لمريز كال د حمل د مياشتي په څوارلسمه نيټه د شرعي امير په توګه بيعت شوى او كرزى په ١٣٨٠كال كي د يرغلګرو امريكايانو په زور راوستل شو او په كابل كي ورته ارګ وسپارل شو، نو اوس تا ته !! د خپل ضمير او وجدان په رڼا كي كومه فتوى سمه ليدلى شي؟ اسلامي شريعت وايي چي دويم امير واجب القتل دئ او هيڅكله ئې واكمني شرعي واكمني نه ده!! ته څه وايې؟!!

دوى ته په ډېر درناوي سره څو مشورې لرو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تاسو د نیوکي الفاظو ته متوجه شوي نه يئ، هلته داسي ويل شوي: "طالبان خپل اميرالمؤمنين په دې دليل شرعي امير بولي چي د دوی د اقتدار پر مهال په کندهار کي د اهل حل و عقد يوې غونډې هغه ته د اميرالمؤمنين لقب ورکړ!! خو دوی به اوس دې خبري ته ځه ځواب ورکوي چي د دوی هغه اهل حل و عقد چي په کندهار کي راغونډ کړی شول او ملامحمد عمر مجاهد ته ئې د اميرالمؤمنين لقب ورکړ اوس د دوی مطلق اکثريت، نږدې ۹۰% نوي په سلو کي د کرزي خوا ته ولاړ دي او هغه اميرالمؤمنين گڼي؟!! د دغو (اهل حل وعقد!!) کومه فتوی سمه او شرعي گڼي، مخکنۍ که اوسنۍ؟!! که د امير انتخاب په محدودو کسانو پورې مربوط شي تل به دا ترخه تجربه تکرارېږي، هرڅوک چي د اقتدار پر کرسۍ ناست وي يا تر نورو ډېرې پيسې ولري، دوی به اخلي او د خپلي خوښي فتواوي به پرې مهر کوي!!"
- زموږ له نظره دا خلک اهل حل و عقد نه وو او نه دي، نه ئې مخکنۍ پرېکړه صحيح وه او نه اوسنۍ، د کرزي له امريکايي حکومت سره د دوی ملگرتيا ښيي چي دا ډېر نااهله او دين خرڅوونکي مفتيان وو نه اهل حل و عقد!! نه دوی د امير د ټاکلو حق لري او نه د دوی په څېر نور، د امير د ټاکلو حق د ولس دئ نه د داسي خلکو!! ملامحمد عمر مجاهد د طالبانو امير وو؛ نه د ټول افغان ولس امير او نه د ټولو مؤمنانو امير، نه ټولو اهل الرأی افغانانو ده ته رأيه ورکړې وه او نه ټول افغان ولس ورسره بيعت کړی او نه ئې پر ټول افغانستان واکمني مسلطه شوې وه، نه ټول مسلمانان د ده پر سر متحد شوي وو، کوم روايات چي تا نقل کړي يو ئې هم دلته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصداق او مجال نه لري او د هغه په استناد دا امارت داسي نه ثابتېږي چي څوک ئې ونه مني نو هغه مباح الدم او واجب القتل دئ!!

- داسي اميران ډېر د مخه موجود وو، په لکونو افغانانو ورسره بيعت کړی وو، تر امارت لاندي ئې په لکونو خلکو جهاد کړی وو، آيا تاسو وروستني اميران، له لومړنيو نه ډېر وروسته راپاڅېدلي اميران؛ باغيان او واجب القتل ګڼئ؟ آيا له دوی سره جنګ د کافرانو تر جنګ هم افضل ګڼئ؟!! طالبان خو له نورو تنظيمونو جوړ شوي، مشرانو ئې هم د نورو تنظيمونو له مشرانو او اميرانو سره بيعتونه کړي وو، د ځينو امير مرحوم مولوي محمد نبي محمدي وو، د ځينو مرحوم مولوي محمد يونس خالص، د ځينو سياف، د ځينو رباني، د ځينو مجددي، د ځينو ګيلاني، د ځينو مرحوم مولوي منصور، د ځينو مولوي عبدالستار صديقي، د ځينو محمد امين مجددي، د ځينو ظاهر شاه او ځيني ئې هم د حزب اسلامي غړي، چي د دغو مطلق اکثريت اوس په کابل کي د کرزي خوا ته ولاړ دي او د کابل په امريکايي حکومت کي فعاله ونډه لري، نه پوهېږو چي څنګه ئې مخکني بيعتونه بې اعتبار ګڼې او اوسنی ئې دومره شرعي او د قرآن او حديث مطابق چي مخالف ته ئې د باغي په سترګه ګورې؟!! آيا په شريعت کي له يوه سره بې موجبه د بيعت ماتولو او له بل سره د بيعت کولو لپاره هم کوم مجوز مومې؟!

- ستا دا استدلال ډېر کمزوری دئ چي کرزی او رباني متغلب واکمنان نه بولې!! د چا پر قول چي ته استناد کوې هغوی متغلب واکمنان په دوو ډولونو ويشلي: ښه متغلب او بد متغلب، ښه ئې هغه دئ چي د زور او

(c) ketabton.com: The Digital Library

فوځي ځواک له لاري قدرت ترلاسه کړي، پر اوضاع مسلط شي او شریعت نافذ کړي، یوازي د دغه متغلب په اړه وایي: غوره دا ده چي د دې متغلب اطاعت وشي، خو دا هم د مسلمانانو تشخیص ته پرېږدي چي وګوري دا متغلب د اطاعت وړ دئ که نه، که نه وي نو د ده په ضد قیام او پاڅون غوره دئ که تر مناسب فرصت پوري انتظار؟

- موږ کرزي او رباني ته نه د امیرالمؤمنین خطاب کړی او نه ئې متغلب امیران ګڼو، ستاسو هغه ملګري ئې امیرالمؤمنین ګڼي چي تاسو د کندهار په غونډې کي د اهل حل و عقد په نامه راغونډ کړي وو!!
- که ته ووایې چي طالبان ښه متغلبین وو او کرزی او رباني خراب متغلبین نو موږ درسره زیات اختلاف نه لرو، یوازي دومره وایو چي پر یوه ئې هم ټول افغان ولس نه دئ راغونډ شوی او پر اوضاع نه دي مسلط شوي، او د داسي متغلب نوم نشو ورکولی چي اطاعت ئې واجب او مخالفت ئې حرام وي.
- زموږ مشوره دا ده چي تاسو هغه کسان هم مباح الدم مه ګڼئ چي مخکي ئې له تاسو سره بیعت کړی وو او اوس ئې له کرزي سره بیعت کړی، خپله ټوله توجه د اصلي او لوی دښمن لوري ته واړوئ، له دغو ذلیلو کسانو سره ښایي دا کافي وي چي بیا پرې اعتماد ونه کړئ او بیا ورته اهل حل و عقد ونه وایئ.
- که په استیلاء او غلبې سره څوک امیر کېږي نو بیا خو د استیلاء په ختمېدو سره د هغه امارت هم پای ته رسېږي، اوس خو طالبان نه پر مرکز استیلاء لري او په کوم لوی او ووړ ښار، خو سره له دې خپل امیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرعي امير ګڼي، د دې معنی خو دا شوه چې تاسو استیلاء د امارت لپاره شرط نه ګڼئ، نو نه پوهېږو چې څنګه د هغه چا پر قول استناد کوئ چې د غلبې او استیلاء امارت په مشروط توګه جائز او واجب الاطاعت ګڼي؟!!

د خلیفه او امیر عزلول

محترم لیکوال تر دې عنوان لاندې لیکي:

ښاغلي حکمتیار صاحب لیکلي: "د امیر نصب او عزل د ولس حق دئ!!! څنګه چې د جومات امامت د لمونځ کوونکو په اطاعت پوري مشروط شوی او یا د سفر په دوران کي د سفر د امیر انتخاب او عزل واک ګډو سفر کوونکو ته ورکړی شوی" ورپسې لیکي: د اسلامي خلیفه د نصب او ټاکلو په اړه موږ وړاندې مفصل بحث کړی ... پاتې شوه د خلیفه د عزل موضوع، په دې باب هم اسلامي شریعت د مسلمانانو رهنمایي کړې، هغه شرایط او مهال ویشونه ئې په ګوته او تعین کړي چې پکې مسلمانان کولی شي د خلیفه او امیر د نارواوو په وړاندې پاڅون وکړي. البته شریعت په ډېره آسانه او لنډه توګه د دې کار د کولو اجازه نه ده ورکړې او نه د دیموکراسي او جمهوریت په هر پنځه یا څلور کاله وروسته د نوي مشر او خلیفه تعینولو د دریځ سره اسلام ملګرتیا او توافق شته.

دلته څو خبري ضروري بریښي:

- که تاسو هغه روایات او دلایل چې تر دې عنوان لاندي محترم لیکوال راوړي مطالعه کړئ نو وبه ګوري چې په اصلي موضوع د بحث په ځای ئې له امیر نه د بغاوت او له جماعت نه د وتلو موضوع څېړلې، موږ له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو دغو روایاتو سره په بشپړه توګه موافق یو، د شرعي امیر په خلاف بغاوت او پاڅون حرام ګڼو، له جماعت نه وتل او له جماعت نه بهر پاته کېدل ناجائز بولو، دا د هر مسلمان شرعي او دیني وجیبه ګڼو چې په یوه جماعت کې به ژوند کوي، له امیر سره به بیعت کوي او د هغه اطاعت به کوي، دا هم ورسره منو چې په معمولي ناخوالو دي صبر وکړي او یوازي هغه مهال دي د واکمن په خلاف وسلې ته لاس کړي چې شریعت اجازه ورکړي او له امیر نه ځرګند کفر وګوري، په دغو قضایاوو کي نه ورسره اختلاف لرو او نه دا مسایل دلته مطرح او د څېړلو وړ دي، د بحث وړ موضوع ګاني دا دي:

١. آیا ولس کولی شي د امیر لپاره موده وټاکي؟

٢. څنګه کولی شو د امیر د عزلولو پر سر له جګړو او وینو توئېدو مخنیوی وکړو او پرې نږدو چې د عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه د شهادت غمجني پېښي بیا تکرار شي؟

٣. که د امیر د عزل موجبات برابر شول څوک به ئې عزلوي؟ څوک به دا پرېکړه کوي چې اوس د عزل موجبات رامنځته شوي او دا امیر د عزلولو وړ دئ؟ که دا امیر په چوکۍ پوري نښتی وو، استعفاء ته چمتو نه وو، ځینو سرکاري مفتیانو هم دی واجب الاطاعت امیر ګڼلو، د منبر پر سر هم د ده لپاره په خطبو کي دا دعاء کېده چې خلدالله ملکه و سلطانه: خدای دې پاچایي او اقتدار تلپاتې کړي، خو په هغه کي د عزل ټول موجبات ترسترګو کېدل، له کفارو سره ئې دوستي کوله، کمونیستان ئې په حکومت کي شامل کړي وو، هغو ډلو ته ئې اقتدار سپارلی وو چې مشرکین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي او صحابه وو ته ښکنځلي کوي، په بیت المال کي ئې خیانت کولو، په عیاشي کي غرق وو، هم چرسي وو او هم شرابي، د ښځو حجاب ئې له منځه یووړ او نجوني ئې په دې مکلفي کړې چي مکتب ته به په غربي جامه (میني ژوپ) کي ځي، په راډیو او ټلویزیون کي ئې د نیمه بربنډو ښځو سندري او رقص رایج کړ، له ولس سره ئې مشوره نه کوله، سود او قمار ئې جائز ګڼلو... نو د دغه واجب العزل واکمن د عزلولو پرېکړه به څوک کوي؟ دا خو ډېر آسان او مفت ځواب دئ چي څوک ووايي: اهل حل و عقد دي دا پرېکړه وکړي!! خو دا له سم او عملي ځواب نه تېښته ده او هغه څوک به دا ځواب ورکوي چي له حقایقو او واقعیتونو بې خبره وي، ځکه موږ دغسي واکمنان ډېر ولیدل، له ظاهرشاه رانیولې تر نن پوري، همدغو ته ډېرو هغو خلکو د واجب الاطاعت امیر په سترګه کتل چي تاسو ئې اهل حل و عقد ګڼئ، د هغوی د تاج و تخت او اقتدار د دوام دعاګاني ئې کولې، د هغوی په خلاف پاڅون ئې حرام ګڼلو!!

۴. څوک چي وايي اهل حل و عقد علماء دي؛ هغوی ته وايو د علم او عالم لپاره معیار څه دئ؟ اوس خو د داسي خلکو شمېر لکونو ته رسېدلی چي د عالم خطاب ورته کېږي خو نه له قرآنه خبر دي او نه له حدیث نه، یوازي دومره څه ئې زده کړي چي په یوه جومات کي امامت وکړی شي، څوک چي وايي قومي مشران د اهل حل و عقد غړي دي هغوی ته وایو: اوس خو هغه مخکنی قومي جوړښت تر ډېره حده له منځه تللی، په ښارونو کي ئې اصلاً آثار هم نه تر سترګو کېږي، او که هر مَلَک، قریه دار، ارباب او خان قومي مشر وګڼو نو د دوی شمېر د دوی تر پلویانو که

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيات نه وي کم هم نه دئ، د قومي مشر لپاره معيار څه دئ؟ که فوځي مشران د اهل حل و عقد غړي وګڼو نو اوس خو هغه مخکني فوځي مشران نشته، فوځي مشران خو په حکومتي فوځ کي او د واکمن تابع او خدمتګار وي او د هغه تر قوماندې لاندي حتی له خپل ولس سره هم جنګېږي!! که دا جائز وګڼو بيا خو بايد فوځي کودتاګاني هم جائز وګڼو!! که احياناً سترګي پټي کړو او له تاسو سره دا غير واقعي او غير عملي رأيه ومنو؛ موږ ته ووايئ چي څوک به دا خلک راغونډوي؟ طبيعي ده چي مسلط امير خو دا کار نه کوي، او که دا امير څوک راغونډوي نو د خپلي خوښي داسي خلک به راغنډوي چي د ده اقتدار په څلورو کتابونو شرعي ګڼي او د ده په ضد څه ويل او څه کول حرام بولي!! د مستحق العزل امير د تشخيص او عزلولو پرېکړه په اهل حل و عقد پوري تړل نه عملي ده او نه د حل لار، داسي فتوی هغه څوک ورکولی شي چي د خير پر غونډۍ ناست او له حقايقو او واقعيتونو بې خبره وي.

۵. ښاغلي رباني او ښاغلي سياف هم ويل چي د امير د ټاکلو حق د اهل حل و عقد دئ نه د عام ولس، انتخابات ئې ناروا ګڼل، په کابل او هرات کي ئې د خپلي خوښي خلک راغونډ کړل، رشوتونه ئې ورکړل او د رباني حکومت ته ئې د شرعي بنې ورکولو هڅه وکړه، خو دا دئ ګورئ چي اوس ئې په امريکايي انتخاباتو کي؛ د امريکايانو تر نظامي تسلط لاندي برخه واخيسته!! او اوس د امريکايي پارلمان غړي دي!! نه يوازي دا چي امريکايانو ته ئې پر افغانستان د بريد بلنه ورکړه؛ بلکي ترې غوښتل ئې چي بمباري مو لازياته تونده او تېزه کړئ او لازيات لوی لوی بمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکاروئ، او اوس هم په زاریو زاریو له امریکایانو غواړي چي دوی د دولت د مخالفینو په ضد جنګ کي استخدام کړي، ځکه چي د جنګ تجربه لري او د افغانستان له وضعیته خبر دي او تر بهرنیو عسکرو ښه جنګېدی شي!!

که دوی هغه مهال لدې سره موافقه کړې وی چي د امیر په اړه دي افغان ولس تصمیم ونیسي، د مجاهدینو له مشرانو څخه دي یو د مسلمانانو د اکثریت په خوښه غوره شي؛ د جګړو، توطئو، له کمونیستانو سره د ائتلافونو، په بهرنیو ځواکونو د اتکاء لار ئې نه وی غوره کړې نو نه به هېواد ورانېدو او نه به د بې ګناه افغانانوویني توئېدې او نه به پر افغانستان باندي د بهرنیو ځواکونو برید ته لار آوارېده!!

مور وایو:

- مسلمانان دا حق لري چي د امیر لپاره معینه موده وټاکي، له یوه امیر سره بیعت په اصل کي د مسلمانانو او امیر ترمنځ یو قرارداد دئ، دا د دوی خوښي ته پرېښودل شوې چي څوک د امیر په توګه ټاکي، د څومره مودې لپاره او کوم کوم صلاحیتونه ورکوي، امارت په اصل کي د خلکو امانت دئ، داسي چا ته به ئې سپاري چي د دې امانت اهل وي، په دې شرط ئې ورته سپاري چي شریعت به پلي کوي او عدالت به تأمینوي، کله چي وګوري دی د خپلي دندي د ترسره کولو توان نه لري یا ئې په خپلو ژمنو وفا نه ده کړې؛ د هغه د عزلولو حق لري.
- د دې په ځای چي ولس د امیر د عزلولو لپاره پاڅون ته اړ شي، ویني توی شي، جګړې پیل شي، دا غوره ده چي هر څو کاله وروسته د امیر په اړه له مسلمانانو پوښتنه وشي چي آیا دا امیر د دې وړ دئ چي خپل کار ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوام ورکړي او که د ده بدلول مفيد او د اسلام او مسلمانانو په ګټه دئ او بل داسي امير راوړاندي کول غوره دي چي تر مخکني له هره پلوه وړتيا او اهليت لري.

- ځوک چي له دې کار سره مخالفت کوي يوازي يو دليل لري او هغه دا چي صحابه وو دا کار نه دئ کړی!! هغوی ته وايو: ۱- که موږ د ابوبکر، عمر، عثمان او علي رضی الله عنهم په څېر اهل، متقي او امين اميران پيدا کړل نو د دائم العمر اميرانو په توګه به ئې وټاکو، اوس چي داسي شخصيتونه نشو موندلی؛ نو غوره دا ده چي د امير لپاره موده وټاکو. ۲- نه يوازي دا چي په قرآن او د پيغمبر عليه السلام په احاديثو کي داسي آيت او حديث نه مومو چي صراحتاً او يا تلويحاً دې د امير لپاره د مودې ټاکل ناجائز ګڼلی وي بلکي د النساء د سورې له (۵۸-۵۹) آيتونو نه په ډېر وضاحت سره معلومېږي چي مسلمانان دا حق لري چي د امارت (امانت) تر کومه وخته چي د دوی خوښه وي اهل شخص ته وسپاري، امارت د امانت په نامه يادول همدغه معنی ورکوي. دا ځکه چي هيڅوک خپل امانت هيچا ته د دائم لپاره نه سپاري، امانت تل موقتي وي او موده ئې د هغه چا له لوري ټاکل کېږي چي د امانت خاوند دئ. ۳- يوازي هغه کار ته حرام کار ويلی شو چي د صريح نص په حکم حرام شوی وي، هغه کار ته حرام نشو ويلی چي صحابه وو نه وي کړی. ځوک چي د امير په خلاف بغاوت ناجائز ګڼي او د کفر بواح له ليدو پرته د هغه په ضد پاځون کول او وسله کارول حرام بولي نو ولي ئې د خپلو هغو اميرانو په خلاف بغاوت وکړ چي بيعت ئې ورسره کړی وو؟ ولي له حزب اسلامي سره وجنګېدل؟ آيا د شمالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټلوالي جنګ له حزب اسلامي سره تنظيمي جنګ وو او د همدې ټلوالي په ضد د طالبانو جنګ سپېڅلی او مقدس جهاد وو؟!! ۴- ستا دا بحث په هغه صورت کي مفيد وو چي قدرت د مسلمانانو په لاس کي وی، افغانستان آزاد او اسلامي شريعت په کي نافذ وی، يوازي امير ئې منحرف او په فسق او فساد کي پرېوتی وی، او مسلمانانو دا فتوی غوښتی چي آيا د دې امير په ضد پاڅون روا دئ که نه، بيا تا دغه روايات د هغوی مخي ته ايښي وی او ورته ويلي دي وی چي تر څو کفر بواح ونه ګورئ د امير په ضد بغاوت مه کوئ او وسله مه کاروئ!! حال دا چي دلته د بحث موضوع دا ده چي آيا مسلمانان د خپل امير لپاره د ټاکلو پر مهال او د بيعت په ورځ دا شرط وضعه کولی شي چي ته به تر دې وخته امير وې، که دي سم امتحان ورکړ نو بيا دي غوره کوو او که نه ستا پر ځای بل څوک راوړاندي کوو. که څوک له دې سره موافق نه وي هغه دي شرعي حجت او لږ تر لږه کوم عقلي دليل وړاندي کړي.

متغلب څوک دئ؟

دا د محترم ليکوال د رسالې بل عنوان دئ چي ترې لاندي ئې ليکلي: ... د ښاغلي حکمتيار صاحب د لاندي نيوکي ارزوني ته اړتيا ده چي ليکلي ئې دي: "ځيني داسي هم شته چي وايي: که څوک د زور او غلبې له لاري قدرت ته ورسېږي خو مسلمان وي نو د هغه اطاعت ضروري دئ او د هغه مخالفت ناروا!!! دا خوارکيان په دې نه پوهېږي چي متغلب حکومت جائز ګڼل داسي دي لکه د اضطرار په وخت کي د خوګ غوښه جائز ګڼل، دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

استثنائي حالت ته عمومیت ورکول یوه کرکجنه مغالطه ده. دوی ته وایو: که دا د یوه اصل په توګه منئ نو بیا خو نن د متغلب مصداق کرزی دئ نه ملامحمد عمر مجاهد او پرون ئې مصداق رباني وو!! ولي مو د دغو متغلبینو حکومت ونه منلو؟!" موږ نه وایو چې ستاسو دا کار غلط دئ، برعکس وایو چې د متغلب حکومت جائز ګڼل غلطي ده. که دا د یوه اصل په توګه ومنل شي نو بیا خو به افغانستان د سوریې په برخلیک اخته کېږي، د سوریې مطلق اکثریت مسلمانان او سنیان دي، خو یوه نامسلمانه او مشرکه اقلیت ډله پرې حکومت کوي، دا ډله له شیعه وو سره نږدې اړیکي لري، پر افغانستان به هم دې ته ورته یو داسي اقلیت د حکومت کولو مجال ترلاسه کوي چې ایران ئې مرسته کوي، ځینو شیعه ډلو په ایران کي حتی په خپلو نشراتو کي لیکل چې ایران باید زموږ مرسته وکړي چې په افغانستان کي د شیعه وو حکومت جوړ کړو، دا کار ئې ممکن ګڼلو او ویل ئې چې که په سوریه کي دا کار ممکن دئ نو په افغانستان کي ئې هم امکان شته!! ایران دا اوس لګیا دئ په کابل، هرات او مزار کي د شیعه وو لپاره زمکي اخلي او منصوبه ئې دا ده چې د دغو مهمو ښارونو اکثریت استوګن شیعه کړي، دا خبره د ایران مسئولین په ډېر وقاحت او بې شرمۍ سره کوي او د عواقبو پروا ئې هم نلري، ګمان کوي چې دوی کولی شي اقلیتونه د پښتنو په ضد متحد کړي او په کابل کي د خپلي خوښي مزدور حکومت قدرت ته ورسوي.

همدرد صاحب ورپسې لیکي: هوکې! دا موږ هم منو او د ښاغلي سره اتفاق لرو چې ملامحمد عمر مجاهد (حفظه الله) متغلب نه دئ... هغه یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرعي امير دئ او د هېواد نږدې يو نيم زر جيدو علماوو له هغه سره بيعت کړې... خو... کرزی هيڅکله د متغلب مصداق نه دئ.... تر دې چې هغه له سره د واک څښتن ندی، ټول واک د يرغلګرو امريکايانو په لاسو کې دی....

محترم ليکوال ته وايو: تاسو بيا هم اشتباه کړې، هم د بل د وينا د تعبير په اړه او هم د متغلب د معنی په اړه. د کوم اساسي قانون په رسالې کې دا خبره د هغه چا په ځواب کې ويل شوې چې استيلاء او غلبه د امارت لپاره شرط ګڼي، هغوی ته ويل شوي چې نن خو د مستولي او متغلب مصداق ملامحمد عمر مجاهد نه بلکې کرزی دئ او پرون ئې مصداق رباني وو، عجيبه ده چې تاسو په نظر کې د متغلب حکومت منل ضروري ګڼئ خو په عمل کې ورسره جنګېږئ!! که استيلاء د امارت لپاره شرط وي نو بيا خو نن د هغو ډلو مشرانو ته د امير خطاب نشو کولی چې تر بشپړ تسلط لاندي سيمه نلري او د امريکايانو په ضد په چريکي جګړو بوخت دي!! بيا خو تاسو د طالبانو پرونی حکومت هم تر پوښتني لاندي راولئ او امارت ئې مسلم نه ګڼئ!! ځکه پرون هم طالبان په دې نه وو توانېدلي چې پر ټول افغانستان خپل تسلط ټينګ کړي، د کابل په څو کيلومترۍ کې او په پروان کې خونړۍ جګړې رواني وې، په تخار کې هم داسي ستره او خونړۍ جګړه روانه وه چې هره اونۍ به له مسکو نه د مشهد له لاري څو طيارې وسلې او مهمات شمالي ټلوالي ته وررسېدل او دا ټول به په دغو جګړو کې کارېدل.

تاسو د متغلب په اړه هم دا اشتباه کړې چې يوازي ئې د هغه واکمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل نوم ګڼئ چي په زور مسلط شوی وي خو شریعت نافذوي!! د متغلب لغوي معنی دا ده چي څوک د زور او ځواک له لاري پر اوضاع مسلط شي، کېدی شي مسلمان وي او شریعت نافذ کړي او کېدی شي په ظاهر کي د اسلام دعوی کوي خو په عمل کي نه شریعت نافذ کړي او نه اسلام او مسلمانانو ته صادق او وفادار وي. کرزی یقیناً متغلب دئ خو د پردیو د مټو په زور د افغانستان د یوې برخي داسي متغلب چي واکمني ئې کاواکه او لړزانه ده!!

موږ له تاسو سره په بشپړه توګه موافق یو چي افغانستان اشغال شوی، واک د اشغالګرانو په لاس کي دئ، زموږ هېواد دارالحرب دئ، جهاد پر ټولو مسلمانانو فرض دئ، دا خبرې موږ تر تاسو ډېر د مخه او هغه مهال اعلان کړې چي تاسو لا د امریکایانو په ضد جهاد ته چمتووالی نه درلود، تاسو او ټولو باخبره افغانانو ته معلومه ده چي د کابل او کندهار له سقوط نه وروسته د طالبانو مشران له داسي سخت حالت سره مخامخ شول چي هر یو ئې د خپل ځان او کورنۍ د ایستلو او خوندي ځای ته د انتقال په کار مشغول وو، دوی نږدې یو نیم کال وروسته په دې موفق شول چي خپل صفوف له سره منظم کړي او ورو ورو د جهاد میدان ته راووځي، د امریکا په ضد د جهاد اعلان زموږ له لوري شوی، د طالبانو د حکومت له نسکورېدو وروسته د امریکایانو له بې پیلوټه طیارې لومړی راکټ زموږ په ضد توغول شوی، زه د هغه عملیاتو شاهد وم چي د لومړي ځل لپاره د کنر د اسمار او دانګام ولسوالیو ترمنځ؛ د امریکایانو پر ګزمې د حزب اسلامي د مجاهدینو له لوري ترسره شول، هم مي په آسمان کي ایف شپاړس

(c) ketabton.com: The Digital Library

طياري او د هغوی بمباریۍ په خپلو سترګو ليدله او هم د بمونو او راکټو لوخړي او هم مي له دواړو لوريو د ډزو غړونه اورېدل، دا له انصافه لري خبره ده چي زموږ په اړه شک کوې او د خپلي رسالې لوستونکو ته دا تأثر ورکوې چي ښايي موږ به د کرزي له حکومت سره تر پردې شا ته کومه معامله، راکړه ورکړه او تفاهم لرو!! که موږ دا کار کولی نو مخامخ مو له امريکايانو سره هم کولی شو، بيا خو دې ته څه ضرورت وو چي پر افغانستان باندي د امريکايانو يرغل مو محکوم کړ، د دوی په ضد مو د طالبانو د مقاومت ستاينه وکړه، له دوی سره مو د هرراز ملګرتيا لپاره چمتو والی اعلان کړ، کله چي د امريکايانو له بريد نه څو ورځې مخکي په شمال کي د طالبانو ټولو قومندانانو په اتفاق سره فيصله وکړه چي په شمال کي د مقاومت مسئوليت دي حزب اسلامي په غاړه واخلي، د شهيد قاري احمدالله له لاري ئې موږ ته خپله پرېکړه او غوښتنه اعلان کړه؛ موږ ورسره موافقه وکړه، د کابل شوری ئې د آراوو په اتفاق سره دې ته ورته پرېکړه وکړه او د متقي له لاري ئې موږ ته په مقاومت کي د برخي اخيستو او په شمال کي د مقاومت د سوق او اداري مسئوليت په غاړ اخيستلو بلنه راکړه، موږ ورسره موافقه وکړه، خو د طالبانو د کندهار مشرانو د خپلو دواړو شوراګانو پرېکړي ونه منلې، دا خو په ماتي کښتۍ کي له طالبانو سره د ګډ سفر خبره وه، څوک چي د اسلام لپاره دا کار کولی شي څنګه داسي بې ځايه شک پرې کوئ!! چا چي د امريکا له جمهور رئيس ريګن سره هغه مهال له ملاقات نه ډډه وکړه او د هغه بلني ته ئې منفي ځواب ورکړ چي امريکا د شوروي اتحاد په ضد د افغان ولس د مقاومت ننګه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاتړ کاوو، اوس چي امریکایانو زموږ هېواد نیولی ځنګه به امریکایانو ته د روغي جوړي یا ملګرتیا لاس ورکوي؟!

د مسلمانانو وژل په کومو حالتونو کي روا دي؟

محترم لیکوال تر دې عنوان لاندي لیکي: "په دوو حالتونو کي د مسلمانانو وژل روا دي: یو دا چي مسلمانان د کافرو په فوځ او اردو کي شامل شي او دا ګڼي چي دنده ئې جنګ دئ، که مسلمان ئې مخي ته راشي که بل څوک... د مسلمان د قتلولو بل صورت دا دئ چي څوک مسلمان د کافرو سره شي د هغوی د بریاوو او سوبو لپاره د مسلمانانو سره جنګېږي او یا ورسره اعانت کوي... که څه هم محترم لیکوال دا دواړه بېل صورتونه ګڼلي خو که الفاظو ته ځير شئ نو دواړه ئې یو صورت دئ، دوی ته باید ووایو چي د مسلمان وژل په لاندي صورتونو کي جائز دئ:

- داسي څوک ووژني چي الله تعالی ئې وژل حرام کړي او د هغه سر، مال او عرض ئې له تېري خوندي شمېرلی، که دا مسلمان وي یا ذمي او مستأمن.
- محارب دښمن ته جاسوسي وکړي.
- د مسلمان په ضد وسله راوباسي.
- د محارب دښمن په فوځ کي یو ځای له مسلمانانو سره وجنګېږي، که څه هم دې جنګ ته اړ شوی وي.
- د داسي شرعي امیر په ضد وسله وال بغاوت وکړي چي د مسلمانانو له لوري غوره شوی او واجب العزل نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- امنیت ته وسله وال گوابن راولاړ کړي، لاري ښکوي او شوکي کوي.

محترم لیکوال په همدې مبحث کي یو ځل بیا وایي چي کرزی متغلب نه دئ، لیکي: د ښاغلي حکمتیار صاحب په حضور کي په ډېر ادب او درنښت سره عرض کوو چي کرزی هیڅکله د متغلب مصداق نه دئ!! بلکي هغه د امریکایانو په شمول د نړۍ د ټولو کفري ځواکونو معاون دئ... محترم ورور ته وایو: موږ په دې کي په بشپړه توګه درسره موافق یو چي کرزی د متجاوزینو معاون دئ، دا لا څه چي دی او ملګري ئې هغو صلیبي ځواکونو زموږ د هېواد له اشغاله وروسته د اقتدار پر کرسۍ کښېنولي چي د نړۍ او تاریخ د ستر فرعون جورج بوش تر مشرۍ لاندي ئې زموږ پر هېواد برید وکړ، د دغو صلیبي ځواکونو او د دوی د ملګرو په ضد جهاد یو سپېڅلی او مقدس جهاد دئ، إن شاء الله د شهید او غازي اجر به ئې د احد او بدر د شهیدانو او غازیانو تر اجر کم نه وي، امید دئ چي الله تعالی په خپل فضل او کرم سره دغه ستر مقام ورپه برخه کړي، دا ځکه چي په ځینو روایاتو کي راغلي چي د وروستۍ زمانې او د فساد په دوران کي د مخلص او صالح مسلمان او مجاهد اجر به د پنځوسو صحابه وو په اندازه وي.

خو محترم ورور ته یو ځل بیا یادونه کوو چي له متغلب نه زموږ مراد هغه متغلب نه دئ چي د زور او ځواک په کارولو سره قدرت ترلاسه کړي او شریعت نافذ کړي، کوم علماء چي تا ئې اقوال رانقل کړي هغوی هم متغلب په دوو ډلو وېشي، له یوه سره په احتیاط او حوصلې سره چلند غوره ګڼي او د بل په ضد د پاڅون او قیام سپارښتنه کوي. داسي معلومېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي تا د متغلب په اړه د دغو علماوو يوه قول ته توجه کړې او بل ته نه، ته يوازي هغه څوک متغلب گڼې چي د زور له لاري قدرت ترلاسه کړي خو شريعت نافذ کړي!! خو هغه بل متغلب دي له پامه غورځولی چي هم قدرت ته د رسېدو لپاره د زور او ځواک کارولو ناروا لار غوره کوي او هم قدرت ته له رسېدو وروسته شريعت ته شا کوي او په ماانزل الله حکم نه کوي او له خلکو غواړي چي د ده هوی او هوس ته تسليم شي او د ده اقتدار او واکمني ومني.

دا پوښتنه چي پرون رباني متغلب وو؟

ښاغلی ليکوال تر دې سرليک لاندي ليکي:آيا رباني د کابل ښار دننه متغلب وو؟ او که د کابل څخه د باندي هم وو؟ که وو نو بيا ئې ولي په چهارآسياب، ميدان ښار او سروبي کي د خپل دولت مخالف ځواکونه ونشوای ځپلای؟ ...

دوی ته وايو:

- هو! رباني د کابل پر يوې برخي، هرات، د کندهار په ځينو برخو، ... ضعيفه او لړزانه واکمني درلوده، د کمونيستو مليشو، پرچميانو، ايران او مسکو په مرسته او ملگرتيا ئې پر دغو سيمو حکومت کولو، دغه سيمي د هغه ائتلاف په نتيجه کي د دوی لاس ته ورغلې چي د مسکو په وينا، د ايران په وساطت د کمونيستو مليشو، پرچميانو، شورای نظار، جمعيت او ايران پلوه شيعه ډلو څخه په جبل السراج کي جوړ شو او غرب ئې هم مرسته کوله، د افغانستان مربوط سفارتونه د مسکو او واشنگټن ترمنځ د

(c) ketabton.com: The Digital Library
موافقې په نتیجه کې دغه ائتلاف ته وسپارل شول، رباني یو کمزوری او د پردیو پر مټو او مرستو متکي متغلب وو، خو د متغلبینو له دوهمې ډلې څخه، نه هغه متغلب چې تا په پام کې نیولی.

• که تاسو نه د طالبانو حکومت د تغلب او استیلاء حکومت ګڼئ، نه د رباني او نه د کرزي، نو بیا خو ښایي د استیلاء او تغلب لپاره داسې کوم تعریف او تعبیر لرئ چې نه ئې بېلګه تر دې مخکې لیدل شوې او نه به وروسته ولیدل شي!! که ده ته متغلب ونه وایو بیا خو نو نه په تېر تاریخ کې کوم متغلب تېر شوی او نه به وروسته راشي!! بیا خو د متغلب اصطلاح هسې یوه بې مصداقه اصطلاح ده.

• ته موږ ته ووایه: د متغلب لپاره د سلطې او تر سلطې لاندې سیمې لپاره معیار څه دئ؟ واکمنې ئې څومره مضبوطه او تر تسلط لاندې سیمه ئې څومره پراخه وي چې د متغلب نوم پرې کېښودی شو؟!! ټول افغانستان معیار ګڼې که ټوله اسلامي نړۍ؟ که ټول افغانستان او ټول افغانان معیار ګڼې نو بیا خو د طالبانو واکمنې هم نه ټولو افغانانو منلې او نه پر ټول افغانستان قائمه شوې!! ځنګه دلته پر یوې برخې استیلاء د دلیل او مجوز په توګه وړاندې کوې او هلته ئې د تردید لپاره؟!

• د متغلب په اړه ستا ستونزه دا ده چې ګمان کوې د استیلاء او غلبې له لارې یو څوک شرعي امیر جوړېدی شي!! خو حقیقت داسې نه دئ، استیلاء او غلبه د چا واکمنۍ ته شرعي مجوز نشي ورکولی، حتی که شریعت هم نافذ کړي، فقهاوو چې د داسې متغلب په اړه څه ویلي هغه د اضطرار او مجبوریت په حالت کې د ناروا او حرام څیز موقتي جواز ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته دئ، هغوی وايي چي که څه هم د داسي کس امارت شرعي نه دئ خو د هغه اطاعت غوره دئ، دا هم تر هغه وخته چي د ده د عزل مناسب شرايط برابر شي، هغوی هيڅکله دا نه دي ويلي چي هر متغلب شرعي امير دئ او اطاعت ئې فرض او لازم!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کي د مشر او قائد مواصفات

په قرآن کي په ډېر تفصيل او دقت سره د مسلمانانو د لارښود او زعيم مواصفات ښودل شوي او لارښوونه ورته شوې چي څوک؛ له کومو ځانگړتياو سره د زعيم په توگه غوره کړي.

تاسو پوهېږئ چي اسلام مسلمانان له منزوی ژوند نه منعه کوي، په دې ئې گماري چي د خلکو په منځ کي او په يوه منظم صف کي به اوسي، صالح لارښود او مشر به ځان ته غوره کوي او له هغه سره به بيعت کوي. د دې لپاره چي وتوانېږي د زعامت وړ شخص او د مشرتابه اهل لارښود وپېژني او د زعيم په توگه ئې غوره کړي؛ قرآن د يوه صالح او اهل مشر او قائد مواصفات او مشخصات به تفصيل سره بيان کړي او عملي بېلگي ئې د پيغمبرانو عليهم السلام په فکري، اخلاقي او عملي شخصيت کي زموږ مخي ته ايښي دي؛ راشئ دلته ئې څو مهمي برخي په اختصار سره له نظره تېري کړو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. امانت

قرآن د ټولو پیغمبرانو علیهم السلام د معرفي په لړ کي موږ ته د دوی دغه د (امانت) صفت په مکرره توګه معرفي کوي او په دې توګه موږ ته وايي چي هغه څوک د زعیم او قائد په توګه غوره کړئ چي امین وي، زعامت او مشري د خلکو امانت او الهي مسئولیت وګڼي، له هغه قدرت او صلاحیت نه په پوره امانت، دقت او احتیاط سره استفاده وکړي چي ستاسو له لوري ورسپارل کېږي، د ده له پرېکړو او اجراءاتو د خلکو مال، نفس او عزت ته صدمه ونه رسېږي، خلک د خپلو هوسونو قرباني نه کړي، له هغه اقتدار چي ولس ئې ورسپاري، د اسلام د پلي کولو، د ولس د هوساینې او د ګډو سپېڅلو آرمانونو او شعارونو په لار کي وکاروي، د اسلام له نظره (ایمان) او (خیانت) هیڅکله یو له بل سره اړخ نه لګوي او په یوه زړه کي نه راغونډېږي، پیغمبر علیه السلام فرمايي: لا ایمان لمن لا امانة له: څوک چي امین نه وي ایمان نه لري.

[illegible]

[illegible]

الشعراء: ۱۰۵ - ۱۰۸

د نوح قوم پیغمبران تکذیب کړل، کله چي د دوی ورور نوح ورته وویل: آیا تقوی نه کوئ؟ یقیناً چي زه ستاسو لپاره امین استازی یم، نو له الله ووېرېږئ او زما اطاعت وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÉÍÈ bqà)G? Ÿ& Šqè Ð¸qä & Ñç A$% 6Ì Çëìè ûüî™ó3%$Šæ ©/¤ .

ÇÊÎÈ Èqã‹Û&r © $(qà)?$ù ÇÊÍÈ ×ûüB& ÂAqß‘ ö/ä39 ’Îû)

الشعراء: ۱۲۳ ـ ۱۲۶

عادیانو پیغمبران تکذیب کړل، کله چې د دوی ورور هود ورته وویل: آیا تقوی نه کوئ؟ یقیناً چې زه ستاسو لپاره امین استازی یم، نو له الله ووېرېږئ او زما اطاعت وکړئ.

د موسی علیه السلام قول رااخلي او فرمایي:

(ÿŠ& b& ÇÏÈ îqì Ÿ2 ÂAqß‘ Ð¸ä!`r šc öqãö Pöq% óOßg6 $ZFù 6)9r

الدخان: ۱۷ ـ ۱۸ ÇÊÑÈ ×ûüB& ÂAqß‘ ö/ä39 ’Îû « !$Š$6Ïã ¥<Î

یقیناً تر دوی مخکې مو د فرعون قوم وآزمویو او یو عزتمن پیغمبر ورغی؛ (له دې وینا سره) چې د الله بندګان راوسپاره، یقیناً چې زه تاسو ته یو امین استازی یم.

قرآن په عامه صیغه فرمایي چې د هر کار لپاره باید (امین) او (باکفایته) کس وګمارئ:

القصص: ۲۶ ÇËÏÈ ßûüB{$# “È)ø9$# |Nöf ù'tGó™$# Ç`tB uŽöz žc Î) ...

... بې شکه چې تر ټولو غوره کس چې (د کوم کار لپاره ئې) استخداموې؛ هغه دئ چې (پیاوړی) او (امین) وي.

په روایاتو کې راځي چې عمر رضي الله عنه یوه ورځ بیت المال ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ چي هلته شته اموال وشمېري، عثمان رضی الله عنه او علي رضی الله عنه هم ورسره ول، د ده زيار، احتياط او دقت ته په پام سره چي په سختي تودوخي کي ئې دا کار په خپله کولو؛ علي رضی الله عنه عثمان رضی الله عنه ته مخ کړ او وئې ويل: په خدای قسم چي دی همغه (قوي امين) دئ.

۲. کفائت

لاربښود بايد د دې دروند پېټي د وړلو او د دې ستر مسئوليت د ادا کولو توان او کفائت ولري، هم له علمي پلوه او هم له جسمي پلوه، قرآن د طالوت د انتخاب په قصې کي موږ ته همدا لاربښوونه کوي، د دې قصې تفصيلات په دې توگه زموږ مخي ته ږدي:

ãl;° óéZì {q$% ô ó› qã Y‰è/ .`Ë @ƒäÂŽó Î ûÎ/ .`Ë Z JÎ$ ’‹Î •? Ns9&

=Ïä2 bÎ óÏŸ¡ ã @d A$% ‹ $Ù‹Î™ ’Î @Ï»)b$Z6 ÎB $Z9 ô èÜ$

‹ $Ù‹Î™ ’Î @Ï»)çž& $Z9 $Br {q$% {qè»)êž& A$FÉ$Nà6 øæ

ž) {q@? A$FÉ$NgÎøæ =Ïä $Ê=ù $ZÍ$Y/r $RÌ»ƒŠ `Ë $Yô Ì z éô%r

©$bÎ óÎgŠÎR óÎg9 A$%r ÇÏÎÈ šú üÏÎ»@9$Î ØŠÎæ ª!$r óÎgZÏ WŠÎ%

$Zøã Û• üÏ$Î ãqã/ 4Ï& {pu$% ZÎB šV q$Û Nà6 9]è/ ô%

©$bÎ A$% ÉJ$Š/E Ë ž ê™ Nsã N9r çZÏB Å ü$Î ‘,m& ßÐr

(c) ketabton.com: The Digital Library

’Îsã ª! $r Éó É $r Éù $ ’Î pÜó ¼çŠ#–r Bà6 øæ ç8ÿÜô $

البقرة: ۲۴۶-۲۴۷ ÇËÍÐÈ ÒŠî æ ï Å°r ª! $ â±„ Æ B¼ç 6 ù

آیا د بني اسرائیلو هغه ډله دي ونه لیده چي له موسی نه وروسته وه، کله چي ئې خپل پیغمبر ته وویل: مونږ ته یو پاچا وټاکه، تر څو د الله په لار کي وجنګېږو، ورته وئې ویل: آیا داسي خو به نه وي چي جنګېدل درباندي فرض شي نو ونه جنګېږئ؟ وئې ویل: نو په مونږ به څه شوي وي چي د الله په لار کي به نه جنګېږو، په داسي حال کي چي له خپل کور کلي او ټبر نه ایستل شوي یو؟ خو چي کله جنګېدل پرې فرض کړی شو نو ټول په شا شول غیر له لږ شمېر نه ئې او الله خو د دې ظالمانو په حال ښه پوه دئ.

او پیغمبر ئې ورته وویل: الله خو طالوت درته پاچا ټاکلی، وئې ویل: څنګه به پر مونږ باندي ده لره پاچایي وي، حال دا چي مونږ په پاچایي کي تر ده ډېر وړ او مستحق یو او ده ته د مال پراخوالی هم نه دئ ورکړی شوی؟ وئې ویل: بې شکه چي هغه الله پرتاسو غوره کړی او په علم او جسم کي ئې پراخوالی او زیاتوالی ورکړی او الله چي چا ته وغواړي پاچایي ورکوي او الله ښه پوه واسع دی.

له موسی علیه السلام نه وروسته او هغه وخت چي بني اسرائیل په شرک او فساد اخته او له سمي لاري منحرف شول، نو د جالوت په نامه یو ظالم او بې رحمه پاچا درباندي مسلط شو، ډېر ئې ووژل، د دوی کورونه ئې لوټ او تاراج کړل او دوی ئې له خپل کور کلي وشړل، په دې وخت کي اشموئیل علیه السلام د دوی لارښوونه کوله، هغه ته راغلل، له خپلو مخکنیو کړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړو او د الله په لار کي د جهاد له نه کولو نه ئې ندامت وښودو او له هغه نه ئې د الله په لار کي د جهاد اجازه وغوښته، هغه مبارک د دوی مخکني حالت ته په پام سره ورته وويل: داسي نه چي جهاد درباندي فرض شي او بيا تاسو له هغه نه ډډه وکړئ، دوی ورته وويل: په داسي حال کي چي پر مونږ ظلمونه شوي، له خپل کلي کور شړل شوي يو، هيڅ داسي دليل نه گورو چي د الله په لار کي ونه جنگېږو، خو چي ورته وويل شو چي اوس نو وسله واخلئ او له دښمن سره وجنگېږئ، يوازي محدودو کسانو تياری وښود، نور ټول له خپلي ژمني او د الله په لار کي له جنگېدو په ډډه شول. د الله پېغمبر ورته وويل: تاسو د يوه پاچا د ټاکلو غوښتنه کړې وه، دا دئ الله تعالی طالوت درته غوره کړی، د الله له دين نه اوښتي قوم ورته وويل: دی خو پر مونږ د مشرۍ وړ نه دئ، نه د نسب له مخي او نه د مال او شتمنۍ له مخي، د ټول ولس قيادت او زعامت خو بايد داسي چا ته وسپارل شي چي قيادت او زعامت له پلار نيکه نه ورته په ميراث پاته شوی وي، د کومي درنې او معتبري کورنۍ غړی وي، ښه ډېر مال او دولت ولري!! پېغمبر د دوی په ځواب کي وايي: دی خو الله غوره کړی، د زعامت او قيادت وړتيا هغه ورکړې، ښه (پوه) دئ او (د ښه صحت او قوي بدن خاوند) دئ، د مشرتابه غوره مواصفات خو همدا دي، خو دوی دې ته تيار نه وو چي د طالوت قيادت ومني، د دوی معيارونه بدل شوي وو، د زعامت د مواصفاتو په اړه ئې همغسي انگېرله چي بې دينه او لارورکي قومونه ئې انگېري، د پېغمبر دا وينا ئې نه منله چي الله تعالی د دوی په خبر نه دئ چي نسب او مال د قيادت لپاره ضروري وګڼي او د طالوت په څېر يو نادار

(c) ketabton.com: The Digital Library
او بې نوم نښانه څوک دي د دوی د مشرۍ لپاره مناسب ونه ګڼي.
ګورئ چي د پیغمبرانو علیهم السلام په مشرب او مسلک کي نه (نسب معیار دئ او نه (ثروت)، استعدادونه، علمي او جسمي وړتیاوي معتبري دي. په دې لاربښوونو کي د زعامت په اړه اسلامي او غیراسلامي معیارونه په ډېره دقیقه توګه انځور شوي او موږ ته ښيي چي د جاهلانه معیارونو له مخي زعامت او قیادت یو موروثي توکی، د خاصي کورنۍ او ټبر حق او یوازي (شتمن) د دې منصب وړ او اهل ګڼل کېږي، خو د پیغمبرانو علیهم السلام په لاربښوونو کي له فکري، اخلاقي، عملي او جسمي وړتیاوو پرته هیڅ څه اعتبار نه لري، ټول موهومي او تصنعي معیارونه او ارزښتونه مردود ګڼل کېږي.

۳ـ علم

مسلمانان په دې ګمارل شوي چي د ټولني تر ټولو (پوه) او (عالم) کس به د مشر او زعیم په توګه غوره کوي، قرآن موږ ته د آدم علیه السلام د خلافت په قصې کي همدا لاربښوونه کوي او فرمايي چي الله تعالی د ملائکو په ځای آدم علیه السلام د دې لپاره د زمکي د خلافت لپاره غوره کړ چي تر فرشتو ئې علم جامع او پراخ وو، ملائکو د آدم علیه السلام علم او پوهي ته په پام سره اعتراف وکړ چي د دوی علم محدود دئ:
قالوا لاعلم لنا إلا ما علمتنا: وئې ویل: له هغه پرته چي تا راښودلي هیڅ علم نه لرو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په داسي حال کي چي د آدم علیه السلام په اړه فرمایي:

و علم آدم الاسماء کلها

او آدم ته ئې ټول نومونه وروښودل.

الله جل شأنه آدم علیه السلام او د ده نسل ته د ملائکو په پرتله دا فضیلت ورکړی چي علم ئې تر فرشتو جامع دئ، د هرڅه د پېژندلو او هغه ته د خاص نوم ورکولو استعداد په کي ایښودل شوی، خو ملائکي داسي دي چي هر صنف ئې د خپل خاص کار په اړه علم لري او د نورو شیانو په هکله نه پوهېږي، هر څه پېژندل او بیا هغه ته خاص نوم ورکول د انسان ځانګړتیا ده، دا خصوصیت په بل هیڅ مخلوق کي نه شته، د زمکي د خلافت لپاره همداسي یوه مخلوق ته ضرورت وو، ملائکو دا کار نه شو کولی.

دا آیتونه که له یوې خوا موږ ته لارښوونه کوي چي د اسلام له نظره د (خلافت) لپاره (اعلم: تر نورو ښه پوه) تر ټولو وړ دئ، له بلي خوا د هغه علم څرنګوالی هم موږ ته ښیي چي د خلافت لپاره ضروري دئ، د پیغمبر په شته والي که د طالوت امارت او د اشیاوو د نومونو د پېژندلو په وجه آدم علیه السلام د خلافت لپاره پر فرشتو ترجیح ښیي چي د دې منصب لپاره په ځانګړو برخو کي تخصصي علم کفایت نه کوي، باید د مشرتابه لپاره وړ شخصیتونه د ځانګړو تخصصي علومو له پلوه ونه څېړو او ونه لټوو؛ بلکي د مشرتابه لپاره چي کومي جامع پوهي او بصیرت ته ضرورت دئ دا باید معیار وګڼو او د دې له مخي اهل کس تشخیص او انتخاب کړو.

قرآن د مشر او امیر په توګه د طالوت د انتصاب لپاره دا دلایل وړاندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

كوي:

Éó É $ r Éù è $ ’ Î pÜó ¼ ç Š# – r Nà 6 øæ ç ÿ Ü ô $ © $ b] A$% ...

البقره: ۲۴۷ ÇËÍÐÈ Ò š Î æ ì Å r ª ! $ r â $ ±„ Æ B ¼ ç 6 ù ã ’ Î s ã ª ! $ r

وئې ویل: بې شکه چې الله هغه پرتاسو غوره کړی او په (علم) او (جسم) کې ئې پراخوالی او زیاتوالی ورکړی او الله چې چا ته وغواړي پاچايي ورکوي او الله ښه پوه واسع دئ.

يعني د هغو کسانو په ډله کې چې د امارت لپاره نومول شوي؛ طالوت تر ټولو غوره دئ او دوه داسي وړتیاوي لري چې ده ته پر نورو غوره والی ورکوي چې هغه (علم) او (پیاوړی جسم) دي، هم د خپل ولس د لارښوونې او قیادت لپاره ضروري پوهه او علم لري او هم د دې دروند پېټي د وړلو لپاره (پیاوړې متې).

۴ ـ قائد باید د ولس لپاره قدوه او بېلګه وي

هغه څوک باید د مشر په توګه غوره شي چې د اسلامي ټولنې د ټولو فکري او اخلاقي ارزښتونو له پلوه، آرمانونو او شعارونو ته د وفادارۍ له پلوه، ضوابطو ته د التزام له پلوه او د تګلاري او اسلوب د مراعات له پلوه د ټولني فرد فرد ته د بېلګې او اسوه په څېر وي، لکه چې قرآن په دې اړه فرمايي:

© $ (q ã ö ƒ b % . ` J ÿ ÏŠ¡ m ô q ß é « ! $ É q ß ‘ ’ Î N ä 3 9 b % . ‰ s) 9 ©

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible] الاحزاب:

۲۱

يقيناً چي د رسول الله (په شخصيت) کي ستاسو د هغه چا لپاره غوره بېلګه ده چي الله او د آخرت ورځي ته هيله لري او الله ډېر يادوي.

يعني پر الله تعالی د ايمان څرنګوالی، د هغه فضل او کرم ته هيله درلودل، په آخرت باور او اخروي سعادت لټول او هيله ورته درلودل او د الله تعالی زيات ذکر او يادول بايد له پيغمبر عليه السلام نه زده کړو او هغه د ځان لپاره په دغو برخو کي د بېلګي او اسوه په توګه غوره کړو.

همداراز دا د يوه مؤمن لاربسود ځانګړتيا ګڼل شوې چي له دښمن سره به ئې چلند پرېکنده او قاطع وي، خپل برائت، نه پخلا کېدونکې دښمني او عداوت به له دښمن او د هغه تګلارو، سياستونو او افکارو سره اعلانوي، قرآن په دې اړه فرمايي:

[illegible]

[illegible]

[illegible] ...

الممتحنه: ۴

يقيناً چي تاسو ته د ابراهيم او هغو کسانو (په شخصيت او دريځونو) کي ښکلې اسوه او بېلګه ده چي له ده سره ملګري ول، هغه مهال چي خپل قوم ته ئې وويل: له تاسو او له هغه څه چي له الله پرته ئې عبادت کوئ برئ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې زاره يو، له تاسو (او ستاسو له دين نه) انکار کوو، او زموږ او ستاسو ترمنځ تلپاتې دښمني او کرکه راپيدا شوې، تر هغه چې تاسو پر يوازني الله ايمان راوړئ...

يعني له دښمنانو نه په بې زارۍ او برائت کې او د هغوی د تګلارو او افکارو په خلاف د مستمر او تلپاته عداوت او کينې په اعمال او اعلان کې بايد ستاسو ستر لارښود ابراهيم عليه السلام او مؤمن او موحد ياران ستاسو لپاره بېلګه او اسوه وي.

په صداقت، په خپلو ژمنو وفا، تقوی او پرهېزګارۍ، له الله تعالی وېره، د الله پر بندګانو زړه سوی او ترحم، پر خپل جائز حق قناعت، د حدودو او ضوابطو مراعات، د خپلو مسئوليتونو او وجايبو په اړه التزام، د دښمن په وړاندې عدم مداهنت، صبر او استقامت، جرأت او شهامت، د ګواښونو او فشارونو په وړاندې له خضوع او تسليمېدو ډډه... په دې ټولو کې بايد امير او لارښود د نورو لپاره قدوه او اسوه وي.

۵ـ يوازې له الله تعالی د اجر او بدلې طمعه

قرآن د صالح مشرتابه له مهمو مواصفاتو څخه دا صفت ګڼي چې هغه له خپلو پلويانو او مخاطبينو نه د هيڅ بدلې او معاوضې طمعه نه لري، دا وينا د ټولو پيغمبرانو عليهم السلام ګډه وينا بولي چې خپلو مخاطبينو ته ئې ويلي: له تاسو هيڅ بدله او معاوضه نه غواړو، د اجر طمعه مو يوازې له رب العالمين څخه ده، لکه چې فرمايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

bqà}G? Ŵ& ìxÎ» ¹ Ndqä & Nç; A$% ©} ÇÍÈ ûüÎ™ö3%$Šq30 ©M/¤ .

$Br ÇÍÈ Ìqã‹Ûr ©$(qà)?$u ÇÎÈ ®üB& Aqß‘ N3 ’Î) ÇÍÈ

ÇÎÈ ûüÏ=»èø9$# É‘ 4’ã wÎ) “ Ìô & bÎ) @ & ôÏB Ìøã N3èó™&

الشعراء: ۱۴۱ ـ ۱۴۵

ثموديانو پيغمبران تکذيب کړل، کله چي د دوی ورور صالح ورته وويل: آيا تقوی نه کوئ؟ يقيناً چي زه ستاسو لپاره امين استازی يم، نو له الله ووېرېږئ او زما اطاعت وکړئ. او له تاسو نه پرې اجر نه غواړو، زموږ اجر خو يوازي پر رب العالمين دئ.

د يوه زړه ور او مجاهد مؤمن قصه زموږ مخي ته ږدي چي د خپل قوم په وړاندي ئې هغه مهال له پيغمبرانو نه په مېړانه او جرأت سره دفاع وکړه چي قوم تکذيب او په مرګ ئې وګواښل، فرمايي:

šú üÎ™ö3%$(qãÎ7$Éq) »f A$% 4ëó„ ®ã ‘ pZƒ‰J9$# Á% ôÏB ä!`r

ÇÊËÈ brß‰GôB Nèdr #Ìô & /3è=ó„ ž w `B (qãÎ7$ÇÊÈ

يس: ۲۰-۲۱

او د ښار له لري پلوه يو سړی په تلوار سره راغی؛ وئې ويل: اې زما قومه! د دغو پيغمبرانو متابعت وکړئ، د هغه چا متابعت وکړي چي هيڅ بدله او معاوضه درنه نه غواړي او هدايت شوي دي.

په مکرره او پرله پسې توګه او د اکثرو پيغمبرانو عليهم السلام په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه د دغه صفت يادونه ښيي چي دا د مشرتابه له اهمو مواصفاتو څخه دئ چي بايد د لاربښود او مشر په انتخاب کي ئې په جدي توګه په پام کي ولرو، او هغه څوک د مشر او امير په توګه غوره کړو چي له خلکو نه د هيڅ مادي او معنوي بدلې او اجر طمعه ونه لري، نه د ستاينې طمعه او نه ځان او خپلې کورنۍ ته د کوم امتياز ترلاسه کولو طمعه، مشري بايد يو مسئوليت وګڼي نه يو امتياز، له دې احساس سره دا دنده په غاړه واخلي او دا مسئوليت قبول کړي چي د الله تعالی مظلومو او بې وزلو بندګانو ته خدمت وکړي، د مظلوم مرسته وکړي او ظالم پر خپل ځای کښېنوي، د حق بيرغ اوچت کړي او د باطل ټغر ټول کړي، نه دا چي دې مقام ته په رسېدو سره ځان تر نورو لوړ او غوره وګڼي، په جامه، خوراک، مسکن او د ژوند په نورو برخو کي امتيازات ترلاسه کړي او په بيت المال کي د ځان او خپلې کورنۍ په ګټه تصرف ځان ته روا او جائز وګڼي.

قرآن د فرعون د قصې په يوې برخي کي دا صفت په دوو څېرو کي د دوه ډوله زعامتونو په اړه داسي انځوروي:

ÍÉ»dr ŽÇË ã7ù ’Í § ŽÛ& Éö)»ƒ A$% ¾ÏhËö% ’Î ãöãèÏ 3“ Š$Rr

#‹»d ôË Žöz $R& Q& ÇÎÈ brŽÇ7œ Ÿxù& ÓÉs? `Ë “Ï¶ ãgR$

A dŒ `Ë ×ÈÕ& Ïøã ’Åéwö ù ÇÊÈ ßüÎãŠ3ƒ Ÿr öüĝB qè “Ï%$

ççã$Û'ù ¼çBö% #‚ , GŠ$ ÇÌÈ šú üÏÎ)ãè 6 Í»=J$ çèB ä!` #&

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرعون په خپل قوم کي په جګ غږ وويل: اې زما قومه! آيا د مصر پاچايي زما نه ده؟ او دا ويالې چي زما (تر واکمنۍ لاندي هېواد کي) بهېږي، آيا نه ئې ګورئ؟ آيا زه غوره يم او که دغه چي سپک دئ او په وضاحت سره خبره نشي کولی؟ ولي د سرو زرو لاس وندي نه دي پرې اچول شوي او ولي ئې خوا ته فرشتې (د ده د ساتونکو په توګه) نه دي ورسره راغلې؟ نو خپل قوم ئې وغولولو او د ده اطاعت ئې وکړ، يقيناً چي دوی فاسق وګړي ول.

ګورئ چي فرعون ځان د مصر بلامنازع ټولواک ګڼي، د مصر ټولي شتمنۍ، زمکي او نهرونه خپل شخصي مايملک ګڼي، د هر ډول تصرف حق ځان ته ورکوي، تر موسی عليه السلام په دې دليل ځان غوره او د مشرتابه لپاره وړ بولي چي هغه خوار او نادار دئ، نه خلک د ده په خبرو پوهېږي او نه دئ خپله خبره په وضاحت سره کولی شي، فاخره جامې نه لري، د سرو زرو لاس وندي چي د پاچايۍ نښه ګڼل کېږي نه لري او خوا ته ئې مسلح ساتونکي نشته!!

پيغمبر عليه السلام له زکات او صدقاتو نه چي د اسلامي دولت د عايداتو اساسي منبع ده؛ د ځان او خپل ټبر لپاره استفاده تحريم کړې، خلکو ته به ئې ويل: ستاسو په مالونو کي د فقيرانو او مسکينانو لپاره داسي ټاکلی (حق) دئ چي ستاسو له شتمنو به ئې اخلم او ستاسو په فقراوو به ئې وېشم او هيڅ څه به د ځان لپاره نه ترې ګرځوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قربانۍ او له خطرونو او ګواښونو سره د مقابلې لپاره به ئې خپل نږدې اقارب راوړاندې کول، هغوی ته به ئې ویل چې مخکې راشي او په لومړي خط کې ودرېږي، خو د امتیازاتو د وېش په مهال به ئې هغوی ته ویل: پر خپل جائز او محدود حق اکتفاء وکړئ، زکات او صدقاتو ته طمعه مه کوئ، د بیت المال اړوند اموال به ئې امانت ګڼلو او د الله تعالی په لار کې به ئې لګولو، په اړو مستحقینو به ئې وېشل او د ځان لپاره به ئې هیڅ څه نه ترې اخیستل، د ځان لپاره ئې د فقیرانو په څېر ژوند غوره ګڼلو او فرمایل ئې:

الفقر فخری.

د فقیرانو په څېر ژوند زما لپاره د فخر خبره ده.

میاشتې میاشتې به تېرې شوې او د ده په کور کې به د ډوډۍ د پخلې لپاره اور نه وو بل شوی، د کورنۍ غړو او خپلوانو ته به ئې ویل: له صدقاتو نه څه مه اخلئ، تاسو ته روا نه ده چې له هغه څه استفاده وکړئ چې نورو خپل مالونه پرې پاک او تزکیه کړي.

په روایاتو کې راځي چې یو مهال ډېر اسیران مدینې ته راوستل شول، د پیغمبر علیه السلام ګراني لور فاطمې رضي الله عنها چې لاسونه ئې په مېچنې تناکي شوي وو له پیغمبر علیه السلام نه د یوې خادمې غوښتنه وکړه، پیغمبر علیه السلام په ځواب کې ورته وویل: آیا تر دې غوره شئ درونه ښیم؟ او هغه دا چې په تسبیح، تحمید او تکبیر لګیا اوسه او له الله تعالی مرسته غواړه، ښځګه تا ته خادمه درکړم په داسې حال کې چې اهل صفه له لوږې ډېرې په خپل نس تېنګې تړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر په معرکه کي هغه مهال چي د قریشو درې نومیالي جنګیالي له صفه میدان ته راووتل او له مسلمانانو نه ئې د مبارزې لپاره د حریف غوښتنه وکړه، پیغمبر علیه السلام خپل درې نږدې خپلوان؛ حمزه رضی الله عنه د ده تره، علی رضی الله عنه او عبیده بن حارث رضی الله عنه د ده د تره زامن د دښمن مقابلې ته وړاندي کړل.

قرآن رسول الله صلی الله علیه وسلم ته لارښوونه کوي چي خپل نږدې اقارب انذار کړه په داسي حال کي چي د خپلو مؤمنو پلویانو په اړه باید تواضع ولرې، د دې لارښووني او امر په اهمیت هغه مهال ښه پوهېدی شو چي د غیراسلامي نظامونو د واکدارانو له کړنو سره ئې مقایسه کړو او وګورو چي په دغو ټولنو کي ستري ستري ستونزي د چارواکو د حوارینو او خپلوانو له تصرفاتو راولاړېږي، هغه چي په ټولني کي امتیاز لرونکې مفت خوره ډله ترې جوړه شي. لکه چي د مفسد ظاهرشاه د اقتدار په وخت کي هر محمد زایی ته (سردار) ویل کېدل، د هېواد هر ګوټ ته چي به ولاړې او مجلل قصر، ښېرازه زمکه، ښکلی بڼ به دي ترسترګو شو او وبه دي پوښتل چي دا د چا دئ؟ دا ځواب به درکړی شو چي د شاهي کورنۍ د فلان غړي او یا د فلان درباري پیر!!

قرآن فرمايي:

7 è7?$ÇJï 7 n$Z_ ðÙ ÿz$r ÇÉÈ šú üÎ•%Ç $ 7 ?Ž•Ëã ðÉR&r

bqèJè? $ßJÎ ûüÍ‹/ ’Î) @ãù 8øÁã ÞÎû ÇÉÈ šú üZBs3$ `Ï

(c) ketabton.com: The Digital Library

الشعراء: ۲۱۴-۲۱۶

او نږدې خپلوان دي وویروه او خپل وزر دي هغو مؤمنانو ته ټیټ لره چي ستا متابعت ئې کړی، خو کي ئې له تا نه سرغړاوی وکړ ورته ووایه: زه له هغه څه بې زاره يم چي تاسو ئې کوئ.

پیغمبر علیه السلام په خپلي خوا کي هغو خلکو ته ځای ورکاوو او تر نورو ئې وړاندي کول چي تر ټولو ئې زیاته مالي او ځاني قرباني ورکړې وه او له الله تعالی پرته له هیچا ئې د کوم امتیاز طمعه نه درلوده، بلکي هري بلي قربانۍ او ایثار ته چمتو ول.

موږ په غیر اسلامي نظامونو او منحرفو سیاسي احزابو او ډلو ټپلو کي ګورو چي د چارواکو بطانه او د مشرانو حواریین له زیاتو امتیازاتو برخمن وي، د دولت او حزب امکانات د همدغو په لاس کي لوېږي، هر یو ئې د دې لپاره غواړي لوړ ولاړ شي، زعیم ته ځان نږدې کړي او دربار ته لار ومومي چي تر نورو زیات او فوق العاده امتیازات ترلاسه کړي، د دوی له نظره د حزب امکانات په لومړي ګام کي او تر نورو مخکي باید د شوری پر غړو او مشر ته پر نږدې ملګرو ووېشل شي، که داسي ونه شي او د کوم مشر په خوا کي د دوی غوښتني تأمین نشوې؛ تري بېلېږي او د بل داسي چا په خوا کي ودرېږي چي جیب ئې ورډک او خوله ئې ورخوږه کړي!! په افغانستان کي چي کومي ډلي د امکاناتو د پرخوالي او زیاتوالي او هغه مهال جوړي شوې چي د جهاد په نامه له ټولي نړۍ نه امکاناتو او امتیازاتو د افغانستان په لوري مخه کړه، ټولي ئې له دغسي خلکو جوړي شوې، ډېرو

(c) ketabton.com: The Digital Library
دروازو ته ودرېدلي، له ډېرو سره ئې بيعتونه کړي او مات کړي، له هيچا سره ئې په خپلو ژمنو وفا نه ده کړې!!

۶.توکل

د مبارزې په لوړو او ژورو او د ژوند په پېچومو او کږلېچونو کي کله کله حتماً داسي مراحل رامنځته کېږي چي مؤمن دعوتگران او د آزادۍ او عدالت د لاري مبارزان دې ته اړ کېږي چي مادی محاسبات له پامه وغورځوي، په بشپړه توگه او يوازي پر الله تعالی توکل وکړي، له ضعف او ناتوانۍ سره سره او په خپلو محدودو وسايلو سره د ځواکمن دښمن مقابلې ته چمتو شي، په ډېر بدو شرايطو کي د صبر او استقامت لمن ټينگه ونيسي، پر الهی تائيد او حتمي بريا باور ولري، د لاري او سنگر ملگرو ته ډاډ او اطمئنان ورکړي، حوصلې ئې لوړي او هيلي ئې ژوندۍ وساتي، له يأس او نااميدۍ ئې وژغوري، په داسي سختو شرايطو کي يوازي يو متوکل، ډاډمن او د الله تعالی تأييد او نصرت ته هيله من مشر او لارښود کولی شي د اسلامي نهضت طوفاني کښتۍ د سختو ورځو په څپانده سيند کي ساحل ته ورسوي. قرآن له مصر نه د موسی عليه السلام او بني اسرائيلو د هجرت او د فرعون د فوځونو له لوري د دوی د تعقيب په قصې کي مونږ ته د اسلامي صف د لارښود دغه ځانگړتيا انځوروي او وايي: کله چي موسی عليه السلام او د سفر ملگري ئې له بحر سره مخامخ شول، شا ته ئې وکتل چي د فرعون مجهزي لښکري ورنږدې شوې، د نجات لار او امکان په نظر نه ورتلو، د محاصرې له وېري سخت مضطرب او پرېشانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ول، موسی علیه السلام ته راغلل او وئې ویل: موږ محاصره شوو، د فرعون د سپایانو په منګولو کې پرېوتو، د نجات لار نلرو، ... موسی علیه السلام هغوی ته اطمئنان ورکوي او قرآن دا جریان داسې بیانوي:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] الشعراء: ۶۰ـ ۶۷

نو د لمر خاته پر مهال ورپسې شول او کله چې دواړو ډلو یو بل سره ولیدل د موسی ملګرو وویل: شک نه شته چې موږ وموندل شوو (دا دی موږ ته راورسېدل)، وئې ویل: داسې نه ده؛ یقیناً چې زما رب راسره دئ، هغه به حتماً (د نجات) لار راښیي، نو موسی ته مو وحي وکړه چې دا سیند په عصا ووهه، نو وچاود او هره برخه ئې د ستر غره په څېر (پر ځای ولاړه) وه، هغه ځای ته مو وروستني هم رانږدې کړل او موسی او ټول هغه کسان مو وژغورل چې له ده سره ول، بیا مو وروستني غرق کړل، یقیناً چې په دې کې ستره نښه ده او ډېری ئې ایمان راوړونکي نه ول او یقیناً چې ستا رب مهربان عزتمن دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گورئ چي موسی علیه السلام په هغه سخت حالت کي چي له هري خوا لار پرې بنده، د دښمن مجهز فوځ ئې تر شا، مخي ته بحر حایل او ملګري ئې هم وېري اخیستي، خو دی په همدې حالت کي ډاډه او مطمئن دئ او د الله تعالی مرستي ته سترګي په لار او د همدغه ډاډ او اطمئنان په وجه الله تعالی ورته وفرمایل: اوس نو دا بحر په خپلي عصا ووهه، یعني دا الهي مرسته د هغه ډاډ او اطمئنان نتیجه وه چي موسی علیه السلام وښوده او خپلو ملګرو ته ئې وویل: ګمان مه کوئ چي موږ ونیول شوو او د دښمن په لاس کي پرېوتو!! الله تعالی راسره دئ؛ هغه زموږ د ژغورني ذمه وار دئ!!

د پیغمبر علیه السلام په اړه فرمایي: کله چي له مکې نه هجرت ته اړ شو، دښمنان له ایستلو تورو سره ورپسې شول، ابوجهل د ده د وژلو لپاره د سلو اوښانو د انعام ذمه وهلې وه، د مکې خوا ته د ثور غره یوې سمڅي ته ئې پناه یووړه، دښمنان ایستلې توري په لاس د سمڅي خولې ته رانږدې شول، د سفر یوازنی ملګری ئې؛ ابوبکر صدیق رضی الله عنه پرېشان وو او پیغمبر علیه السلام ته ئې وویل: که دښمن خپلو پښو ته وګوري موږ ویني! خو پیغمبر علیه السلام په ټول ډاډ او اطمئنان سره هغه ته وایي:

¼ç‰ƒ&r Ïhøã ¼çG^‹Å6 ™ ª!$ A“R'ù $YèB ©!$ žc Î) ÷b“tB Ÿw ...

4?ø‹¡ 9$# (ãyŸ2 šú ïÏ%©!$# pJÎŸ2 Ÿ@è_r $dr•? N© 5qãfÎ

التوبه: ۴۰ ÇÍÈ OŠÅm ÷ƒÍ•ã ª!$#r $‹èŠÏ%©!$#št Ïf «!$# pJÎŸ2 r

... غم مه کوه، یقیناً چي الله له موږ سره دئ، نو (د همدې په وجه) الله خپله ډاډېینه پرې نازله کړه او په داسي لښکرو ئې د ده ملاتړ وکړ چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو نه لیدل او د کافرانو شعار ئې ټیټ کړ او د الله شعار خو (تل) لوړ دئ، او الله باحکمته غالب دئ.

یعني په دې پېښې کي د دښمن ماتې، خپلو موخو ته نه رسېدو کي او د پیغمبر علیه السلام په هغه روڼ مستقبل کي چي د همدې هجرت په وجه د ده او د اسلام په برخه شو؛ هغه ډاډ او اطمئنان لویه او اساسي ونډه درلوده چي پیغمبر علیه السلام د الهي معیت او تائید په اړه درلود او د دغي پېښي په دوران کي ئې عملاً وښود.

۷ـ شجاعت

د مشرتابه لپاره بل ضروري صفت دا دئ چي هغه به له حق نه په دفاع کي لازم شجاعت لري، د شر او فساد د ځواکونو غولوونکی او هیبتناک ظاهر به د ده په زړه کي وېره او خوف نشي راولاړولی، د دښمن ګوابښونه او ګوت څنډني به ئې نشي وېرولی، د پرېکړو پر مهال به له خوف او وېري سره مشوره نه کوي، دا صفت پر الله تعالی او الهي مقدراتو له پاخه ایمانه راولاړېږي او له سختو ورځو، هیبتناکو پېښو او وېروونکو لوړو ژورو نه د تېرېدو په ترڅ کي په یوه مؤمن او خدای پال بنده کي وده مومي، څوک چي له داسي مرحلو څخه نه وي تېر شوی او له سختو آزموینو سره نه وي مخامخ شوی او د زړه ورتیا او شحاعت جوهر په کي نه وي پوخ شوی د یوې اسلامي ټولني او مجاهد ټولي د زعامت او مشرۍ وړتیا او اهلیت نه لري. قرآن په همدې ارتباط د ابراهیم علیه السلام په اړه فرمایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

Ä $Y-Ï 7 ae% ` 'ĵ A$% £gB?'ù M»KÎ3Î ¼qš" O¿Ü°•ĵ #?F$ËÎr

ÇËÍÈ ûüÜÎ»a9$ "Ÿ‰ĝã ƒA$Z ƒ Ÿw A$% ÓÉíe `Ër A$% BBÎ

البقره: ۱۲۴

او کله چې خپل رب ئې ابراهيم (عليه السلام) په څو خبرو وآزمويلو، کومي چې هغه ترسره کړې، وئې فرمايل: زه خو دي د خلکو لپاره د يوه امام او پيشوا جوړونکی يم، وئې ويل: او زما له اولاد نه هم، وئې فرمايل: زما ژمنه ظالمانو ته نه رسېږي.

ابراهيم عليه السلام له ګڼ شمېر الهي آزموينو سره مخامخ شو، د پلار او قوم مخالفت، زندان ته تګ، په اور کې لوېدل، هجرت او وطن پرېښودل، د مکې په وېروونکې وچې بيديا کي هاجر او اسمعيل يوازي پرېښودل، د اسمعيل په ذبح کولو ګمارل کېدل، ... هغه په ټولو دغو الهي آزموينو کي بريالی شو، د دې بريا بدله او جزاء دا وه چې د خلکو د امامت او مشرۍ مقام ئې په برخه شي، الله تعالی ورته وفرمايل چې اوس نو ته د خلکو د امامت وړ يې، دا مقام تا ته سپارم. تمنا ئې وکړه چې کاش د خلکو د لارښووني دا مقام د ده د اولاد هم په برخه شي! الله تعالی وفرمايل: زما په دې فرمان کي ظالمان نه دي شامل، ظالمان که څه هم ستا زامن وي د دې جليل مقام وړ نه دي.

ډېره عجيبه او د حيرانتيا وړ خبره ده چې دلته هم ځينو کسانو د دې په ځای چې دا ابتلاءات همغه وګڼي چې په قرآن کي راغلي، برعکس د نوکانو د قطع کولو او د اضافي ويښتانو د خرييلو په څېر څو کارونه ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼي!!

قرآن د ابراهیم علیه السلام د عدم خوف څرنګوالی د ده په هغه ځواب کي زموږ مخي ته ایښی چي خپل مشرک قوم ته ئې ورکړ، فرمايي:

$B ß$ %{& Ìwr Ç1‰d ô‰r «!$$'Î 'Îþq`f_tBr& A$% ¼çmãq%¼çmS_!nr

$¸Jü ãó« @à2 'În ì År $Ìø© 'În ä$±„ b& Hwj ýjïÎ šc qäÎô©è

šc qè$/B Ÿwr Nçqò2 Žõ& $B ß$ %{& #ø Ÿ2 r ÇÑÈ brã Ž2 ‹F? Ÿxù&

Èe)ƒ ì yÿ$“ 'ù $ŸÜù3Ÿ Nà6 øæ ¾ïÎ Aí\ãN9 $B «!$$Î Oçøž õ& Nä3Ræ

ÇÑÈ šc qß-è? Læ®ä bÎ ÇbF[$$Î ', m& الانعام: ۸۰ـ ۸۱

او قوم ئې ورسره شخړه وکړه، (ورته) وئې ویل: آیا د الله په اړه راسره لانجه کوئ؟ حال دا چي په یقیني توګه ئې زه هدایت کړی یم او زه له هغه څه څخه نه وېرېږم چي تاسو ئې (له الله سره) شریکوئ، مګر (له دې وېرېږم چي) زما رب کوم څه (ضرر راته) وغواړي، زما رب په ټولو شیانو علماً احاطه کړې ده (په هر څه پوهېږي)، نو آیا پند نه اخلئ؟!

د دې مبارک آیت په اړه لاندي خبري په پام کي ولرئ:

- دا آیت ښيي چي د ابراهیم علیه السلام مخکنۍ ویناوي له قوم سره د محاجې او استدلال په دوران کي شوې، د استفهام په توګه ئې کړې، هغوی ته ئې ویلي چي آیا زما رب دا ستوری دئ، که دا سپوږمۍ او لمر؟
- قوم ته وايي: آیا د الله په اړه راسره لانجه کوئ؟ حال دا چي په یقیني

(c) ketabton.com: The Digital Library

توگه ئې زه هدايت کړی يم، ما خپل دلايل درته ووېل، زما د لاري په حقانيت کي د شک او ترديد هيڅ مجال نه دئ پاته.

- ما له خپلو معبودانو مه وېروئ، ستاسو له معبودانو هيڅ وېره نه لرم، وېره مي يوازي له دې ده چي الله تعالی کوم ضرر راته وغواړي، که ئې زما په هکله د کوم ضرر او تاوان اراده وکړه، نو هغه ئې په وجه او سبب او دا چي څه مصلحت به پرې مرتب کوي، ډېر ښه پوهېږي.
- آيا پند نه اخلئ، آيا دغه دلايل درته کافي نه دي؟!

۸- د الله تعالی په لار کي د اذيتونو ګالل

دې ته په پام سره چي قرآن د ټولو پيغمبرانو عليهم السلام په اړه فرمايي چي د الله تعالی په لار کي ئې ستونزي او کړاوونه ګاللي، له مخالفتونو سره مخامخ شوي، د مخالفينو له لوري اذيت شوي، هجرت ته اړ شوي، ملګري ئې ځورول شوي... دا ښيي چي د الله تعالی په لار کي د اذيتونو ګالل هم د مشرتابه له مواصفاتو څخه دئ، پيغمبر عليه السلام فرمايي: هيڅوک د پيغمبرانو په اندازه د الله تعالی په لار کي نه دئ اذيت شوی او هيڅ پيغمبر زما په څېر نه دئ ځورول شوی، څومره چي انسان الله تعالی ته ډېر نږدې وي ابتلاء او آزمويني به ئې همدومره ستري وي.

لکه څنګه چي لوړ شخصيتونه د دوی له ذاتي مواصفاتو نه پېژندی شو؛ همداراز ئې د دوستانو او دښمنانو له مخي او له دوی سره د دښمنانو د چلند د څرنګوالي له مخي پېژندی شو، څوک چي د شر او فساد ځواکونو له شديد مخالفت سره مخامخ وي، دښمن د هغه په ضد تر نورو زيات عناد

(c) ketabton.com: The Digital Library
او خصومت څرګندوي، تر نورو ئې زيات خطرناک ګڼي، په خپلو تبليغاتو کي تر نورو زيات د ده په اړه ترخه ژبه کاروي، او په هري تبصرې کي ئې د غضب او کينې نښي له ورايه برېښي، څوک چي د دښمن له لوري تر نورو زيات اذيت کېږي؛ په حقيقت کي د دښمن حساسو سترګو په ده کي هغه څه ليدلي چي بايد وېره ترې ولري او خطرناک ئې وګڼي، هغه ورتياوي ئې په کي ليدلې دي چي له لري او د دښمن په سترګو ليدی شي نه له نږدې او د دوستانو په سترګو، دښمن ئې په ښه توګه احساسولی شي نه دوست. ښه او صالح دوستان هم د يوه صالح او ښه شخصيت د ښو ځانګړتياوو نښه ګڼل کېږي، غوره او نېک شخصيتونه تل ښه او صميمي دوستان او شديد نه پخلا کېدونکي دښمنان لري، د ټولني نېکان ئې ملګرتيا کوي او مفسدين ئې نه پخلا کېدونکې دښمنۍ ته ملا تړي، او تل د دښمنانو له شديد مخالفت او اذيت سره مخامخ وي. په همدغو کړاوونو او اذيتونو کي وروزل شي، پاخه شي، کمال ته ورسېږي او ستر ستر شخصيتونه ترې جوړ شي. کړاوونه او ستونزي په انسان کي هغو صفاتو ته وده او ځلا ورکوي چي له بلي لاري او په بل څه نه ښېرازه کېږي او غوټۍ ئې نه غوړېږي.که ګورو چي ټول پيغمبران عليهم السلام د الله لوري ته په دعوت کي له سختو اذيتونو، مخالفتونو، آزموينو، ستونزو، کړاوونو، ځورونو او هجرتونو سره مخامخ شوي، زندانونو ته تللي، دوی او ملګري ئې په شهادت رسېدلي، د اور په کَندُو کي اچول شوي، ... دليل ئې همدا دئ چي مخکي مو ورته اشاره وکړه، پيغمبر عليه السلام فرمايي: کله چي الله تعالی وغواړي يوه ډله د دوستانو او محبانو په توګه غوره کړي نو له

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتلاءاتو سره ئې مخامخ کړي چي د هغوی په وړاندي صبر وکړي (او د همدې صبر په نتیجه کي) د الله تعالی د دوستۍ وړ شي.

څوک چي د ناز او نعمت له بستره اقتدار ته ورسېږي یزید ترې جوړېږي او څوک چي د ابراهیم علیه السلام په څېر د الله تعالی په لار کي د ابتلاءاتو او آزموینو په وړاندي صابر او صامد پاته شي؛ زړه سواند لاربنود او د آزادي غاړو امام ترې جوړ شي.

۹ ـ د خلکو د هدایت تلوسه او د ملګرو په اړه زړه سوی:

د خلکو د هدایت په اړه شدید حرص، له ذلت او ضلالت نه د دوی د ژغورني ژوره تلوسه، د لاري د ملګرو، همسنګرو او همسفرو په اړه رحمت او زړه سوی درلود ل د یوه صالح او مؤمن مشر له ځانګړتیاوو څخه دي، د یوه اسلامي صف تر ټولو مهم او اساسي هدف د الله تعالی لوري ته د خلکو بلنه او د حق او حقیقت لوري ته د خلکو لار ښوونه ده، په ټولو هڅو او هلو ځلو کي که دا سیاسي او اجتماعي وي، یا فکري او فرهنګي او یا اخلاقي او نظامي ؛ دا باید په پام کي وي او د هر تحرک موخه چي خلک له کفر، شرک او جهل څخه ژغورل شي، له تیارو وو ځي، د نور او رڼا لوري ته هدایت شي، د ظلم او فساد ټغر ټول شي، عدالت او برابري تأمین شي، حق غالب شي او باطل له منځه ولاړ شي. پیغمبر علیه السلام ؛ علي رضي الله عنه ته فرمایي: که یو انسان ستا په لاس هدایت شي؛ دا تا ته تر دې ډېر غوره دئ چي دا زمکه د سرو زرو وي، ستا په واک کي وي او ته ئې د الله په لار کي وقف کړې!! د اسلامي صف او د هغه د مشرتابه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخصیت کي بایـد دا ځانګړتیـا او خصوصیت بـارز او ځلانـده وي او پـه دې اړه د دوی تلوسه باید د حرص تر پوړي لوړه او پیاوړې شي، زعیم ئې باید داسي څـوک وي چـي د ځلـو مؤمنـو همسـفرو او همسنـ ګرو پـه اړه ئې زړه سوی، مینه او پېرزوینه دومره وي لکـه د یـوه مهربـان پـلار مینه لـه خپل صـالح اولاد سـره، د دوی تربیـې او روزنـي تـه بایـد جـدي توجـه او اهتمـام ولري، د و ړو وړو اشتباهاتو پـه وجه ئې لـه ځلـي خـوا ونـه ر ټـي، او د سخت زړو په څېر ورسـره چلنـد ونـه کـړي، قـرآن د پیغمبـر علیـه السـلام پـه اړه فرمایي:

ëÈ ƒìm Óšã $B ìøã î ƒ/ Ìã Ïàë6 Åŷ ôÏ Ñ^ qÏ‘ Ïà2 ä! ` ô)9

التوبه: ۱۲۸ ÇÊÑÈ Òšm§‘ Ô$ râ‘ šú üÏZÏB÷sßJø9$$Î/ Ïàë6 øæ

یقیناً چي تاسو ته ستاسو له منځه داسي پیغمبر درغی چي پر ده هر هغه څه ګران تمامېږي چي تاسو ځوروي، ستاسو پر (هدایت او لاربنووني) حریص دئ او د مؤمنانو په اړه ډېر زړه سواند او مهربان.

د درد او مسئولیت دغه احساس، د خلکو د هدایت او لاربنووني ژوره تلوسه، د مؤمنانو په اړه زړه سوی او مهرباني همغه دروند پېټی جوړ کړی وو چي د پیغمبرعلیه السلام پر اوږو ئې داسي دروندوالی کاوو چي نږدې وه د دې اولوالعزم پیغمبر ملا ماته کړي.

همدا راز فرمایي:

É‹Îî ÿ)$$Î/ á‹Îî $âù |MYä ø)r Nß9 |MZÏ «!$ `ÏiB ×pJôm‘ $JÎù

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÍÐF[$'Î ÑÏdÍr$©r Ñç ÿÿóÇó$r ÑÏjã B# ã$Ü 7ïqm ôÏB {qÒÿR]w

ÇÊÎÒÈ û,Ÿ]qG3ß$ = ïã ©$bÎ «!$'?ã @©qGù Mb•ã #Œtù

آل عمران:۱۵۹

نو د خپل رب د رحمت په وجه ورته نرم شوې او که ته بدخولی او سخت زړی وی، نو ستا له شا و خوا به خواره شوي وو، نو دوی ته عفو وکړه، بخښنه ورته وغواړه او په کارونو کي مشوره ورسره کوه، او چي عزم دي وکړ بیا خو په الله توکل وکړه، یقیناً چي الله توکل کوونکي خوښوي.

۱۰. حساس ضمیر

داسي حساس ضمیر چي د ظلم، فساد او گناه په لیدو سره وپاربږي، د انحرافاتو په وړاندي ساکت او بې تفاوته پاته کېدا او بې اعتنائي ونشي زغملی، د مظلوم او محروم انسان په لیدو سره ئې زړه سوی او ترحم تحریک شي او د هر محتاج انسان لیدنه په هغه کي د مسؤلیت احساس راوپاروي، د مظلوم مرستي ته ئې چمتو کړي او د اړ او محتاج انسان لاس نیوي ته ئې وهڅوي، دا د یوه صالح او مؤمن لاربښود بله ځانگړتیا ده چي قرآن ئې زموږ په وړاندي د پیغمبر علیه السلام په شخصیت کي داسي انځوروي:

... ëÖtã $B ÏøŠã fƒÎÍã ... التوبه: ۱۲۸

څه چي تاسو ځوروي پر ده گران تمامېږي،

یعني د هر هغه حالت په لیدو سره متأثر او غمجن کېږي چي خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوروي او له کړاو سره ئې مخامخ کوي، دا د ځان مسئوليت ګڼي چې خلک له دې حالته وژغوري. قرآن دغه صفت د موسی عليه السلام په شخصيت کې په دوو مواردو کې داسي انځوروي:

È#ã ‘ $kŽü ‰_qù $gîd& ôÏB 7#ÿî Èüm 4?ã pZ‹ÿ‰J$$ ©zŠr

`ÏB “Ï%©$ çW»óGŠ$ ¾ÍÍr‰ã ôÏB #‹»dr ¾ÏnÍè‹Ï© `ÏB #‹»d ÈXÏFçƒf

A$% ïnøã 4Ó)ù 4›qã ¼çŠ.qù ¾ÍÍr‰ã ôÏB “Ï%©$ ’?ã ¾ÏnÍè‹Ï©

ÇÊÎÈ ûüÎ7B @ÅÒB Arã ¼çRÎ) ÇÜø‹±9$È@Hå ôÏB #‹»d القصص: ۱۵

او په داسي حال کي چي ښار ته ننوت چي استوګن ئې غافل (د شپې يا غرمې په خوب ويده) ول، ناځاپه ئې دوه سړي وليدل چي په خپلو کي په جګړه بوخت دي، دا يو ئې د ده د ډلي او دا بل ئې د ده له دښمنانو څخه، نو هغه چي د ده له ډلي څخه وو د هغه چا په خلاف ئې د مرستي نعره وروکړه چي دښمن ئې وو، نو موسی څپېړه ورکړه او په همدې سره ئې د هغه کار پای ته ورساوو (مړ ئې کړ)، وئې ويل: دا د شيطان کړنه وه، يقيناً چي هغه څرګند بې لاري کوونکی دښمن دئ.

په داسي حال کي چي دغه مهال موسی عليه السلام د شاهي کورنۍ غړی ګڼل کېدو، له ځانګړي احترام او عزت نه برخمن وو، خو چي ښار ته ننوځي او دا صحنه ګوري چي يو ظالم قبطي پر يوه مظلوم بني اسرائيلي تېری کوي، وهي ئې او هغه له ده نه د مرستي غوښتنه کوي، خو موسی عليه السلام خپل اجتماعي مقام ته په پام سره له دې صحنې په بې اعتنائي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشي تېرېدی، حساس ضمیر او قوي عاطفه ئې دې ته نه پرېږدي چي مخ بلي خوا ته واړوي او په بې اعتنائي سره له هغه ځایه تېر شي، عدم مداخله او له مظلوم سره مرسته نه کول د خپل ایمان او غیرت منافي ګڼي، ورووړاندي کېږي، له مظلومه دفاع کوي، داسي دفاع چي د ظالم قبطي په مرګ پای ته رسي.

قرآن ورپسې هغه صحنه زموږ مخي ته ږدي چي موسی علیه السلام له دې پېښي وروسته له مصره تښتي، د مدین په لور خوځي، له څو شپو ورځو مزل وروسته په مدین کي د یوه څا په غاړه شپانه ګوري چي راغونډ دي او خپلي رمې خړوبه کوي، ستړی ستومانه دئ، د یوې وني سیوري ته کښېني، د یوه ډاډمن پناځي په لټه کي دئ چي د فرعون له تعقیبه خوندي شي، ناڅاپه ئې سترګي پر دوو نجلیو لګېږي چي له شپنو لري، یوې ګوښې ته حیراني ولاړي دي او خپله رمه ساتي، د هغوی پرېشاني ئې دې ته اړ کوي چي ورشي او ترې وپوښتي چي د پرېشانۍ سبب ئې څه دئ او ولي د رمې راوستو ته اړي شوې؟ هغوی ورته وایي: تر څو نور شپانه خپلي رمې خړوبه نه کړي او له دې ځایه ولاړ نشي؛ موږ نشو کولی خپلي رمې ته اوبه ورکړو، پلار مو بوډا دئ، بل څوک د رمې د پاللو او پیایلو لپاره نه لرو، موسی علیه السلام د څا خوا ته ځي، له خپلي ټولي ستړیا او ستوماني سره سره په یوازي سر له څا دومره اوبه راباسي چي د هغو دوو پرېشانو نجونو رمه پرې خړوبه شي، بېرته د وني سیوري ته درومي او خپل رب ته دا دعاء کوي: اې زما ربه! ستا هغو پېرزوینو ته اړ او محتاج یم چي پر ما دي کړې وې؛ او د دعاګانو منونکی رب د هغه دعاء قبلوي او ډاډمن پناځی ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

برابروي، همدا نجوني خپل پلار ته قصه کوي، هغه ئې ورغواړي او د ده د قصې له اورېدو وروسته ورته وايي: بې غمه اوسه؛ نور نو د ظالمانو له منګولو ژغورل شوی يې.

۱۱. فصاحت

فصاحت او د ژبي طلاقت هم د مشرتابه لپاره يو ضروري صفت دئ، فصاحت يوازي يو کمال او هنر نه دئ؛ بلکي د انشراح صدر، فهم او بصيرت، روښانه ذهن او ژور فکر نښه او د انسان د عقيدې او قول تر منځ د تنسيق او يووالي مظهر دئ، ځوک چي رغنده او سالم افکار نه لري حتماً به ئې وينا مبهمه او غامضه وموئ، مخاطب ته به تصنعي بريښي، تر اغېز لاندي به ئې نه ځي، د زړه او دماغ دړه به ئې نه ورته پرانيستل کېږي.

قرآن د دې ضروري صفت د يوې بېلګي په توګه د موسی عليه السلام دا وينا رااخلي چي پر رسالت د مبعوثېدو په مهال ئې وکړه او وئې ويل: زه د دې منصب او مأموريت لپاره وړ نه يم؛ ځکه فصاحت نه لرم، تر ما هارون (عليه السلام) غوره دئ، ځکه هغه تر ما افصح دئ، قرآن فرمايي:

Ÿw& bq㍠Pq% ÇÈ ûüÜÎ @$Pq)ø$Mø$è& ó ›qã 7/‘ 3“ Š$R Ó)r

Ÿwr “ íô ¹ ß‹Ô ƒr ÇÈ èqqÉ3ãb& ß$ %{ & þ)É ‘ A$% ÇÈ bqà)Gƒ

b& ß$ %{'ù Ò ŒÆ ¥ã Nçr ÇÈ brãd 4Î @Åöù ’Î$ ¡ Ï ßÜZƒ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هغه مهال چي ستا رب موسی ته غږ کړ چي د دې ظالم قوم لوري ته راشه، د فرعون قوم ته، آیا (د خپل ظلم له بدو پایلو) نه وېرېږي؟، وئې ویل: اې زما ربه! زه وېرېږم چي دروغجن به مي وګڼي، سینه مي تنګېږي، ژبه مي (سمه) نه خوځېږي، نو د هارون لوري ته (دا رسالت) ولېږه، او د دوی پر ما د یوې ګناه (الزام) دئ، وېرېږم چي وبه مي وژني.

په دې مبارکو آیتونو کي د مشرتابه څو ضروري صفات په ګوته شوي:

الف: د لاربنود او مشر د شخصیت او د ده د دعوت او مبارزې په اړه د خلکو اعتماد او باور، موسی علیه السلام په دې دلیل ځان د دې مقام لپاره وړ نه بولي چي ګمان کوي بني اسرائیل به ئې په دې دلیل ونه مني او د ده په اړه به شک وکړي چي دی د فرعون په قصر کي ستر شوی، د زعامت او قیادت شوق او تلوسه ئې له هغه ځایه ترلاسه کړې، د فرعون په قصر کي پاته کېدا دې ته هڅولی چي د قوم مشر او لاربنود شي، داسي نه چي دغه انګېرنه د دې باعث شي چي بني اسرائیل د ده بلني او دعوت ته د شک په سترګه وګوري او له ایمان راوړو ډډه وکړي.

ب: هغه سعهٔ صدر او پراخه حوصله چي موسی علیه السلام ئې د زعیم لپاره ضروري ګڼي، په خپل زړه او سینه کي نه مومي او له همدې امله ځان د مشرۍ لپاره مناسب نه بولي.

ج: فصاحت او په صراحت او وضاحت سره د خپل زړه خبره کول، دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشرتابه لپاره هغه ضروري صفت دئ چي موسی علیه السلام هغه ته په پام سره هارون علیه السلام تر ځان د دې دندي لپاره غوره او وړ بولي.

د: اقتدار ته د رسېدو تلوسه نه درلودل او د لاس ته راوړو هڅه ئې نه کول، د اسلام له نظره قدرت ته د رسېدو هڅه حرامه او ناروا ده، څوک چي امارت ته د رسېدو هڅه وکړي د الله تعالی له تأیید او رعایت نه محرومېږي او الله تعالی ئې خپل نفس ته حواله کوي، د پیغمبر علیه السلام قول او فعل ښیي چي مسلمانان باید هغه څوک د امیر په توګه غوره نه کړي چي اقتدار ته د رسېدو هڅه کوي، د موسی علیه السلام په پورتنۍ قصې کي هم موږ ته همدا لارښوونه شوې، موسی علیه السلام داسي معرفي شوی چي غوښتل ئې د امارت پېټی د ده پر اوږو بار نشي او د ده پر ځای هارون علیه السلام ته وسپارل شي.

هـ: د مشر او کشر، د امیر او رعیت او د داعي او مخاطب تر منځ د اعتماد او افهام او تفهیم فضاء د قیادت لپاره یو بل ضروري شرط دئ، قرآن د موسی علیه السلام د قصې په ترڅ کي موږ ته همدا وايي او د موسی علیه السلام د دې وینا په ضمن کي ئې موږ ته بیانوي چي هغه وویل: د قبطي د قتل په وجه زما او د قبطیانو تر منځ د اعتماد او باور فضاء له منځه تللې، د دوی له لوري د قتل تور به د دې باعث شي چي زما بلني ته مثبت ځواب ونه وايي.

کله چي موسی علیه السلام؛ د عجز او ناتوانۍ له اظار سره سره؛ په دې ستري دندي ګمارل کېږي او علیم او حکیم رب هغه د دې منصب وړ ګڼي، نو الله تعالی ته داسي دعا کوي چي په ضمن کي ئې ټول هغه ضروري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړتیالوي ترې غواړي چې د قیادت لپاره زیات ضروري دي او موسی علیه السلام ځان ورته اړ او محتاجه ګڼلو، فرمایي:

`Ï Z‰ þã ôèm$r ÇËÈ “ Ìx pïžÅ„r ÇÊÈ “ í ô ¹ ’í÷y ŽõÅ$Ë ‘ A$%

brãd ÇÊÈ ’íd‘ ôÏ #•ƒÎr ’k@èô$r ÇÑÈ ’íq% (qß)ø/ ÇÐÈ ’Î$¡)

7 sÎ¡ èõ1 ÇÌÈ “ Ìx pî yõÎ‘r ÇËÈ “ íø ÿ¡Î š$Ô$ÇÊÈ ÓÅ‘

طه: ۲۵ـ۳۵ ÇÌÎÈ #ŽÅ/ $ZÎ MZä 7 RÎ ÇÌÍÈ #Ž•Ï. 8•äõRr ÇÌÌÈ #ŽÏ.

وئې ویل: اې زما ربه! سینه مې راته پراخه کړې، کار مې راته آسانه کړې، د ژبې غوټې مې پرانېزې، چې په وینا مې پوه شي، له خپل ټبر نه مې وزیر او مرستندوی راته وټاکه، ورور مې هارون، په هغه سره مې مړوند پیاوړی کړه او په کار کې ئې راسره شریک کړه، تر څو زیاته تسبیح دې ووایو او ډېر دې یاد کړو، یقیناً چې ته مو حال ته ښه لیدونکی (په حال مو ښه خبر) یې.

له دغو آیتونو نه اندازه لګولی شئ چې قرآن د اسلامي ټولني د زعیم او مشر د مواصفاتو په اړه څومره تفصیلي او دقیق بحث کړی، که دې ته ورته آیتونه او هغه چې په ترڅ کې ئې د غیر اسلامي ټولني د زعماوو ځانګړتیاوې په کې څېړل شوې راغونډ کړو؛ نو یقیناً چې پرېړ او ضخیم کتاب ترې جوړېږي، زموږ دوست همدرد صاحب ته یوازې هغه نه صفات په نظر ورغلي چې شاه ولي الله رحمه الله راغونډ کړي، لومړی ئې (بلوغ) او وروستنی ئې (قریشیت)!!.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تتمه

زه له زړه نه د ښاغلي محمد ایوب همدرد قدر کوم چي د دې رسالې د لیکلو زحمت ئې ایستلی، مطالعه ئې ورته کړې، کتابونه ئې ورته لیدلي او د علماوو نظریات ئې راغونډ کړي، مخصوصاً له دې پلوه چي دا رساله ئې په پښتو لیکلي، نه پوهېږم چي ده به خپلي زده کړي په کوم ځای او څنګه تعلیمي مرکز کي کړې وي خو د طالبانو په لیکو کي په پښتو کي څه لیکل د لیکوال د ذاتي استعداد، کمال او زیار ښبه ګڼل کېږي، دا ځکه چي زموږ د هېواد په کلیوالو مخکنیو مدرسو کي چي چا زده کړي کړې دي نه په پښتو سم لیک لوست کولی شي او نه په فارسي، د عربي په صرفي او نحوي قواعدو به ښه پوهېږي، خو په عربي نه څه لیکلی شي او نه خبري کولی شي، د دغو مدرسو نصاب داسي دئ چي پښتو، فارسي، تاریخ او جغرافیه نه په کي لوستل کېږي، د حدیث له کتابونو نه یوازي مشکوٰة لولي او هغه هم د تبرک لپاره، په تفسیرونو کي د جلالین مختصر تفسیر لولي خو د صرف او نحوي د تمرین لپاره او هغه هم د درسونو په پای او لویه دوره کي، بخاري نه لوستل کېږي دا ځکه چي امام بخاري رحمه الله له امام ابوحنیفه رحمه الله سره اختلاف درلود، قاعدهٔ بغدادي، صرف، نحو، شرح مأته عامل، خلاصهٔ کیداني، قدوري، کنز، عقاید نسفي، منطق ... د دغو مدرسو عمده او اساسي کتابونه دي، په دې نصاب کي د صرف او نحوې ځو ابتدائي کتابونه او د فقهې ځو مختصر کتابونه، د یونان د زړې او تاریخ وهلې فلسفې او منطق په څنګ کي لوستل کېږي، هغه فلسفه او منطق چي نه د چا د دنیا په درد خوري او نه د آخرت، خو پدغو مدرسو کي همدا له

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږه لوېدلې فلسفه او منطق تر ټولو نورو مضامینو مهم ګڼل کېږي.
پیغمبر علیه السلام خو ابو ذر غفاری، بلال حبشي، صهیب رومي او سلمان فارسی ته هم د قرآن درس ورکولو؛ پداسي حال کي چي نه په لیک لوست پوهېدل، نه ئې صرف او نحوه او د یونان فلسفه او منطق لوستلی وو!! خو متأسفانه یو وخت زمونږ په محلي او کلیوالو دیني مدرسو کي د قرآن له تدریس سره سخت مخالفت کېدو او هغه عالم ته به ئې د شک په سترګه کتل چي د قرآن تفسیر او د احادیثو تدریس به ئې کولو، که به چا په لویه دوره کي د قرآن تدریس جائز ګڼلو نو هلته به هم په قرآن کي نحوه لوستل کېده او تر هر څه زیات به په نحوي تحقیق ترکیز کېدو!!

کاش طالبانو د خپل اقتدار په دوران کي یو جامع تعلیمي نصاب جوړ کړی وی، مدرسه او مکتب ئې سره مدغم او یو واحد تعلیمي نظام ئې رامنځته کړی وی، دا کار دومره ستر او مهم دئ چي د طالبانو د دنیا او آخرت لپاره کافي وو، متأسفانه ځیني کسان په دې نه پوهېږي چي دا دوه بېل بېل تعلیمي نظامونه د استعمار د وخت پاتې شوني دي او د دښمن له لوري پر مسلمانانو تحمیل شوي، د ملا او مکتبي د جنګولو لپاره، د ملا د تحقیر او سپکاوي لپاره، د دې لپاره چي له مدرسې نه باید د جومات داسي امام فارغ شي چي په هر څه کي خلکو ته محتاج وي، د خلکو دراوزو ته په ودرېدو مجبور وي، ډوډۍ، جامه او معیشت ئې د وظیفو، صدقاتو او خیراتونو له لاري تأمین شي، خو له مکتب نه به والي او وزیر وځي، معاش، کور او موټر به دولت ورکوي، د شرعیاتو له پوهنځي نه به قاضي وځي او د حقوقو له پوهنځي نه ولسوال او څارنوال، موږ غواړو دا حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای ته ورسوو، تر دولسم پوري باید په ټولو زده کوونکو یو عام او مشترک نصاب ولوستی شي، په دې ګډ نصاب کي هم باید د دیني علومو کافي برخه وي او هم د ساینسي علومو او د تاریخ، جغرافیې او ضروري ژبو مناسبه او اړینه برخه، له دولسم نه وروسته باید د تخصص دوره پیل شي، چي په دې دورې کي به ځیني د دیني علومو پوهنځیو ته ځې، ځیني طب، انجنیري، زراعت او نورو پوهنځیو ته، د حقوقو په نامه هغه پوهنځی چي غربي حقوق په کي لوستل کېږي، دا باید د شرعیاتو په پوهنځي کي مدغم شي، هلته به غربي حقوق یوازي له اسلامي حقوقو سره د مقارنې لپاره لوستل کېږي.

په دې سره به د ملا او مکتبي تر منځ اختلاف د تل لپاره پای ته ورسېږي، موږ غواړو مکتب او مدرسه سره توحید کړو او د هېواد لپاره واحد تعلیمي نظام او واحد تعلیمي نصاب ولرو، داسي چي ډاکټر، انجنیر، والي او څارنوال مو په دین پوه وي او د جومات امام مو په ساینس او ورځنې علومو، مکتبي د ملا په اړه ونه وایي چي بې علمه او له دنیا بې خبره دئ او ملا د مکتبي په اړه ونه وایي چي بې دینه او ملحد دئ. له مکتب او پوهنتون سره حساسیت، له تعلیم او تربیې نه د نجونو محروموِل، د مکتب او مدرسې د توحید او د یوه جامع تعلیمي نصاب د جوړولو په ځای پداسي مدرسو او نصاب ټینګار چي نه د طالب آخرت ښېرازه کولی شي او نه دنیا، نه د قرآن، حدیث، اسلامي تاریخ، د هېواد تاریخ، لیک او لوست ښودنه په کي کېږي او نه د ورځنې ژوند د ضروري علومو زده کړه، ... دا ستر ستر اشتباهات دي چي ځیني پرې اخته دي او عواقبو ته ئې متوجه نه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه په پای کي ټول مخلص مسلمانان، هغه چي د اسلام او مسلمانانو په روان دردناک حالت ځوریږي، د اسلام عزت او غلبه او د مسلمانانو سرلوړي غواړي، په آزاد او مستقل افغانستان کي واقعي اسلامي نظام قائمول ئې د ژوند او مبارزي اصلي هدف دئ؛ دې ته رابلم چي یو بل ته د وروری لاس ورکړي، په ګډه د دښمنانو مقابله وکړي، د راتلونکي اسلامي نظام د څرنګوالي په اړه په خپلو کي توافق وکړي، دا ژمنه وکړي چي هغه مسلمان امیر به مني او په اخلاص سره به بیعت ورسره کوي چي د افغان ولس اکثریت ئې د امارت لپاره اهل ګڼي، اقتدار ته د رسېدو لپاره به د مسلمان په ضد وسله نه کاروي، د امارت لپاره به یوازي یوه لار شرعي او جائز ګڼي چي هغه د مسلمانانو له لوري څرګند او بلااکراه بیعت دئ، له نورو لارو به قدرت ته د رسېدو هڅه نه کوي، داسي حالت به راولي او داسي افغانستان به راتلونکي نسل ته په میراث پرېږدي چي په هغه کي به اقتدار د ولس امانت ګڼل کېږي، واکمنان به د شریعت تابع او د خلکو په خدمت کي وي، اقتدار به نه د چا منصوصي حق ګڼل کېږي او نه موروثي حق، هیڅ واکمن به نشي کولی چي مطق العنان دیکتاتور ترې جوړ شي، له ولس سره داسي معامله وکړي لکه له خپلو غلامانو او اسیرانو سره او په بیت المال کي هر راز تصرف د ځان مسلم حق وګڼي، داسي نظام چي په هغه کي د اقتدار لاس ته راوړو لپاره نه یوه مرمۍ وویشتل شي او نه یوه قطره وینه توی شي.

مونږ ټولو مجاهدینو ته وایو چي سخته او اوږده جګړه په مخکي لرو، د نړۍ ټول کفري ځواکونه زمونږ په ضد متحد شوي، منافقین او روافض ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم په خوا کي ودرېدلي، د اسلامي نړۍ منافق او مفسد حکام ئې هم ملګرتیا کوي، سفر اوږد وګنئ او له لوړو ژورو ډک، یوازي د الله تعالی په فضل او پېرزوینه او په خپلو کي د یووالي په صورت کي دا اوږد سفر پلي کولی او سرمنزل ته رسېدلی شو، مه پرېږدئ چي مخکنۍ ترخې تجربې تکرار شي، د غلطو سیاستونو او ناسمو دریځونو په وجه مسلمانان په خپلو کي ښکېل شي او یو د بل په ضد له کافر نه مرستي غوښتو ته ځان اړ وګڼي او همغه څه وشي چي نن ئې په خپل هېواد او د نړۍ په ډېرو نورو اسلامي هېوادو کي په خپلو سترګو ګورو!! الهي له دې حالته تا ته پناه درولوړو!

سُبْحَانَكَ اللّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أشهد أن لاَ إِلَهَ إِلاّ أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library